

ОЛИВИЯ УЕДСЛИ БАДЕМИТЕ ЦЪФТЯТ

Превод от английски: Стефан Мокрев, 1991

chitanka.info

ГЛАВА 1

Като изяде с охота закуската си, която включваше голяма чаша силно кафе и хляб със сладко, Рексфорд отметна дантелената завеса и погледна навън.

Денят беше прекрасен — слънцето блестеше, небето беше синьо, въздухът кристално прозрачен, сенките на дърветата и къщите, осветени от слънцето, изглеждаха като гравирани. В такъв ден според него не си струваше да си губиш времето в града. Макар че Паго трудно би могъл да се нарече град, все пак имаше улици и къщи, значи трябваше да се предприеме нещо.

Рексфорд запали папируса и се изкачи в стаята на жена си. Той вървеше, като леко поклащаше рамене, с оная походка, която винаги отличава атлета, и когато почука, спрял в очакване, едрата му фигура се отвори на бялата врата.

Франческа пиеше шоколад в леглото, четеше изпратените до Рексфорд писма и кроеше планове за предстоящия ден.

Той я целуна по чудните коси, превързани отзад с широка панделка, като у малките момичета, внимателно се отпусна на слабия плетен стол, който заскърца под тежестта му, протегна се, усмихна се на Франческа и каза:

— Е, добре, какви са намеренията ти за днес?

Той задаваше този въпрос всяка сутрин през време на пътешествието и Франческа, предугаждайки желанията му, винаги му позволяваше да я води на такива места, които според нея му харесваха: където той може да плува, да лови риба и да стреля или, в краен случай, да гледа как другите се занимават с някакъв спорт.

Приятелките на Франческа, които претендираха за „пълна откровеност“ с нея, — което всъщност не бе нищо друго, освен досадна натрапчивост, — често ѝ казваха, че Тони е под чехъл.

Франческа само се усмихваше, а когато предаваше забележките им на Тони, се смееше гласно.

Тя се беше влюбила в съпруга си от пръв поглед. Съзнаваше, че не е „идеалният“ мъж, но го приемаше такъв, какъвто е — обичаше едрата му силна фигура, златистите му коси, добре пригладени през деня, най-послушни вечер, сините му очи, упоритата му момчешка уста.

На слабата утринна светлина, в лекия си бял костюм, той изглеждаше още по-едър от всеки други път.

На вратата се почука и в стаята влезе сияещ от удоволствие слуга с голям букет от жълти рози. С поток от красноречие, характерно за неговата раса, той започна да описва похожденията си при намиране на розите, тяхната необикновена красота, както и красотата на благородната сеньора и щедростта на мъжа ѝ.

Рексфорд повдигна едната си вежда, даде на слугата пет пезети и го отпрати. После взе розите и ги подаде на Франческа.

— Страхувах се, че няма да успея да намеря именно такива... жълти. Другите... далеч не са такива.

Той седна на края на леглото и прегърна жена си. Двамата се засмяха.

— Каква трагедия щеше да бъде, ако малкият не успееше да ги намери, нали, мила, за такъв ден като днешния!

Франческа притисна лицето си до неговото и го целуна.

— Идват ти чудесни мисли, Тони — нежно каза тя и Рексфорд просия.

— О, не — с щастлив глас на уверен човек каза той, — но когато имаш щастието да си мъж на такава прелест като тебе, моя скъпа, не бива да забравяш. Аз и сега си спомням как те чаках тогава в църквата. Ти се забави цяла вечност и когато най-сетне дойде, изглеждаше толкова млада и невинна, че се изплаших за теб.

Той запали папируса и я подаде на Франческа, запали друга за себе си и добави:

— Знаеш ли, скъпа, чувствавам се тъй добре край тебе, както преди десет години. Но ти ми се струваш мълчалива, мила. Има ли нещо?

Франческа се засмя.

— Нищо, честна дума. Но ти разбираш, че жената не може да не бъде смутена от такива отношения на десетата годишнина от сватбата.

Други мъже, скъпи мой, след такъв срок, вместо да поднасят златни рози, започват да мислят за развод.

— Само лошите мъже, мила. Целият въпрос се състои в това — способен ли е човек да оцени своя спътник в живота, и то в самото начало.

Той стана и поправи пред огледалото връзката си.

— Знаеш, Фей, че аз не се хваля с блясъка на ума си, но ще се съгласиш, че съумях да оценя хубавата вещ, щом я видях? — той пак дойде до леглото и усмихвайки се, застана до жена си. — Не е ли време да ставаш?

— Ей сега, скъпи мой. Изпрати ми Матилда, когато си отиваш. Вратата ѝ е през една вдясно от моята. Но, Тони, една минутка — ела тук.

Той се върна.

— Не, тук, тук, съвсем близо.

Малко заинтригуван, той пак застана до нея. Тя му протегна ръка.

— Коленичи, скъпи, ти си тъй далеч от мен. И не гледай така изплашено, никой нищо няма да ти направи. Тони...

— Какво, мила, какво има? — недоумяващият му поглед срещна нейния.

— Тони, ти беше така безкрайно мил, ти говори... ти каза днес такива неща, които трогнаха сърцето ми и дори малко го поразиха. Не, скъпи, имам предвид „поразиха“ не в лошия смисъл. О, скъпи, нима си се променил? Нима не продължаваш да съжаляваш, не продължаваш да мислиш за това... как да кажа... тежко изпитание, когато е у нас Чарлз с децата?

Рексфорд освободи главата си от ръцете ѝ.

— Слушай — твърдо каза той, — никога не мисля и не мислех, както казваш, никога не съжалявам за това, че те взех тогава на лов. И двама смятахме, че всичко ще свърши добре, и трябва да знаеш, че най-щастливата минута в живота ми беше тая, когато докторът каза, че ще останеш жива. Слушай ме, Фей, повярвай ми: изборът в такъв случай е предрешен, неизбежен, защото жената представлява част от живота на мъжа. Що се отнася до Чарлз и децата, то аз просто виждам в него великолепен спортист и ако си въобразяваш, че прекарвам

живота си в скръб по недостижимото, то знай, мила моя, че почти никога не мисля за това.

Стана и ѝ подаде белия копринен пеньоар. Тя се плъзна в него и той остана за момент така, държейки я в обятията си.

— Е, сега всичко е благополучно, нали? — попита, като я пусна.

— Напълно!

Смеейки се, той пак я притисна в обятията си.

— Понякога ти ставаш същинско дете! А сега побързай да се облечеш, аз ще ида да опитам от местните папируси. Струва ми се, че са много силни.

Франческа чу как той се спуща по стълбите и спря за минутка в преддверието, а после в огледалото го видя да пресича улицата.

— Скъп, скъп измамник — прошепна тя.

А през това време Рексфорд си говореше сам.

„Изиграх това поразително успешно, тя никак не се досети, че я измавих. Какво да се прави. Не ни върви, но нищо, няма защо да се стремим към невъзможното. Мъничкият Чарлз остави празно място, това си е то, и не може да се поправи.“

На пресечката го спря три-четиригодишно момченце и Рексфорд засмян му хвърли монета, заслушан в безкрайните му благодарности. Това окуражи другите и скоро Тони се видя обкръжен от рояк мръсни и дрипави деца, които просеха за милостиня.

— Добре, добре — каза той усмихнат. — На ви, хванете ги, мънички пирати!

Хвърли им шепа дребни монети, погледа боричкането им и тръгна да търси папируси.

За стотен път обмисляше въпроса, какво ще каже Фей, ако си осиновят дете, така — за забава, а по-точно — призна той в себе си — за да придадат на живота си нов смисъл. Но и през ум не му минаваше мисълта да ѝ намекне за това.

Тая мисъл продължаваше да го преследва, докато се разхождаше под слънцето, очаквайки Франческа и като наблюдаваше безкрайното потомство на испанците, което се ровеше в прахоляка на улицата.

Бацината любов към децата обикновено е вродена. Рядко се среща мъж, който да не обича деца, но у някои това чувство е особено дълбоко развито. Към тази категория хора принадлежеше и Рексфорд. Тази вродена черта направи от него добър стопанин, отличен чичо и

рицарска душа — а заедно с това и неудовлетворен човек, колкото и да отричаше.

Любовта или, по-право, склонността да покровителства другите естествено играеше първа роля в отношенията му и с Франческа, и затова ако желанията му не се споделяха от Франческа, никога не ги изказваше, защото знаеше, че можеше да я огорчи. В никакъв случай не можеше да се нарече самопожертвувателен човек. Просто той обичаше жена си.

Франческа излезе на верандата и му даде знак с белия си чадър.

На пронизващата я слънчева светлина тя изглеждаше едва двадесет и четири годишна. Всъщност беше на тридесет и четири, но имаше оня особен английски цвят на лицето, който като че ли никога не повяхва и не се изгубва, и светли коси, които едновременно напомнят и пепел, и злато. Навсякъде я наричаха красавица. Тя наистина беше много хубавичка жена, която умееше да подчертае красотата си и която, макар и скромна, все пак изглеждаше елегантна. Беше доста слаба, но се обличаше така, че подчертаваше стройността си.

Рексфорд се приближи към нея и я закри с белия чадър.

— Разпоредих да приготвят колата — каза му Франческа, като поставяше дългите си плетени ръкавици. — Как мислиш, да идем ли към реката? Може би след закуската ще можем да се окъпем. Поръчах да ни приготвят костюмите.

— О, великолепно! — каза Рексфорд.

Докато говореха, пристигна открит автомобил. Покривът му беше вдигнат поради силната горещина.

Автомобилът беше другата страст на Рексфорд. За него той говореше като за живо същество. Можеше да прекара цял ден легнал под колата или заровен в мотора със стисната между зъбите лула.

Шофьорът седна отзад, а Рексфорд взе кормилото и се провря отначало между тълпата деца, а после отпрати автомобила по Севилския път. Встрани Франческа забеляза алое, което цъфтеше в пълното си великолепие, въпреки праха по пътя. Край тях се мярна параклис — богомолец беше положил на разпятието гирлянди от портокалови цветове, които на светлината на яркото слънце сияеха като жив венец от звезди.

Коли, теглени от волове, лениво се влачеха по пътя, а коларите, несмуцавани от виковете на Рексфорд и гневните ругатни на шофьора, с волско упорство отказваха да се помръднат.

Тони кипеше от гняв. Лицето му изразяваше негодуванието, което в подобни случаи може да се прочете по лицата на запалените шофьори, седнали в автомобила като че ли само за туй, колкото се може по-скоро да слязат от него, смятайки, че всяко препятствие, изпречило се на пътя им, трябва да изчезне със същата бързина, с каквата лети автомобил на състезание. За такива страстни спортисти автомобилът като средство за приятна разходка при слаб прохладен ветрец просто не съществува. За тях да забавят ход е вече нещастие, а да спрат, без да достигнат определената цел, е истинско проклятие.

Небесни мелодии от най-нежна музика за такива страстни любители на автомобила, като Рексфорд, са нищо в сравнение с лекото съскане, което издава по пътя добре регулираната машина, и виковете на отчаяните грешници в ада биха го трогнали по-малко, отколкото скърцането на несмазана гайка. Когато е зает с автомобила, за него не съществува нищо друго. Колкото и да е красива местността, през която минава, той не я забелязва.

Франческа беше свикнала с това и не правеше опит да отвлече вниманието му. Тя предварително знаеше как ще премине всичко и търпеливо очакваше края на пътуването. Обикновено преди тръгване Тони правеше обстоен преглед на машината, след което Франческа изслушваше повече или по-малко продължителен монолог за автомобилите изобщо, за забележителните качества, проявени през време на някое надбягване, и за ловкостта, с която той, Тони, управлява, когато избягва попаднало на пътя му препятствие. Когато всичко преминеше, той отново ставаше любезен съпруг и я разпитваше харесват ли ѝ местата, през които са минали. Като любяща жена Франческа обикновено отвърщаше, че е изпитала голямо удоволствие от разходката и че местността е красива. А междувременно, като се изключат минутите, когато попадналите на пътя коза, вол или някакво двуного, явно решило се на самоубийство, малко забавяха машината, автомобилът през цялото време летеше с такава бързина, че положително не можеше да забележи какви красоти на природата се намират край пътя. В очите оставаше впечатление от някакви петна с

неопределен цвят, които само голямо въображение би могло да нарече поля.

Тоя ден не правеше изключение от правилата. Тони скочи от автомобила, помогна на Франческа да слезе и веднага се наведе над машината. Шофьорът също наведе ниско глава и двамата забъбриха нещо неразбрано.

Франческа, без да изчака Тони, влезе в хотела. Беше също такава мъничка гостилница, както и в Паго, с веранда, увита с лозници, стени, украсени с рози, и с боядисани маси. Едва успя да поръча закуска и Тони влезе. Помоли да му дадат да се измие и заяви, че е гладен и жаден.

Скоро той се върна на верандата, сподели с Франческа впечатленията си от вървежа на машината, а след това нежно я запита:

— Доволна ли си, мила? Как ти харесва местността?

Франческа се оплака от праха, спомена за алоето, за параклиса край пътя, а Тони одобрително мънкаше с пълна уста. Когато закуската свърши, сигурен, че автомобилът е в навеса под зоркото наблюдение на шофьора, той предложи, преди да идат на реката, да разгледат околността.

Хванати подръка, двамата тръгнаха по главната улица с папируси в уста.

Улицата беше тиха. Слънцето печеше, но под сянката беше доста хладно. Както и в много други градове в околностите на Кордова, мястото, през което минаха правеше странно впечатление с гордостта си и полупрезрителното равнодушие към изискванията на съвременната мода.

— Странно място — каза Тони, спрял пред църквата св. Петър и примигвайки от слънцето, чиито ослепителни лъчи се отразяваха в керемидите на покрива.

— Да влезем — неочаквано предложи Франческа.

Те хвърлиха папирусите и Тони отметна кожената завеса, която закриваше малката врата. Лъхна ги прохлада и Франческа усети как покой обзема душата ѝ.

Тя седна на една пейка посред църквата, а Тони застана зад нея. През тясното прозорче се промъкваше лъч светлина и преминал през цветните стъкла, оцветяваше всичко в зелен, син и пурпурен цвят.

Бяха сами. В църквата беше хладно, тъмно и доста мрачно, но на Франческа ѝ харесваше.

Близо до нея се издигаше олтар в чест на Дева Мария, Франческа разчете гравирания на каменната решетка надпис „За тия, които обичаме“.

Зад решетката горяха свещи, чийто пламък се издигаше спокойно в тихия въздух.

Франческа бръкна в джоба на Тони, взе няколко дребни монети, купи свещи и ги запали.

Тони я наблюдаваше замислен. Както повечето мъже от неговия тип той не се замисляше много по религиозните въпроси, но все пак беше вярващ, поставяше религията наравно с благосъстоянието на държавата, чийто поданик беше, и я смяташе толкова необходима, колкото почвата например.

Но за миг, когато погледът му се спря на наведената стройна фигура на Франческа, на златните къдри, излезли изпод шапката, сърцето му трепна. Той коленичи до нея и в паметта му смътно, но все пак болезнено, изникнаха образи от миналото — сватбата им, смъртта на детето, домът им, съвместният им живот.

Франческа му се усмихна и той я прегърна.

Когато излязоха пак на светло, Тони въздъхна с облекчение. Зарадва се, че отново вижда слънцето, и му стана приятно да гледа малкото гущерче, което се шмугна в краката на Франческа.

— Да походим малко — предложи той. — Знаеш ли, Фей, трябва да отпразнуваме днешния ден и да сръбнем хубаво шампанско.

Франческа разбра настроението му и прие с усмивка. Щом стигнаха до гостилницата, Тони пак се развесели.

Седнаха в автомобила и с предишната скорост се отправиха към реката, която се проточи пред тях блестяща на слънцето като изумрудена верижка. Изминаха няколко мили надолу по брега, като внимателно диреха някакво убежище, и най-сетне видяха в далечината палатка.

— Ще ни задоволи — каза Тони. — Ще им заплатим, ако ни пуснат.

Но щом стигнаха, видяха, че палатката е празна, макар разхвърляните в нея вещи и връвта с окаченото бельо да свидетелстваха, че тая сутрин в нея са живели хора.

Тони надникна.

— Хубаво е тук — каза той, като подаде глава. — Малко е мръсно, но ти няма да се бавиш. Влез и ако някой дойде, преди да си готова, ще го помоля да почака.

Франческа бързо се преоблече и тръгна към реката по пясъка, който пареше на краката ѝ през сандалите. През това време Тони се хвърли във водата и се развика, че е студена като лед.

Той беше отличен плувец и докато Франческа влезе във водата, беше вече преплувал доста голямо разстояние.

На стотина ярда по-долу от мястото, където влязоха във водата, имаше нисък каменен мост. Тони беше почти до него, когато Франческа дочу, че той извика и се гмурна, показа се и пак се гмурна. В тоя миг видя на моста една жена, явно развълнувана от нещо, а Тони отново се показа над водата и заплува към брега. Наред със златистата му глава се виждаше и някаква мъничка главичка.

Франческа също заплува обратно и като излезе на брега, затича към мъжа си, намятайки халата си.

Коленичил, Тони се навеждаше над две-три годишно дете, като се мъчеше да го съживи с изкуствено дишане. Тя коленичи и започна да му помага, въпреки че слънцето страшно печеше. Зад гърба си чува шум и като се обърнаха, видяха майката на детето, която плачеше и молеше всички светии да спасят рожбата ѝ. До нея, облян в сълзи, стоеше млад мъж.

— Боя се, че нищо не ще помогне — прошепна Тони, изправи се и отметна косите от челото си. — Какво нещастие, мислех, че ще успеем да спасим малката!

В тоя миг детето отвори очи. Такива зелени очи Франческа никога досега не бе виждала. Малката погледна Тони и му се усмихна, като че желаше да му изрази благодарност за спасението ѝ и го умоляваше да не я оставя.

Тони седна и силно се разсмя.

Родителите се приближиха и започнаха шумно да изказват благодарността си, а Тони само мънкаше:

— Добре, добре...

Неговият глас успокояваше детето. В ръцете на майка си то започна да пици, но щом Тони заговори, млъкна и по лицето му пак заигра чудната усмивка, предназначена като че ли специално за Тони.

— Какво има, мъничко дяволче? — попита той. — Чудесно дете, нали? — добави, обърнат към Франческа.

— Позна спасителя си. Тя вече те познава, Тони! — отговори Франческа.

— Струва ми се, че ме познава — каза Тони. — Как се казва? — попита той майката.

— Долорес Хуана, синьор.

— Аха! Е, добре — той приближи детето и взе малката ръчичка. — Довиждане, Хуана!

Майката го изгледа с измъчен поглед, а Долорес изпълни отново хубавия си номер, като му се усмихна.

Тони я целуна.

Франческа и по-рано го бе виждала да целува деца, както изобщо мъжете целуват — с някаква особена тържественост. Но когато видя как Тони целува Долорес в бански костюм, с мокри коси и с някакъв детински вид, едно странно необяснимо чувство трепна в нея.

Това предчувствие, проявено като шесто чувство, скоро се изпълни. Франческа отиде при майката, сбогува се с нея и целуна момиченцето, а Тони се хвърли в реката и заплува към автомобила. След половин час те бяха готови.

Когато Франческа се канеше да излиза от палатката, която се оказа пристанище на родителите на Долорес, чу гласа на Тони, разговарящ с „принцесата с прекрасната усмивка“.

Разговорът беше прост. Чуваха се само възклицания като „агу“ или „ах ти, мъничко дяволче“, но разговорът явно допаднаше на принцесата, защото Франческа чу радостния ѝ писък. Когато излезе от палатката, Долорес беше задрямала в ръцете на Тони, хванала го за дрехата. Тони разсеяно погледна жена си.

— Съвсем ме завладя — прошепна той.

Франческа ги погледна и отново усети познатия трепет.

— Не се безпокой — каза тя, като се мъчеше да запази спокойствие. — Ей сега ще извикам майка ѝ и ще си отидем. Какъв изморителен ден, нали?

С болка в сърцето тя забеляза, че лицето на Тони мигновено се промени. Той я погледна, като че искаше извинение, внимателно се изправи и подаде детето на младата майка, която му изрази потоци от благодарност, а мъжът ѝ мълчеше със загрижен вид.

— Готова съм, Тони — обади се Франческа.

Тони измъкна от джоба си една банкнота и нежно я втична в ръчичката на детето.

— Купете й нещо — каза той на майката. — Довиждане.

Настроението на бащата се промени от щедрия подарък на Тони и той додаде:

— Сеньорът, сигурно сам е баща? Вижда се, че много обича децата.

— Не, нямам деца.

Майката на детето изказа своето съчувствие, а после, досетила се, добави:

— Може би синьорът и неговата прекрасна сеньора още прекарват медения си месец?

Тони отвърна, че са женени от десет години. Признанието му предизвика шепот на съчувствие и учудване.

— Тогава синьорът трябва да си осинови едно дете — дочу Франческа думите на бащата на детето.

Тони въпросително я изглежда. Тя ясно видя лицето му и усмивката на говорещия. Мъничката Долорес също се усмихна. Тони отговори нещо. Франческа не може да чуе думите му, но разбра смисъла им. Без съмнение казваше, че му е мъчно да се раздели с такова дете, но сам изплашен от думите си и зачервен, забърза към Франческа.

— Време е да си вървим. Извини ме, че те накарах да чакаш. Селяните ме забавиха. Майката е много мила жена. Изглежда, че тук много рано се женят. Имат шест деца, освен малката, а майката няма повече от двадесет години.

За момент той прегледа автомобила, помогна на Франческа да се качи и взе кормилото. На връщане беше мълчалив, което често се случваше с него. Но с пристигането в хотела не отиде както обикновено да види как шофьорът ще вкара машината под навеса, който служи за гараж. Вместо това се поразходи по верандата, а после се изкачи в стаята на Франческа:

— Може ли да вляза при теб, да изпуша една папируса? — попита той.

Франческа решише косите си. С усмивка помоли Матилда да излезе, а Тони седна на плетен стол до тоалетната масичка и започна да

върти в ръцете си капачка от шишенце за парфюм. Разпуснатите коси на Франческа падаха като светлоразличитата вълна по раменете ѝ. Тя продължаваше да се реши и през премрежени ресници наблюдаваше помраченото лице, на Тони. Треперещите ѝ пръсти едва държаха гребена.

„О, боже — мислеше тя, — какво би било, ако всички мъже са като него. Ако бяха така — детски безпомощни, тъй упорити, а същевременно с така особена чувствителност, в която има нещо рицарско. Ако всички мъже умееха така да те измъчват и да те карат да вървиш не там, дето искаш — колкото и да знаеш, че това е най-хубавият път — а където те искат. Постъпваш според волята им, колкото да съзнаваш, че като ги слушаш, не ще намериш ни спокойствие, ни щастие...“

Тя трепна, а Тони престана да върти в ръцете си позлатената капачка и я погледна.

— Уморена ли си? — попита той. После внимателно се вгледа в нея и с желание да ѝ направи удоволствие бавно добави: — С косите си ли се занимаваш?

Франческа смънка нещо за праха от пътуването и за липсата на добър фризьор. Настъпи мълчание.

Тони пак започна да върти капачката, която при триенето във флакончето издаваше леко скърцане, и това едва доловимо скриптене ужасяваше Франческа. Искаше ѝ се да грабне флакона от тези големи ръце, да го хвърли, да го стъпче и да извика на мъжа си: „Защо не казваш това, което искаш? Защо ме принуждаваш да обличам в думи мисълта, която ми причинява такава болка? Ти ме щадиш, а аз не мога да понасям добрината ти“.

Цареше пълна тишина. Залезващото слънце озари небето с пожари. Някъде чуруликаше птичка, а на двора тихо шуртеше водата във фонтана, сякаш листа на безбройни цветя вехнеха и тихо падаха по земята. Тони пак започна да си играе с капачката. В това време се почука и в стаята влезе Матилда с блестяща дреха в ръце.

— Охо! — възкликна Тони.

— Най-шикозната ми дреха — каза Франческа. — Помниш ли, сутринта каза, че трябва добре да отпразнуваме деня?

Двамата се разсмяха. Матилда ги погледна и, малко смутена от присъствието на господаря си, излезе.

Пак настъпи мълчание, Франческа чувствуваше, че колкото повече отлага обяснението, толкова по-силно бие сърцето и. Най-после с лек трепет в гласа попита:

— Какво има, скъпи?

Завърши прическата си и му протегна ръка.

— Какво? — трепна той.

Франческа принудено се разсмя.

— За какво мислиш, Тони?

— В тоя миг мислех за онази малка козичка — Долорес. Какво щастие, че бяхме днес на реката! — той се изправи. — Ще ида да се облека и ще погледна със стопанина в зимника. Нали днес имаме юбилеен обяд!

Макар виното да беше отлично и тоалета на Франческа прекрасен, обядът не мина весело.

След обяда, някак на шега, слугата дойде да каже, че на верандата пеят двама цигани, и предложи да го послушат.

Разбира се, циганите бяха бащата и майката на Долорес и, разбира се, тя спеше край тях, несмуцавана от шума, който вдигаха.

Тони не издържа. Отиде при циганите, заговори ги и се наведе над спящата Долорес. Франческа слушаше как циганинът разправяше за бедността си, за голямото си семейство и колко трудно живеят.

Тя се обади на Тони, че ще се качи горе. Беше още рано, ала това напрегнато състояние, в което се намираше през последните часове, страшно я измори. Като стигна до стаята си, седна до прозореца в тъмнината. Звуците от китарата достигаха и тук до нея и тя чуваше гласа на Педро — млад, силен и весел.

Ноцта настъпи. Звездите ярко блестяха в дълбоката, непрогледна тъма, а лек ветрец донасяше хиляди сладки аромати.

Франческа потръпваше вътрешно. Цялата тая красота само я изнервяше. Тя беше толкова далече от всичко това, а може би в навечерието на страдания и борби. Не можеше, не бе в състояние да предложи първа на Тони да осиновят това дете. Не, нямаше сили да го направи, въпреки че четеше нямата молба в очите му.

В мозъка ѝ блесна надежда: „Може би Тони също не мисли за това“, но веднага почувствува, че сама се мами.

Сплете ръце и така силно ги стисна, че пръстените се врязаха в пръстите ѝ, а тежките мисли продължаваха да шарят в главата ѝ.

Ако това стане, целият ѝ живот ще се промени, ще се отделят един от друг, ще започне да ревнува Тони.

Да, ще го ревнува, чувствуваше това и лека червенина заля лицето ѝ, а сърцето ѝ трепна като прободено от кинжал.

И знаеше, че ще ревнува не за себе си, не за туй, че Тони досега е любил само нея и щастieto му зависеше само от нея. Не, ще ревнува безсмъртната памет на този, който вече е мъртъв и, когото призова на живот първата им любов.

О, как може той, как може да желае това дете, когато още помни...

Отново, за кой ли път пред нея се изправи миналото.

Тони влезе при нея, когато тя се почувствува малко по-добре, за първи път стана от леглото и коленичи пред кошчето с прелестните малки дрешки. После взе ръцете ѝ и почна да я целува, като се стараеше с целувките си да изсуши сълзите ѝ.

Как можеше сега да желае това?

Колко лесно забравят мъжете, колко малко всъщност страдат!

Сълзите, които Тони някога изтри с целувките си, сега като че ли се върнаха да потекат направо в сърцето ѝ.

А долу в наситената с аромати тъмнина все още долитаха звуци от китара и младият глас на Педро пееше за любов и мъка.

Франческа стана и започна да се разхожда из стаята. Какво непоносимо положение се създаде! Всичко се случи за някакъв половин час, съвсем случайно, а целият ѝ живот безвъзвратно се промени.

Вратата се отвори и Тони надникна в стаята.

— Какво? Не спиш ли?

— Не, не мога да спя.

Той отиде при нея.

— Случило ли се е нещо?

Тя му отговори също с въпрос.

— Циганите отидоха ли си?

— Да, мис, майката и момиченцето, което ние спасихме — Долорес Хуана — си отидоха, а Педро, бащата, е тук.

— Не остана ли долу, след като те си отидоха?

— Не.

Той нерешително прекоси стаята и отиде до прозореца, на фона, на който се виждаше голямата му добре сложена фигура с широки плещи.

Целият беше олицетворение на сила, а заедно с това Франческа чувствуваше колко безполезна е тя при дадените обстоятелства.

Тя си мислеше, че ако Тони се извърне веднага и ѝ каже: „Слушай, мила, аз искам да взема това дете, това най-прекрасно момиченце, което някога съм виждал, и искам това да стане още утре“ — ще ѝ бъде по-леко. С искреността си Тони би снел от сърцето ѝ тази ужасна тежест, която растеше ежеминутно.

Но той мълчеше. Най-после Франческа се приближи до него, хвана го за ръка и каза:

— Не ти ли предложиха случайно Педро и Мария да осиновим детето им?

— О, не... как да ти кажа. Споменаха нещо, но нали знаеш — те са такъв народ! Може би съвсем не са мислили за това. Да се даде едно дете, не е толкова лесна работа, че да се разреши за пет минути.

— Да, знам. Но да предположим, че са съгласни — защо да не го направим?

Тя почувствува, че той трепна, и когато заговори, гласът му трепереше:

— Слушай, Фей. Наистина ли го искаш? Не крия, че малката ми харесва. Извадих я от водата, спасихме живота ѝ — струва ми се, това оказва влияние, но аз в никакъв случай не искам да направя нещо без пълното ти съгласие. Това напълно зависи от тебе и ние...

Той спря, настъпи мълчание.

— Зная, че ти я спаси — каза Франческа, — и ако наистина тези хора искат да се разделят с нея, ако наистина това може да ти донесе щастие...

Гласът ѝ потрепери. Тя замълча. Усилието, което направи, за да облекчи Тони, беше свръх силите ѝ. Но мъжът ѝ не забеляза нищо. Той започна спокойно, всестранно да обсъжда въпроса, като разкриваше, че това отдавна е обмислено.

Франческа слушаше — как права беше, о, как ужасно права!

Тя слушаше и помагаше на Тони в обсъждането на плана. На двора стана съвсем тихо. Педро си отиде, холът тихо потъна в сън.

Внезапно в тъмнината, разбудена от нещо, се обади птичка. Замлъкна за миг и пак нежно зачурулика.

На Франческа се стори, че из глъбините на една далечна нощ, на тая, която беше преди десет години, долита шепот, в който се долавяше призив и който искаше отговор от сърцето ѝ.

Престана да слуша Тони. В паметта ѝ възкръсна другата вечер. В бръшляна около къщата, в която отидоха след сватбата, изведнъж запърха и запя птичка. Очакваше Тони и като чу шумоленето, трепна, а сърцето заби усилено. Някой я дръпна отзад и тя се намери в обятията му.

Те стояха на прозореца, ръка за ръка, любуваха се на красивата нощ — такава като сегашната, чудно прекрасна, бездънно тъмна. Но тогава Тони целуваше, безкрайно целуваше косите ѝ, наричаше ги „ароматна корона“, а тя стоеше облегната на рамото му.

Десет години от тогава...

Долови гласа на мъжа си като насън.

— Зависи от тебе, ти трябва да решиш.

Тя хвана ръцете му.

— Тони, помниш ли нощта преди десет години?

— Разбира се, помня, — каза той спокойно.

— Колко хубаво беше, нали? И колко е тъжно — близките ми биха се смели, ако знаят, че съм толкова сантиментална — да, колко е тъжно, колко е трагично, че прекрасното премина тъй скоро и... се забрави.

— Не, не е забравено — каза Тони, — само ние малко остаряхме. Знаеш, че не съм майстор да изразявам мислите си, но ми се струва, че макар денят на сватбата да е наистина прекрасен, великолепен, едва след това започваш да чувстваш красотата на живота и зная, че и другите изпитват същото, а то не е по-малко прекрасно, не е по-малко чудно. Колко дни те гледам, гордея се с тебе, радвам ти се, защото си моя жена, защото ме обичаш! Това ми се струва прекрасно.

Той целуна косите ѝ.

— На какво миришат, Фей? Какъв е парфюмът?

— Забравих как се казва. О, Тони, обичам те.

Той въздъхна дълбоко и се наведе над наведената ѝ глава. Франческа продължи:

— И, Тони... аз мисля... струва ми се... реших... иска ми се в десетгодишнината от сватбата да си направим подарък — приятелката Долорес. Как ти се струва, не е ли хубава идеята ми?

Помъчи се да се усмихне, но в гласа ѝ се долавяше вълнение.

Тони я прегърна силно.

— Наистина ли, Фей? — и без да дочака отговор, бързо продължи. — Значи нямаш нищо против?

Тя очакваше този въпрос и веднага отговори:

— Не, скъпи ми!

Той я пусна от обятията си. Решението беше взето, съмненията и колебанията са излишни. Трябваше да се направи последната крачка.

— Често съм мислил по това — тихо започна Тони, — но се страхувах... мислех, че може би ще те наскърбя. Колко малко сме се познавали един друг. А сега всичко се уреди!

— Да, всичко се уреди — отвърна Франческа като ехо. В далечината се чува удари на часовник, звуците се разнесоха тихо и нежно в нощната тишина.

— Късно е вече — промълви Тони.

— Трябва да ми помогнеш да се съблека — каза Франческа.

Животът отново тръгна по своя път. Жертвата беше принесена и остана незабелязана.

Тони се зае с разкопчаване на бялата дреха, като леко изохкваше, когато кукичките се закачаха. Най-после свърши работата си и въздъхна с облекчение.

— Сега ще се заловя с тоалета си. Няма да те задържам — умори се днес.

Той се скри в стаята си и Франческа чуваше как се мие и причесва косите си, а след това отново се яви измит и сънен.

— Какъв дълъг ден, нали? Не на всеки сватбен юбилей се осиновява дете. Струва ми се, че трябва да го направим на рождения ѝ ден, за да го отпразнува заедно с нас. Искаш ли да спиш, мила?

Навярно Франческа отговори толкова тихо, че той долови в гласа ѝ тъга. Или може би в дълбочината на душата си смътно усети, че в света има и огорчения. Всичко, което каза Фей, е истина и все пак, колко странни и неясни същества са жените! Той прегърна красивата си жена.

— Щастлива ли си, мила?

— Разбира се.

Тя поглади гъстите му, разрошени къдри.

— Защо ми задаваш такъв въпрос?

— Така, не зная. Нали и днес се изпълни една годишнина.

— Да, имаш право.

Той почака. Франческа мълчеше. Несъмнено беше уморена. Денят бе толкова дълъг. Тони освободи ръката си.

— Лека нощ, мила.

— Лека нощ, скъпи.

Когато той заспа толкова дълбоко, че не можеше да се разбуди, Франческа стана и се отпусна на колене до прозореца.

Необикновено ясно, като в калейдоскоп, премина през паметта ѝ целият ѝ живот с Тони от деня на сватбата им — веселите дни, когато подреждаха дома си, съвместните разходки, лов, танци, визити. Тони изглеждаше напълно щастлив, напълно доволен от живота си, а всъщност в потайнините на душата си през цялото време е лелеял надежда, за която тя нищо не знаеше, която Тони смяташе толкова свещена, че не искаше да ѝ довери. Или е предполагал, че любовта ѝ е недостатъчно дълбока, та да се осмели да осъществи мечтата си.

В тоя момент тази мисъл я огорчаваше повече, отколкото принесената жертва, която даде възможност да се изпълни желанието му. Но съзнанието, че Тони е мълчал толкова години, ревниво криещ даже от нея мечтата си, болно засегна сърцето ѝ. Устремила взор в тъмнината на нощта, тя се замисли: колко малко знаем ние за това, което става в чуждата душа: прекарваш целия си живот с друг човек, знаеш всяка негова постъпка, свързан си него с взаимна любов и все пак го познаваш толкова малко, че той има възможност да скрие такова сериозно желание, което е в състояние да измени целия ви съвместен живот.

Плашеше я самотата, в която изведнъж се оказа, откакто той направи внезапното си признание.

Долови някакво вълнение, предизвикано от борбата в душата ѝ с най-разнообразни чувства — ревност и благодарен порив, и страх, и мъка, и голяма дълбока скръб. Независимо от възбудата, в която се намираще след жертвата, принесена на любимия човек, тя съзнаваше, че страшно ще страда, когато види Долорес с Тони, и че най-скъпата ѝ памет ще бъде винаги помрачена. И въпреки всичко искаше Тони да

бъде щастлив. Винаги беше смятала, че трябва да се примирява с неизбежното, че трябва да намира сили, за да се приспособи към обстоятелствата. Такъв бе девизът ѝ и тя смяташе, че няма по-мъдро от това на света, а сега, за нейна почуда, при първото сериозно изпитание това правило се оказа слабо и безнадеждно — празен наниз от думи.

Не е лесно да се примириш с това, което ти причинява болка и огорчение.

Заря се сипваше на изток. Първият лъч като бисерно копие се провря през тъмнолилавите ивици и неравната крива улица започна да се очертава в тъмнината... Идеше новият ден.

Франческа с мъка се надигна и отиде при тоалетната маса да освежи ръцете си. Случайно се видя в огледалото.

Наистина ли вчера се чувствуваше млада, а животът ѝ се струваше прекрасен, осеян с рози, като тези, които цъфтяха сега във високата ваза до нея. Погледна ги и първите сълзи блеснаха в очите ѝ.

ГЛАВА 2

След седмица Долорес Хуана Естебан, на две години и един месец, дъщеря на римокатолическата църква и гражданка на испанското кралство, стана законна собственост на Тони и Франческа, а нейните родители — законни собственици на цяло състояние и се чувстваха напълно щастливи, освобождавайки се от едно излишно гърло.

Долорес се отнесе философски към промяната в живота си. Тя напусна родителския покрив и седна в автомобила между Франческа и Тони, който — както с бледа усмивка забеляза Франческа — тоя път караше бавно, за да даде възможност на Долорес да се нагледа на всичко, което се мерне по пътя — на минувачите, на воловете, на цъфналите дървета.

Същия ден следобед, чувстваща се безкрайно самотна, докато наблюдаваше отдалече как Тони и Долорес се разхождат, Франческа усети, че в душата ѝ се надига ненавист против тях. Искаше ѝ се да плаче, да крещи, да се смее, като виждаше колко са щастливи заедно.

Заедно отидоха да наемат бавачка, с която той води преговори на лош испански език, за да ѝ обясни как трябва да гледа Долорес.

Франческа се учуди на тая загриженост и както по-рано усети, същата болка в сърцето си.

С причесани къдрици, със зачервени бузки и зелени очи, блестящи като две осветени от ярко слънце езерца, Долорес танцуваше в ръцете на Тони, а развяващото се палтенце я обкръжаваше с бели вълни.

Няколко дни автомобилът служи само за да набави необходимото за Долорес. Тони сам и избра обувки с изумруден цвят и малка бисерна огърлица.

— Никога не съм забелязвала, че имаш слабост към накитите — каза му Франческа.

— Не ги обичам, но Дора има такива зелени очи! — усмихна се щастливо Рекс.

Той ѝ избра името „Дора“, а бавачката Емилия и Франческа получиха нареждане да я наричат така.

Франческа не можеше да не се съгласи, че Дора е достойна за грижите и вниманието, с които я обграждаха. Тя наистина беше прелестно дете.

— Как се усмихва! — възхищаваше се Тони и не намираше достойни думи да опише очарованието на усмивката ѝ.

Дора като че ли разбираше, че е пленителна, и все повече се усмихваше на Тони, който беше за нея и небе, и мечта, и божество.

Първата дума, която научи на английски език, беше неговото име. Тя познаваше гласа му, вървежа му и щом той седнеше, с необикновена сериозност веднага се покачваше на него, поставяше крачката си, обути в зелени обувки, на коляното му, притискаше лицето си към неговото и се усмихваше с пленителна усмивка.

А Тони шепнеше със затаен дъх:

— Ах, ти, малка разбойничке, чудна мъничка козичке!

Той не я галеше в присъствие на Франческа. Беше може би „тромав“ и дори — както се изразяваха приятелките на Франческа — дълбокомислен, но тъкмо тая му способност го правеше понякога безкрайно тактичен. Между него и Франческа никога не ставаше въпрос за привързаността ѝ към Дора и въпреки че Франческа я ограждаше с големи грижи и я наричаше „моето бебенце“, Тони знаеше, че всеки опит от негова страна да подражава на Франческа ще ѝ бъде неприятен. Затова той никога не ласкаеше Дора в нейно присъствие.

За нещастие рядко се случваше да останат сами. Франческа почти винаги стоеше вкъщи. Само веднъж имаше щастието да се възползва от такъв великолепен ден и да успее да изведе Дора с автомобила си, и то когато Франческа измъчвана от главоболие, се мъчеше да заспи. Емилия помоли да вземат и нея, не защото обичаше да се вози на автомобил, а защото обичаше Дора. В момент на откровеност, тя наричаше автомобила „дяволска машина“. Причина за това беше едно пътуване, когато на Тони му хрумна да пусне автомобила с пълен ход. Оттогава тя никога не забрави тая паметна разходка. При мисълта, че любимото ѝ дете може да бъде изложено на такава ужасна опасност, която го заплашва може би и със смърт, Емилия не можеше да остане безучастна, но Тони беше неумолим и тя

изпрати с тъжен поглед машината, която се загуби в облаци от прах. За щастие на верандата дойде слугата Мигел, който с китарата и страстните си погледи ѝ помогна да се успокои.

Тони и Долорес пътуваха в пълно мълчание. Малката беше облечена в бяла муселинена рокличка и с голяма бяла кърпа.

— Харесва ли ти? — попита най-после Тони, след като изминаха около десет мили. Той преведе въпроса си на родния език на Долорес и тя се усмихна.

Беше горещо и тихо. Отстрани до пътя Тони забеляза запустяла къща, заобиколена от прекрасна градина. Той спря автомобила, хвана Дора за ръка и се запъти към желязната врата.

Къщата, разположена на височина на две малки тераси, се намираше във вътрешността на градината. Тя беше четириъгълна постройка, боядисана в розов цвят, на места прегорял ѝ станал лимоненожълт, покривът блестеше на слънцето, а пътеките в градината бяха обрасли с трева. Но терасите бяха много красиви — като водопади се спущаха кадифени вълни от разноцветни рози, от светлочервени до най-нежно розови.

Тони извади лулата си и седна под едно портокалово дърво.

Наоколо беше безкрайно тихо. Като че ли на света имаше само слънчево сияние, пчели и рози.

— Ние често ще идваме тук с теб — погледна той Дора. — Това ще бъде нашата вълшебна градина, ние я открихме.

Дора му отвърна с доволния поглед на дете, което обича и вярва.

Седнала до краката на Тони, тя с поразителна настойчивост се мъчеше да удари един портокал с друг по полето между краката на Тони, които служеха за гранични стълбове.

Като истински спортист той разкритикува начина на играта ѝ. Започна да я учи на тънкостите на добрия удар, като ѝ показва как да постави портокалите на по-далечно разстояние, за да направи играта по-интересна.

Дора веднага се съгласи. Тя застана на две крачки от Тони и започна да люшка портокала, както ѝ показва Тони.

— Добър удар — одобри той, когато големият портокал най-сетне случайно попадна в целта, — браво, бейко!

И двамата с еднакъв интерес се увлякоха в играта — имаха един и същ спокоен характер, какъвто тъй рядко се среща в нашия нервен

век.

Когато им омръзна да хвърлят с ръце, започнаха с крака и резултатът беше задоволителен.

— След време ще те науча да играеш крикет — каза Тони — ще яздим, и ще стреляме, а най-важното, ще ловим риба.

За да обясни на Дора тая важна работа, той извади лулата от устата си.

— Риболовът — това е спорт, Дора! Колко е приятно да излезеш сутрин, да идеш на реката, а после да стоиш над водата, да гледаш слабото трепване, да очакваш, да мислиш и да чувстваш — че целият свят е твой. А вечер, когато по полите на хълмовете попълзят тъмни сенки, да се завръщаш по гъстата, мека трева и да гледаш запалените огньове в гората... Да, в риболова с въдица има особена прелест, повярвай ми, мъничка моя!

Очевидно Дора повярва, защото тихо, но ясно отговори: „да“.

За разпаления Тони това беше достатъчно, за да изпадне във възторг. Много доволни един от друг, те се запътиха към автомобила. Като приближиха вратата, Тони дочу познат глас.

— А, Рекс! Най-после, ви намерих.

Настъпи пауза, през която Тони взе Дора на ръце и излезе от градината.

Срещнал учудения поглед на младия човек в автомобила, Тони каза:

— Ние осиновихме Дора. Дора, това е чичо ти Пан.

Паскал Гревил метна бърз поглед на Тони, наклони се, взе ръчичката на Дора и с някаква насмешлива тържественост я целуна.

— Честна дума, Рекс, имаш прекрасен вкус — каза той, като вдигна глава. — Поздравявам те.

Тони измънка нещо, а после каза:

— Как дойде тук? От писмата ти до Фей разбрах, че няма да получиш отпуск. Значи имаш някаква важна работа?

— О, да, но то е вече свършено. В Мадрид винаги е така: отначало много шум, едва ли не сме пред катастрофа, че не можем да постигнем успех за нашата дипломация, и изведнъж на другия ден, а понякога и същия ден, всичко завършва благополучно. С моята работа се случи същото: изгоря като хартия в огъня. Привикваш за празни работи да губиш голям запас енергия, а в края на краищата, когато

всичко ти стане безразлично, началството приема това безразличие за преумора и ти дава отпуск.

Той се засмя на думите си, а Тони изгледа червения спортен автомобил, от който слезе Пан, и невъзмутимо попита:

— Твой ли е автомобилът?

— Не, отстъпи ми го Десаж.

Той кимна на шофьора, който седеше на кормилото, и на прекрасен испански език му каза:

— Можете да се върнете в хотела. Ще се прибера с другия автомобил.

— Видя ли Фей? — попита Тони.

— Не. Камериерката ми каза, че спи, а една дебела испанка, с прекрасни зъби и вежди, изписани като с молив, ми съобщи, че си излязъл с колата. Учудих се на осведомеността ѝ, но сега се досещам, че това момиче заема важно положение във вашето семейство — очевидно поради появата на моята племенница.

Тони късо отвърна:

— Аз спасих Дора, а после аз, т.е. ние, решихме да я осиновим.

— Чудесно, особено като се има предвид, че момиченцето е прекрасно.

Тая преценка малко смекчи Тони. Той не харесваше Паскал. Чарлз беше друг, но Паскал, с десет години по-млад от него и единствен син на баща му от втория брак, никога не стана в пълния смисъл на думата член на семейството им. Тони не можеше да каже защо, но не беше привързан към Паскал. С Чарлз говореха рядко за него и Паскал водеше съвсем различен живот от техния.

Той реши да се отдаде на дипломатическата кариера и Мадрид беше първият му пост. Пътуването си из Испания предприеха по негово настояване. „Има нещо тайнствено в нея, миналото и живее в сухите палми с тъмно, протегнати като ръце вейки“ — беше казал той.

Тони никога не вярваше, че Паскал има поетичен дар. Честно казано, той се боеше от това като от катастрофа и много се опасяваше, че предположението му ще излезе вярно.

Самото име Паскал не допаднаше на семейството им, където всичко чуждо се смяташе за недопустимо, та още от детските му години братята започнаха да го наричат Пан. По този начин чисто

случайно той започна да носи името, което впоследствие се оказа напълно подходящо за него.

Една от причините, поради която Тони се отнасяше с мрачно недоверие към Паскал, беше красотата му. Тя го довеждаше до отчаяние. Струваше му се странно и съвсем излишно един член на порядъчно семейство да е толкова красив.

В душата си Тони признаваше, че Паскал е „дяволски умен“, а това го безпокоеше. Той не разбираше по-малкия си брат, с блестящите очи и блестящия ум, с екзотичен вид и необикновена физическа сила на варварин. Не му харесваха разпуснатите маниери и това небрежно отношение към всичко и към всички.

— Наследство от чуждия му произход — от майка му, унгарката — казваше Тони, за да се успокои.

Предпочиташе майката на Паскал да е австрийка. Все пак Австрия е по-близо и по-малко дива страна от Унгария.

Майката на Паскал умря скоро след смъртта на баща им, който я боготвореше и идеализираше — щастливо съчетание на две чувства, което много облекчи двамата съпрузи в задачата за мирен съвместен живот.

Тони се разбираше с мащехата вероятно защото по общо мълчаливо съгласие избягваха да се срещат. След смъртта ѝ Тони предаде богатството ѝ на сина ѝ.

Днешното неочаквано пристигане на Паскал Тони свърза с парични затруднения, което не го обезпокои много, защото по природа беше щедър и обичаше да покровителства роднините си.

Паскал сложи Дора на коленете си и заговори с нея на испански, а тя му отвърщаше с достойнство и без смущение.

Те се усмихнаха едновременно на Тони, който остана поразен от необикновената изразителност на техните усмихнати лица, на бляскаво златистия цвят в очите на Паскал и нежно прозрачните очи на Дора.

Внезапно му мина през ума: „Какви чудни деца би имал Паскал“, и каза:

— Пан, защо не се ожениш?

— Защо? — спокойно отвърна Паскал. — На двадесет и пет години? Не си струва, мили мой.

— Струва ми се, че грешиш — каза Тони. — Според мене ще е по-добре за теб, отколкото сега с живота, който водиш.

Паскал направи гримаса, от която ъглите на красивата му уста се отпуснаха, а след това със свойствената на някои хора способност безпогрешно да отгатват обстоятелства, до които събеседникът не желае да се докосва, попита Тони:

— А как се отнася Франческа към Дора?

Тони трепна.

— Как мислиш, че може да се отнася? — попита той.

— Струва ми се, че не е много лесно — да допуснеш в живота си такова явление, дори когато е облечено в такава прекрасна форма, още повече че Франческа беше дълбоко потресена, когато с нея се случи нещастieto. Не е ли истина?

Тони отговори, като подчертаваше думите си:

— Фей сама даде идеята да осиновим Дора.

Паскал отново се усмихна. Този път усмивката му изразяваше нещо средно между учудване и насмешка.

— Бях уверен в това — съгласи се той.

Останалата минаха част от пътя изминаха мълчаливо, Франческа ги очакваше на верандата и весело махаше с ръка.

Зад нея Паскал видя кордовското момиче, с вежди, като че ли нарисувани с молив. Франческа ѝ даваше някакви нареждания. Той предаде Дора в ръцете на бавачката и заедно с Тони слезе от автомобила.

Между Паскал и Франческа се бяха установили приятелски отношения. Неговата изключителна красота не можеше да не привлече вниманието на всеки любител на прекрасното. Главата му, покрита с гъсти, черни коси, беше великолепна. На ръст беше висок, ала от тънката, а заедно с това внушителна фигура лъхаше сила на атлет.

Жените въздишаха по него, което го забавляваше и му доставяше тайно удоволствие. Беше разглезен и това му харесваше.

— Всеки трябва да е разглезен — заявяваше той, — толкова е хубаво.

— Каквито и последствия да има, смятам, че такава разглезеност няма нищо общо с добродетелта — смееше се Франческа.

Паскал сне меката си бяла шапка и поздрави Франческа, като целуна отначало едната, а после другата ѝ ръка. С нея той се държеше просто, много по-искрено, отколкото с всяка друга жена. Обичаше я, но никога не мечтаеше да я ухазва, а ѝ се възхищаваше.

В тоя момент му домъчня за нея.

Способността да чете чуждите мисли изведнъж му подсказа, че тя страда, за което свидетелстваха и тъмните кръгове около прекрасните ѝ очи.

Той се облегна на една от колоните на верандата, любувайки се на снаха си.

Франческа беше необикновено изящна в бялата си тънка дреха, която още повече подчертаваше фигурата ѝ. Истинско удоволствие бе да гледа силуета ѝ на фона на розовите герании, чиито отблясъци като че се отразяваха в светлите ѝ златисти коси. Тя имаше някаква особена сила, която едновременно и мамеше, и те принуждаваше да бъдеш почтен.

Паскал си помисли: „Тя принадлежи към тоя род жени, в които мъжете се влюбват и на които жените завиждат“. Днес красотата ѝ беше като помрачена от някаква сянка.

„Тя е смъртно нещастна, каза си Паскал и му се прииска да я прегърне и да ѝ каже: Слушай, Фей, всичко знам. Много съм огорчен“.

Но знаеше, че ако си позволи такава откровеност, Франческа ще му се надсмее, весело ще го почука по главата и ще го постави в неудобно положение.

Той сам вътрешно се надсмя над себе си, че позволи на чувствата си да тръгнат по такъв опасен път. Девизът му беше — наслаждавай се без съжаление и изчезвай без упреци. Вместо това каза:

— Вашата дъщеря ми харесва, Франческа, направили сте прекрасен избор. Тя е очарователна и освен това притежава голямо преимущество — няма защо да спорим от кого е наследила очите си — от баща си или от майка си, а има и свой характерен нос.

Той весело започна да разказва за Мадрид, като настояваше Рексфордрави да тръгнат с него, а после, след краткотрайно пребиваване в Мадрид, да отидат в Биариц. Там има сребриста морска пяна, бакара, прекрасни вина... Трябва да заминете, мили мои!

Тони мразеше да го наричат „мили мой“. Приемаше го като лично оскърбление, като ухапване от комар, на което не можеше да се сърдиш, за да не станеш смешен. Запали лулата си все така мълчалив.

— Защо мълчиш? — с весела небрежност се обърна към него Паскал.

— Ако искате, да идем — каза не особено любезно Тони и погледна Франческа.

— Значи решено — присви очи Паскал. Той му беше сърдит заради Франческа, доколкото изобщо можеше да се сърди някому.

Паскал не умееше да се привързва. Не познаваше чувството любов, което да се стреми да закриля любимия човек. Наследственото имение Гартспойнт, което Тони получи и украси, бе за него просто място, което отдавна познаваше, и все пак прекрасно разбираше какво изпитва сега Франческа. За хиляден път се питаше защо умните жени се омъжват за глупави мъже. Или защо като, се оженят за тях, не умеят да наредят живота си така, че да правят каквото им се иска.

Паскал не разбираше любовта, която се жертва. Според неговите разбирания, щом човек пожелае някого, трябва да се стреми да го има на всяка цена и да отдава на любимия човек само толкова, колкото разчита, че може да получи от него.

Двамата се разхождаха из старата градина. Те излязоха след обед, на който седнаха едва в девет часа. Беше късно, пееха славеи, въздухът бе наситен с аромат, който мамеше и опияняваше като старо вино. Лек прохладен ветрец, нежен като ласка, леко поклащаше зелените кипариси. Беше така тихо, че можеше да се долови шумът на падащите по нажежената от слънцето земя листа на вехнешите рози.

В такава нощ в сърцето се пораждат смътни, несвързани с определена надежда желаня. Искат ти се тая красота да живее вечно и в сърцето да звучи винаги нейният мъчителен, а заедно с това и сладък призив. Нощ, в която нещастieto ти се струва много по-голямо, отколкото през деня, защото външната красота не хармонира с вътрешното разногласие и още повече чопли раната на уязвеното сърце.

Франческа с отчаяние мислеше как да излезе от това положение. Тони изчезна след обед. Тя, разбира се, знаеше къде е отишъл, но се надяваше, че скоро ще се присъедини към тях.

Той не дойде, а само преди една седмица се разхождаше с нея и заедно се наслаждаваха на красотата на нощта.

И като погледна случайно Паскал, тя остана поразена от неговата младост и жизнерадост.

Обикновено се отнасяше с безразличие към всичко, което го обкръжава, или изискваше от живота неосъществими желаня, но тая

вечер вълшебният мирис на нощта засегна и него. Той хвана Франческа подръка.

— Нали всичко е божествено? В такава нощ в душата ни се пробуждат чисто езически инстинкти. Иска ти се да живееш, да владееш целия този свят, за да мечтаеш в него и да любиш. Франческа, знаете ли, днес се чувствам така, като че ли всички звезди са мои и мога, ако поискам, да хвърля, която поискам от тях на края на небето. Чувствам... — той спря и като че доловил настроението ѝ, добави: — А през това време вие виждате всичко лошо и смятате, че е нарушен редът на нещата!

Франческа тихо се засмя.

— Не си струва да говорим за него, мое мило момче. Това, което стана, е необратимо. Сама помогнах да стане. Бих била недостойна за уважение, ако не го направех, а сега би било малодушие и безумие да съжалявам, че съм постъпила добре. Просто като всяка друга жена съм ревнива и мъничко изкупувам тоя грях, като сама се надсмивам над себе си.

— Защо го направихте? — попита Паскал.

Франческа пак се засмя.

— Защо? По причини, които вие едва ли ще разберете. Вие сте доста умен и сърцето ви въпреки младостта ви е истински зряло. Направих го, защото обичам Тони и искам и той да ме обича. Защото не се досеща за нищо, а още за това, че той не ми е само мъж, но и малък син и трябва да получи онова, което иска, ако съм в състояние да му го дам. Аз можех да му дам Дора и не можех сама да се реша. Обезоръжи ме, като се бореше на моя страна. Мислех само за себе си, а и той мислеше и за мене.

— Или си въобразявахте, че е мислил? — добави Паскал.

— Когато обичаш, мили мой, това, в което вярваш, си остава такова, докато му вярваш. Но ако искате, да предположим, че съм вярвала, че Тони ме е щадил, а аз съм щадила него — и по такъв начин сме се въртели в един кръг, от който има само един изход — да се разкъса кръгът. Изниква въпросът: защо две същества да бъдат нещастни, а едното напълно щастливо? И ето сега двама от нас са напълно щастливи, а третият — аз самата — ако не съм щастлива, то, в най-лошия случай, чувствам, че съм постъпила добре, а добрите постъпки се награждават. То произлиза навярно от това, че като

направиш нещо добро, започваш да очакваш награда и с това отнемаш от добрата постъпка цялата ѝ заслуга. Намирам се в положението на тези хора, чиито приятели им правят подаръци на Коледа, за да си доставят удоволствие, без да държат сметка за тях. Знаете ли, Паскал, понякога се намирам в положението на човек, претърпял корабокрушение и изхвърлен от морето на необитаем остров, дето намира лодка без весла и няма какво да прави с нея. Двамата с Тони много искахме да имаме дете. Струваше ни се, връщам се към моя пример, че детето можеше да ни изведе на свобода от нашия остров, който започваше да ни става малко тесничък. И ето, детето е при нас, а аз не зная какво да направя, за да помогна на Тони.

— Разбирам — подхвана Паскал. — А Тони е толкова прибързан, бих казал, че не се замисля много за бъдещето. Според мен, да се осинови едно дете като Дора е доста рисковано. Кой може да предвиди какво ще излезе от нея.

Виждаше се, че му правеше голямо удоволствие да мисли, че Тони ще се разочарова.

— Не бива да се забравя, че има наследственост — добави той.

Франческа схвана колко е далече от нея, независимо от стремежа му да облекчи скръбта ѝ. Смяташе, че може да я утеши само разочарованието на Тони. В нея изведнъж заговори истинската, честна любов на съпруга, неизменна при каквито и да било обстоятелства.

— О, не, това няма да стане — спокойно каза тя. — Деветдесет на сто главна роля играе средата — разбира се, когато детето попадне в нея в ранната си възраст, а това преимущество е на наша страна. Скъпи мой, погледнете какво става в света, който познаваме. Ако искате примери, мога да ви посоча мъже и жени, които са такива, каквито ги е създала средата.

В тъмнината се чу гласът на Тони, който ги викаше.

— Тук сме — обади се Франческа.

Той вървеше срещу тях с папируса в уста, крайт на която светеше като червена звездичка.

— За какво разсъждавате?

— За положението в обществото — отговори Франческа с лек смях.

— И докъде стигнахте?

— Оказа се, че го имат само тези, които имат нужда от него — отвърна Паскал с насмешка.

Без да мърда от мястото си, Тони изрече тихо:

— Нали е много хубаво тука, Фей? Кълна се в Юпитер, жасминът мирише на английско селище.

— Слава тебе, жасмине — насмешливо каза Паскал, — че миришеш като чисто, хубаво английско селище.

Той извади табакера, взе папируса и шумно я затвори. Тони го нервираше. Искаше му се да го разсърди, да развали благодушното му настроение. Може би беше глупаво, но красотата на Франческа и гласът ѝ, който се разтрепери, когато отговори на Тони, го огорчи. Искаше животът през тая нощ с цялата си красота да принадлежи само на него и се сърдеше, че от всичко, което го окръжава, той не може да използва нищо.

След минутна пауза се обърна към Тони с въпроса:

— Къде беше досега?

Но Франческа веднага заговори. Паскал разбра, че тя не иска да чуе отговора на зададения му въпрос.

— Бях горе, за да видя как се чувства Дора — каза Тони.

— В такава нощ! — възкликна Франческа.

— Какво толкова особено намирате в тази нощ? — попита Тони с развълнуван глас.

Паскал се разсмя високо. В тоя миг дойде един слуга с фенер в ръце и освети засмяното му лице. То приличаше на лице на фавн, наслаждаващ се на лукавството и силата си.

ГЛАВА 3

Въпреки бакаратата, коктейлите и другите приятни неща Биариц не им хареса. Тони не обичаше шумния хотелски живот, а Биариц, както винаги, беше страшно многолюден.

Всичко се въртеше сякаш във вихъра на брилянти, модни дрехи, висок смях и безкрайни обеда.

И Дора не хареса Биариц. Почти не виждаше Тони и животът ѝ минаваше тежко. Тя с плач заяви това на испански език, после изведнъж започна да бледнее и заболя.

За пръв път, откакто я взеха, Франческа искрено, по свое желание, се зае с нея, взе я на ръце и се мъчеше да я утеши с ласкавите думи, които децата разбират на всички езици.

Тази вечер тя се върна от бала, който Диан Арундел даваше във вилата си, много изморена и искаше веднага да си легне. Тони също, както казваше, се прозяваше до уши, когато изведнъж се почука на вратата и влезе Емилия. Тя започна да обяснява с отчаяни жестикулации, че скъпото бебенце, скъпият мъничък ангел е зле, че умира и Господ знае какво може да помогне.

Франческа схвана какво трябва да се стори. Погледна обезумялото от ужас лице на Тони, наметна пенъора си и изтича в стаята на Дора.

Взе я на ръце, залюля я и веднага си спомни за едно средство, за което много отдавна беше чела — трябваше гореща вода — това беше средството, за което си спомни и което изведнъж промени Дора. Тя се закашля малко, успокои се и се почувствува по-добре, Франческа пак я взе на ръце и когато я притисна до сърце то си, се почувствува необикновено щастлива и радостна.

Тя се разхождаше из стаята с малката на ръце, когато дойде Тони.

Той влезе тихичко, пристъпвайки на пръсти, съпроводен от дребен, страшно бърбив лекар, който констатира само, че Франческа е постъпила много правилно.

Когато останаха двамата, Тони се приближи до Франческа, седнала на дивана със спящата Дора в ръце, и коленичи на пода. Прегърна я и за минута притисна главата ѝ до своята.

— Ти си вълшебница, Фей — каза той с пресипнал от вълнение глас. — Доктор Гомес каза, че ако не си действала така бързо, Дора щеше да е в безнадеждно положение. Искан ми се да ти благодаря за всичко, за това, че позволи да я осиновим, за днешния ден, за всичко...

Почакаха, докато Дора заспи спокойно в креватчето си, и като я повериха на Емилия, излязоха в осветения от единствена лампа коридор. Тони взе Франческа на ръце.

— Ти си извънредно уморена — каза той.

Занесе я в стаята ѝ, сложи я на леглото, изчезна за миг и се върна с малка спиртна лампичка и чайник в ръце. Запали лампичката, сложи чай в сребърния чайник и когато чаят беше готов, подаде чаша на Франческа.

— Прелест моя!

Отдавна не бе чувала такива думи. Само рядко, в изключителни случаи, той я наричаше така.

И в тоя миг, когато на изток се зазоряваше, Франческа разбра, че всичко наоколо — и Тони в широкия си халат, и самата тя с разпуснати коси, и тази чаша чай и, най-последно, това нежно обръщение, като че ли я награждаваха за голямата жертва, която направи, като му подари Дора. Това е наградата за всичките ѝ мъки, за всичките ѝ терзания. Чаят беше доста силен, без захар, с малко мляко и въпреки всичко ѝ се стори божествен.

— Сега спи, мило момиче — каза Тони с най-нежен глас, в който звучеше и майчина грижа, и любовта на съпруг.

* * *

Бавно пропътуваха страната на замъците и в ранна есен се прибраха в Гартспойнт. Животът потече както преди: гости и лов през деня, а вечер бридж и покер. Почти никой не се занимаваше с детето. Дора се появяваше и изчезваше. Тони само се повеселяваше с нея и я изпращаше. Преди обед успяваше за малко да надникне в детската

стая, където обикновено намираше целия състав с мисис Билд, учителката по английски език, начело.

Дора скоро се научи да говори и постигна такъв напредък във вървежа, че една вечер скочи от стола и тръгна срещу Тони като войник, който тръгва на поход.

— Великолепно — каза Тони и в речника на Дора се прибави още, една дума.

За да изрази желанието си, обикновено избираше една или две думи от цяла фраза. Като чуваше как Тони казва: „Да идем да се поразходим малко“, тя започна да казва просто: „Малко“, с което изразяваше желанието си да иде на разходка, а Тони отлично я разбираше.

Веднъж Франческа въведе в детската стая нов гостенин. Това беше Ник, фокстериерът, който се смяташе за най-добрия мишелов, гордостта на кучетата и на господаря.

Впрочем той много скоро падна твърде ниско, като премести спалнята си в детската стая. В тоя рай го въведе сама Франческа. В един дъждовен ден той я срещна и уморен от скука, реши да прекара в нейното общество.

Отиде, беше видян и победен от Дора. Тя нищо не знаеше за храбростта му, нищо не разбираше от красотата му, но той ѝ хареса, прегърна го и го помоли да я целуне.

Ник погледна зелените очи и разбра изкушението на Антоний и Парис и любовта на Ромео. Оттогава той я обожаваше. Като Антоний смени военния живот с топлото блаженство. Напразно господарят му го викаше — той само поклащаше опашка и отиваше при Дора. Само понякога излизаше да се поразходи с Тони, който се възползваше от случая да го стресне:

— Къде остана любовта ти към спорта? Де е професионалната ти гордост? Ти ме напусна. Опозори знамето на кучетата, урони престижа на двора.

Ник слушаше, устремил в него тъмножълтите си очи, въртеше опашка, като че искаше да каже: „Дора ме обича“, и изкалян и мокър след разходката тичаше при Дора.

— Тъй загиват силните — говореше Тони, а Ник го слушаше, вирнал едното си ухо и загледан в огъня на камината.

— Трябва да го вземем с нас в града — каза Тони на Франческа, — ако остане тук, ще залинее.

В един тих предобеден час двамата седяха в гостната. Тони се облече, а Матилда още не идваше. Франческа лежеше на дивана и следеше играта на червените пламъци в камината. Тази стая в Гартспойнт принадлежеше единствено на нея. Всичко тук ѝ беше подарено в разни времена от Тони. По белите стени висяха техни портрети, изгледи от къщите им, бюро, на което Франческа пишеше писма, а в ъгъла — тоалетна маса с петкрилно огледало.

Тони, с лула в устата, весело тананикаше, миришеше парфюмите и пригладжаше с четка косите на Франческа.

— Добър ден ли беше днес?

— О, да. Добре мина. Снегът се топи, калта е до шия, но е така хубаво и навсякъде се чувствува мирис на земя. Колко е хубаво, мили!

— Да — продължи Тони. — Но защо ти не ни обръщаш внимание?

Франческа се разсмя. Той се извърна и я, погледна с учудване.

— Какво има? Защо се смееш?

Тя седеше, окръжена от купчина възглавници, със заплетени коси и изглеждаше много млада и весела. Тони се приближи до дивана и я загледа с усмивка:

— Имаш ли някаква особена причина?

Фей се помръдна и му направи място до себе си.

— Седни, ще ти кажа.

Той седна послушно.

— Ти, струва ми се, си била из полето до времето за чая, някъде близо до нас, а аз не съм знаел. Защо се шегуваш така?

— Имам много сериозна причина.

— Казвай по-скоро, мила.

— Тони, ти току-що каза, че ще вземем и Ник в града.

— Да, и като честен човек не се отказвам от думите си.

— Тони, а не е ли по-добре да останем тук?

— Как, да пропуснем сезона? Безразлично ми е, но не искам да изпускаш всичко, само защото аз обичам селото.

— Е, постъпи тогава като благородник от пиеса или роман. Кажете: „О, не, скъпа моя, това не може да стане“.

Тя се разсмя, но изведнъж спря и настъпи мълчание. После го привлече до себе си и допря бузата си до неговата.

— Слушай, мили, всичко е истина. Истина е това, което въпреки отчаянието ни казаха специалистите. Сър Греъм Дюк беше днес при мене и е много доволен. А ти — ти доволен ли си?

Той се отдръпна, после я взе на ръце и я задържа така, притиснал главата ѝ до рамото си, огряна от светлината на камината.

Прозвуча гонг и Матилда почука.

Франческа стана.

— Изпрах ти ризата, мили. Иди, смени я, аз ще се облека, трябва да бързам.

— Веднага — каза Тони. Той викна на Матилда да влезе и се върна при Франческа.

— Прелест моя — каза тихо.

Останаха за миг един до друг, без да се докоснат, после той се наклони, целуна я и излезе.

ГЛАВА 4

Синът на Франческа се роди през средата на лятото. В душния въздух лежеше аметистова мъгла. Денят беше като мъртъв, не можеше да се диша. Най-сетне вечерта настъпи, ала без освежителния полъх на вятъра, а с угасването на деня гаснеха и силите на Франческа.

Тя умря призори, със слаба, неясна усмивка на устните, обърнала последния си, пълен с любов, поглед към Тони. А той, усетил погледа, помисли, че ѝ става по-добре, защото усмивката ѝ много приличаше на предишната, малко насмешлива, безкрайно нежна усмивка.

Коленичи до големия креват, от който бяха снети всички завеси, и взе тънката ръка на Франческа. Хиляди, най-различни спомени, сменящи се един след друг, се тълпяха в главата му и навяваха чувство на тежка, непоносима умора.

— Господи, кога ще се съмне? — бълнуваше Фей — имаме си син...

Колко отдавна беше всичко... Денят на сватбата им... жълтите рози, които намери отнякъде слугата — странно, как тия хора умеят да намират всичко!... О, защо лекарят не ѝ даде нещо, за да ѝ помогне? Тя беше пълна с жизнени сили... през време на лова след нещастиято...

Стори му се, че ръката ѝ потрепери, вдигна изтерзаното си лице. Фей го гледаше с тих, ясен поглед.

— Добре ли ти е? — пита той с пресипнал глас.

Тя се усмихна, нежно го погледна направо в сините му очи и го разбра. Устните ѝ се размърдаха.

— Фей! — силно закрепця той с неизразима скръб.

Тя винаги се грижеше за него, схващайки, че му е необходима нежност. Направи страшно усилие. То беше последно.

А в детската стая Рекс непрекъснато плачеше. Дора го наблюдаваше, седнала на коленете на Емилия, и изразяваше на испански наблюденията си.

— Колко е мъничък и смешен! — сериозно казваше тя. Само пръстчетата на краката му според нея приличаха на обикновени — човешки.

Рекс беше копие на майка си: същите тъмни очи и пухът по главата му имаше златист цвят като косите на Франческа.

Беше много нервно дете — по цял ден плачеше и като го слушаше, Емилия изпадаше в отчаяние.

— Какво дете — казваше и Дора, — плаче, плаче, плаче!

Тони видя сина си едва месец след раждането му.

Съвсем случайно влезе в детската стая, за да даде наставления за предстоящия ремонт. Току-що се бе върнал от оглед на чифлика си и беше с обуца и гетри.

Влезели спря до вратата, без да го забележат нито Емилия, нито Дора.

Франческа обичаше да украсява детската стая. Изведнъж си спомни как един ден отидоха да избират украшения за камината в магазина на Гуд и обядваха в ресторант. Хиляди най-незначителни подробности, свързани с този ден, възкръснаха в паметта му. Сега станаха безкрайно скъпи, защото бяха свързани с паметта на тази, която вече не беше жива. Заедно отидоха в Гуд. Франческа казваше, че е най-добрият магазин в града, защото, когато влезеш в него, вратите се отварят сами. На какви дреболии могат да се смеят хората, когато са щастливи.

Срещу входа на блестящо излъскана поставка стоеше оловен войник и постоянно се кланяше.

— И ние трябва да си поставим такъв, погледни добре как е направен и запомни — каза Франческа.

Тони пристъпи в стаята и Дора се хвърли насреща му с протегнати ръце, като потропваше с краката си, обути в зелени обувки.

— Вземи ме, вземи — молеше тя.

Той я взе. Когато тя притисна бузката си и почувствува на лицето си нежното, меко докосване, стори му се, че изпитва отдавна забравената ласка на жената, която искаше да го утеши, и за миг скръбта му престана да е толкова ужасна.

— Здравей, мъничка — каза той на Дора и отиде към Емилия, която стана и печално го гледаше.

Тони се спря пред сина си и лицето му придоби упорито изражение.

— Той — вместо нея.

Рекс отвори очи и погледна сериозно баща си. Той имаше също такива тъмнокехлибарени, прозрачни очи, както Франческа, очи „санбернарски“, както веднъж ги нарече самата тя.

— Може би господарят иска да го вземе? — плахо попита Емилия и сложи Рекс на свободната му ръка, без да дочака отговор.

Тони го взе и се вгледа в малкото личице. Чувал бе, че бащите изпитват особено чувство към децата си, ала той не усети нищо, като носеше Рекс на ръце. Само тъгата, затихнала за миг, стана още по-силна.

Подаде Рекс на Емилия, целуна Дора и излезе.

Беше чуден, свеж ден, пронизан от мека светлина. Настъпи есента. Но тя дойде само да смени лятото и като любовник да украси възлюбената си. Буйно цъфтяха розите за втори път, а подстриганата зелена ограда, нагрята от слънцето, издаваше остра миризма.

Тони седна с лула в уста в малката градина, засадена с рози. Сне шапката си и се огледа. Денят беше чудесен, чувствуваше това, но, Боже, защо така безкрайно се влачеха дните! Умът му работеше трескаво. Смъртта на Фей го хвърли в пропаст, от която нямаше спасение, блъскаше се в нея да намери изход и само се разраняваше.

Струваше му се, че са го измамили и са постъпили страшно несправедливо. Ако природата изисква заради своето съвършенство две същества да се сливат в едно, невероятно чудовищно е, че изведнъж, без всякаква причина, това сливане може да се наруши, животът на единия от тях да бъде разбит и да му остане само страданието.

Познатите му изказваха съчувствието си, а той мислеше: „Какво им е на тях? Те си имат дом и всекидневни интереси, към които ще се върнат веднага, и не ще разберат положението ми. Добре го зная, защото и аз съм бил такъв“.

Неприятно му бе да слуша другите да говорят за Феи. Такива разговори възбуждаха у него някакво ревниво чувство. Самото място го дразнеше. Всяка, стая му напомняше за миналото, за Фей, която беше от тия жени, които остават отпечатък от своята личност върху всичко, което ги окръжава.

Много интересни жени не притежават това свойство, вероятно защото силната индивидуалност почти винаги се съчетава с известна сухост. А за да е способна, така да се каже, да пропие окръжаващото с обаянието на личността си, жената трябва да е много нежна, Фей се отдаваше цялата на съпруга си и домът за нея значеше много.

Домът им и по-рано беше прекрасен, но тя съумя да внесе в него интимност, Фей обожаваше кутийки и ветрила. Обичаше да колекционира малки модели обувки от всички места, по които сама е стъпвала, пътешествайки с Тони. Навсякъде имаше миниатюрни кутийки — емайлови, от костенурки, украсени със скъпоценни камъни — някои от тях служеха за табакери.

Той продължаваше да стои в градината. По пътечките се протягаха дългите сенки на дърветата. От конюшната се разнесоха удари на часовник и самотният звук още повече подчерта печалната тишина на вечерния час.

Чувство на безкрайна самота и пълно отчаяние го обви като непроницаема пелена. Обзе го страх. „Нищо не мога да направя. Не мога да изляза от това състояние. Цял живот ли ще се влача така“. Струваше му се, че някой е откраднал всичките му надежди и е останал само ужасът от преживените страдания.

А животът следваше своя път.

От къщата излезе Ник. Постоя, осветен от последните слънчеви лъчи, и бавно тръгна към Тони. Доиде при него и седна в краката му, загледан встрани. Тони погледна кучето и усети нещо другарско в това мъничко същество, с гердан от плътна бяла козина около врата. Извика го по име, поглади го по гърба и Ник, като го стрелна с очи, се притисна в краката му.

От небето слезе нощта и обви земята с тъмното си покривало. Продължаваха да стоят двамата, притиснати един към друг. Ник топлеше с тялото си краката на Тони и му се струваше, че така кучето иска да изрази своята симпатия, своето съчувствие.

Тони страдаше от ревматизъм. Тревата стана влажна, ала той не забелязваше това и остана дълго неподвижен.

Най-после стана, Ник също внимателно се надигна и бавно тръгнаха към къщи.

— И тъй, решено — каза Тони. — Ще замина колкото се може по-скоро. Не мога да остана тук. Нищо не ме задържа повече. Ще се

погрижа за децата. Да стоя така по цели дни, а нощем да лежа без сън — не, не мога повече! Решено...

ГЛАВА 5

Следобед Тони поръча да докарат автомобила и отпътува за Пойнтърс. Това беше домът в края на имението, в който живееше леля му, мисис Стафорд, която по нейна молба роднините и познатите наричаха просто Джи.

Джи прие Тони в трапезарията, където завършваше обяда си, тъй както го е завършвал нейният баща преди нея, а и неговият баща преди него — с прекрасен портвайн и гръцки орехи.

Джи се гордееше с умението си да живее, с непринудеността на думите си и познаването на хората.

Тази вечер беше облечена в дреха, прилична на мъжки придворен костюм, който много ѝ отиваше. Нисичка и слаба, посивелите ѝ коси бяха ниско остригани и приличаха на четка, което въпреки всичко ѝ отиваше. Имаше чудни тъмни очи, които гримираше, та изглеждаха още по-тъмни. Четиридесет години употребяваше един и същ парфюм, който по нейна поръчка приготвяше една френска фирма.

— Какво има, бедни мой? — обърна се тя към Тони с приятния си глас. — Басирам се, че, си дошъл да ми съобщиш, че искаш да заминеш и да ме помолиш да се грижа за всичко.

— Права сте, точно така е — отговори Тони.

— Ще пийнеш ли малко портвайн? Не? Тогава уиски. Моля ти се, пийни нещо. Днешните мъже ме отчайват. Ние, или по-право те, трябва да вземат мерки, иначе върху тях пада отговорността за най-хубавата страна в света, която ще бъде задушена от парвенюта от колониите и от разбунтувалите се републики. Твоят баща е пил и дядо ти и працядо ти, и прапрацядо ти са пили, и въпреки всичко ти си техен син... Е какво ще кажеш?

— Не мога повече да издържам, Джи — каза Тони. — Може би е малодушие, все едно ми е, но нямам вече сили. Телефонирах в града и се видях с Кокрен в клуба, той ще дойде с мене.

— Къде?

— В Африка, в Индия, все едно. Където и да е.

— Това е най-доброто за тебе. Защо не направиш пътешествието, което аз предприех през деветстотин и шеста година? Мога да ти дам и карти, и всички необходими упътвания.

— Да, може — разсеяно каза Тони.

Джи разбърка кафето си.

— Да, мисля, че това е най-хубавото за теб. Смятай го за уредено. Сега дай ми инструкции какво трябва да правя.

— Да, моля те — измънка Тони.

Джи го погледна с отчаяние.

— За бога, приятелю, бъди благоразумен. Каж ми какво трябва да правя с децата?

— Емилия знае всичко, можеш да ѝ се довериш. Иска ми се само да ги навестяваш всеки ден.

— Бих го правила и без да ме молиш — каза Джи, като изучаваше изражението на лицето му. — Да идем да ти посвиря. Може би мислиш, че не е удобно, но, повярвай ми, всичко е удобно, щом може да разсее измъчания от скръб човек. Жалко, че не знаех, че ще дойдеш: бих поканила Лайгънови и тази глупачка Летиция, която мисли само за карти, та можехме да поиграем. Сега е вече късно. Не ме гледай така отчаяно. Скръбта не умира, тя е свещена, аз не споря, но... тъй мислят само тези, за които е нещо ново. Когато отmine първият, най-острият период, ще си спомниш думите ми, които сега ти се струват невероятни. Да вървим, ще ти посвиря „Liebestraum“. Пийни още уиски!

Тони я последва в силно осветената гостна, дето, освен един прекрасен роял нямаше никакви други мебели.

Два папагала хвъркнаха от прозореца и поздравиха Тони.

— Стойте мирно, Амур и Психея — заповяда им Джи и те веднага се подчиниха.

Тя свали от пръстите си всички пръстени дори и венчалния, който беше тънък като нишка.

— Защо трябва да показваш на хората какво ти е на сърцето? С това само затрудняваш общуването си с тях и ги караш да те смятат за по-досаден, отколкото ти се иска — каза тя и засвири.

В музиката ѝ имаше и сила, и нежност едновременно.

Тони стоеше с пура в уста и слушаше с наведена глава. Понякога очите му се спираха на лелята и се замисляше каква е била на младини. Чувал бе, че е имала много успехи и младостта ѝ е минала доста бурно. Можеше да се вярва на това, ако се съди по лицето ѝ и по тези страстни звуци, които изтръгваха от рояла тънките пръсти.

— Е, какво? Права ли съм, че трябва да се забравя? — попита тя, като го гледаше със смеещи се очи. — Зная, мислиш, че ако забравиш, ще бъде измяна. Хората смятат, че верността се заключава в сляпа привързаност към някаква идея или към един човек, както някои безумци стават жертва на някаква мисъл и не виждат нищо друго. Не, верността в истинския смисъл се заключава в покровителство на любимия човек, а не в това, което смятат другите. Хората обичат да се самоизтезават. Мнозина от нас мислят, че има цена само такъв ред на нещата, който се установява за дълго време. Промените, движението плашат хората или ги правят смешни.

Тя отиде при камината, облегна се на нея, сложи необикновено тънкия си крак на камениновата решетка и се загледа в Тони. В погледа ѝ нямаше нежност. Просто правеше своите наблюдения, като се мъчеше да разбере какво ще стане с него. Реши, че той никога вече няма да се ожени, защото принадлежеше към този тип хора, които, щом се влюбят в някого, причисляват любимия човек към светците. Тъй и Тони канонизираше Франческа.

Джи се учудваше на могъщото влияние, което могат да оказат силните натури. Това влияние понякога е толкова силно, че човек като че ли всецяло се въплътява в друг. Докато Франческа беше жива, Тони се намираще под нейно влияние, но можеше да се каже, че е интересен, а сега, когато влиянието се прекрати и той остана сам-самичък — каква необикновена промяна стана с него! Беше станал просто непоносим.

„Защо са така жестоки хората — мислеше си Джи, — тоя нещастен човек стана скучен и за да не ми омръзне, искам да си отиде. Нима всички са толкова безсърдечни и симпатиите им са само временни?“

— Време е да си вървя... Значи ще се погрижите за всичко?

— Довиждане, приятелю!

Той тръгна, но пак се върна.

— Натоварих ви с големи отговорности, но вие сте от хората, на които мога да се доверя.

— Да, ти си прав, и това навярно е едно от малкото ми достойнства. Е, довиждане. Още веднъж ти благодаря за посещението.

Тя видя как той седна, в автомобила. Светлината отзад, заблестяла като червена звездичка, постепенно се отдалечаваше. Почака, докато се скрие съвсем, запали папируса и отиде в градината.

Разхождайки се, тя си мислеше: „Ако се вгледаме добре, колко малко постъпки произхождат от алтруистични подбуди. Ето тя самата е на шестдесет години, а какво е направила от любов към ближния. Главният двигател, който управляваше живота ѝ, беше правилото: «Noblesse oblige». Околните жители я обичаха заради щедростта, приятелите — за остроумието, а роднините ѝ — за умението да мълчи.“

Беше забележително подвижна, не пропускаше ни едно събрание, ни едно гребно състезание, обиколи Африка. Злите езици говореха, че мъжът ѝ е умрял от преумора, но това не беше вярно. Стафорд обожаваше жена си и умря по най-банален начин. Наистина беше малко слабохарактерен (обстоятелство, което Джи старателно прикриваше), но беше много мил — точно мъж, какъвто трябва за една силна жена. Много често такива мъже благодарение старанието на жените си постигат успехи в живота.

Джи не можа да го направи знаменит, защото той не искаше това, а се ограничи да направи от него изследовател.

Изведнъж си спомни за неговата смърт, какво облекчение почувствува в първата минута, като съзна, че ѝ се връща свободата, че няма вече да споделя живота си с живота на друг човек, да се движи и почива по спирките заедно с него.

Имаха един син. И той умря...

Джи хвърли папиросата. Изминаха четиридесет години от смъртта на детето, а раната по него още не е заздравяла.

Спомените за собствения син ѝ напомниха за сина на Тони и за задълженията, които пое.

Кой знае, отговорността може би имаше своята привлекателна страна.

В просторната, ниска стая я очакваше камериерката Суит — жена със сурово лице, но дълбоко предана.

Джи отиде до тоалетната маса и седна на голямото кресло, без да обръща внимание на мрачния ѝ вид.

Като подаваше на Джи нощните пантофи, камериерката не преставаше да въздиша и да хвърля мрачни погледи.

— Да, доста е печално, съгласна съм с вас — каза Джи, която започна да се забавлява с тази „игра“ на Суит. — Свалете ми амуницията и можете да си идете. Нямам нужда от нищо.

Суит вдигна мрачен поглед към тавана, зае се с окачването на черните копринени дрехи и най-после като не издържа, едва не простена:

— Без баща, без майка...

— Без братя, без сестри също — добави Джи.

— Да, ужасно, ужасно — продължи Суит. — Все си мисля — няма ли у лорда бащинско чувство?

— За известно време, той ги остави на мене — тихо каза Джи.

— Как, нима малкият син на лорда и осиновената му дъщеря ще живеят тук?

„Само това ни оставаше!“ — едва не отвърна Джи, но навреме се въздържа и вместо това каза с мек глас:

— Неизповедими са пътищата на провидението. Ще стане, което трябва да стане. Всичко е добро, когато свърши добре.

Суит събра цяла купчина панделки и спря за миг при вратата.

— Лека нощ, госпожо — със сподавен глас каза тя, ще се помъча да заспя, ако това е възможно, като имам пред себе си такова бъдеще.

Джи взе един роман и се замисли.

Наистина бъдещето не ѝ се представяше особено приятно.

ГЛАВА 6

Мислено тя се съгласи със Суит.

Недопустимо е някой от семейството да е сакат. Ще бъде позор за целия род. Самата мисъл я довеждаше до отчаяние, а заедно с това състраданието към Рекс постепенно премина в необикновена любов. Такава любов Джи не беше изпитвала никога към никого, даже и към собствения си син.

С поразително търпение тя обикаля с Рекс, Емилия и Дора от град в град: беше в Париж, Ню Йорк, Женева, Берлин, Копенхаген да търси човека, който можеше да изправи леко изкривения крак.

От Тони не идваха никакви известия. Само веднъж писа, като съобщи за местопребиваването си, отдето беше успял да замине още преди два месеца. Но Джи не се безпокоеше. Знаеше, че рано или късно той ще се върне. „Кодексът“, не забраняваше на мъжете от техния род да пътешестват, но те винаги се завръщаха в Гартспойнт. „Кодексът“ гласеше, че трябва да се завърнат.

Когато Рекс стана на осем години и се запозна с всички много или малко известни лекари, Джи с цялото семейство се завърна вкъщи и се настани в Гартспойнт.

— Колко е хубаво — каза Дора, — сега ще мога да яздя, нали, Джи?

— Разбира се — съгласи се Джи.

Но тя не предвиди, че това ще стане тъй скоро, и остана поразена, когато на следния ден видя осиновената дъщеря на Тони яхнала понито, което скачаше и се опитваше да хвърли малката ездачка. Зад нея тичаха конярите и пазачите, като се опитваха да ги спрат. Главата на Дора се друсаше малко, беше пребледняла, но имаше тържествен вид.

Един от конярите изтича срещу коня, но той се спусна в галоп. Джи се разтрепери, а Емилия извика уплашена.

Дора здраво се държеше на коня, хванала гривата му.

„Никога не мога да повярвам, че не се е учила да язди, ако изобщо не е знаела“, помисли Джи.

Дора зави коня към нея и с развети коси, които я обвиха като тъмен пламък, скочи в краката ѝ.

— Нали отговорихте „разбира се“, когато ви попитах — каза тя, като гледаше Джи право в очите.

Емилия я взе на ръце и започна да я целува.

— Оставете я — каза Джи. — От днес ще започнеш да яздиш с пазачите и ще се научиш да управляваш с поводи — обърна се тя към Дора.

— Обожавам ви — отвърна момичето. Бе чувала Паскал Гревил да се обръща така към Джи.

Искаше да ѝ благодари и тези думи ѝ се сториха най-подходящи.

— Благодаря ти — сериозно отговори Джи. — Сега ела, помоли Емилия да те измие и преоблече, а после ще прием чай на терасата с Рекс.

Гревил, който имаше малък отпуск, живееше вкъщи и се наслаждаваше на обществото на Джи, която го забавляваше. Той излезе на терасата с папируса в уста.

— Къде беше? — попита го Джи.

— В библиотеката.

— Изпусна интересно зрелище: Дора намисли да се поразходи на понито, което страшно риташе, но тя не падна.

— Много съжалявам, че не съм бил. Да, заслужава си да се види. Уверен съм, че от това момиче ще излезе нещо интересно. Никакви нерви, отлично здраве, зелени очи, прекрасно сложена като древно митическо същество. Басирам се, че няма да се приспособява към живота, а ще го устрои посвоему.

— Много жалко, че не е наша кръв — разсеяно отвърна Джи.

Дора се появи и тръгна към тях. Беше в бели дрехи, бели чорапи и черни кожени обувки. Изглеждаше прекрасна, светла, съвсем като доброто дете от приказките.

— Здравей, Алиса — повика я Гревил, — ела тук.

Тя послушно се приближи и се наведе да помирише розата на петлицата му.

— Казват, че сте били много предприемчива?

— Какво значи това?

— Е, храбра, смела, безстрашна.

— Колко думи, за да се предаде едно значение — каза Дора. — Плаща ли се специално за тях?

Паскал беше във възторг от отговора ѝ. Веднъж той я нарече Алиса по името на героинята от известната приказка „Алиса в страната на чудесата“. От последните ѝ думи се разбираше, че добре е запомнила тази приказка.

— Струва ми се, че ще спечеля баса — каза той на Джи.

— Добрата памет още нищо не доказва — малко раздражително каза тя. — Случва се най-тъпите хора да я притежават и страшно се хвалят с нея. А защо? Всъщност то е такава случайност, както кривогледството с едното око или заекването. Освен това такава развитие на паметта служи още повече да се развива самоанализът, а според мене то е съвсем нежелателно. Така човек се ползва от всеки свободен момент, за да се вгълбява в себе си. Животът трябва да се развива с бързо темпо, аз признавам само такъв живот. Самоанализът е враг на такъв живот, той пречи да се действа.

Тя спря печален поглед върху Рекс, който тичаше към Дора.

— Казват, че науката е всемогъща, а тя дори не можа да намери начин да изправи изкривеното краче на детето.

Паскал се размърда. Като всички здрави хора той не обичаше да слуша жалби.

— Недъгът на Рекс никак не ще му пречи — каза небрежно. — Ръстът му е напълно нормален за неговата възраст. По всяка вероятност, както всички от рода, и той ще бъде високо и красиво момче.

Рекс ги погледна, сякаш разбираше, че говорят за него. Той стоеше осветен от слънцето точно на стъпалата на терасата така, че недостатъкът му почти не се забелязваше.

Когато Джи го погледна, лицето му доби меко изражение, а устните му трепнаха.

— Разбира се — каза тя, — може да се направят специални обувки и тъй нататък — всичко може да се направи...

— Нервен ли е той? — небрежно попита Пан с глас, в който не личеше тоя интерес, с който говореше за Дора.

Физическият недостатък на Рекс инстинктивно го отблъскваше: той оскърбяваше чувството му за прекрасното, което беше развил в

себе си почти до болезненост. Детето будеше у него чувство на отвращение, което се проявява у някои хора, когато видят някаква уродливост в живота. Джи се изсмя.

— Мил е, Пан — насмешливо каза тя.

Тонът и смехът ѝ накараха Пан да настръхне. Самолюбието му беше оскърбено. Свикнал бе всички жени, както старите, така и младите, да го боготворят. Той сви очи и каза със злобна усмивка:

— Да, много е жалко, че Дора е по-висока от него.

— Дора е почти с три години по-голяма от него — рязко отвърна Джи.

Тя стана, отиде при Рекс и го хвана за ръка, като се стараеше да го прикрие от очите на Пан.

Момчето весело тръгна с нея. Обожаваше Джи, не се боеше от нея и между тях се установиха прости приятелски отношения.

Той беше още дете и излъчваше чисто детско безгрижие и прелест. За него не можеше да се каже, че е преждевременно развит и все пак притежаваше някаква особена схватливост. Това може би се дължеше на недостатъка му или пък се чувствуваше постоянното влияние на Джи. Освен това скитническият начин на живот, който водеше, не можеше да не се отрази на развитието му. Джи много рано го научи да чете и на осем и половина години той четеше всичко каквото му попадне. Много обичаше конете и бокса и четеше всичко, свързано с тях. Чисто по детски обичаше историите с феи и веселите приказки.

В говора му често се чуваха чужди думи, защото Емилия говореше с него на испански, а Джи на френски.

Джи от ранни години му внушаваше, че той трябва да заеме в дома празното място на своя баща. Разбира се, като на всяко дете му харесваше да разиграва ролята на господар. Въпреки всичкото благоразумие имаше дни, когато капризничеше, гневеше се, предявяваше чисто детски искания.

Опитът, който Дора направи с язденето, не му даваше покой. Той не искаше да остава назад от нея.

— Джи — каза Рекс.

— Какво, мили?

— И аз искам да поюздя. Какво ще кажете?

Джи стисна ръката му.

— Ти си още много малък.

— Ще мога да яздя съвсем, съвсем мъничко пони, мила моя.

Той имаше няколко ласкателни обръщения, които употребяваше само когато разговаряше с Джи и които я трогваха.

— Няма ли да е страшно?

— Дора не се страхуваше.

— Дора е по-голяма от тебе.

— А не е ли все едно: ако ще е страшно, то и после няма да е по-малко, отколкото сега.

Той спря, препречи пътя ѝ и замоли настойчиво:

— Моля те да идем за малко в конюшната.

Отидоха. Беше пладне, в конюшната нямаше никой и само долитацият някъде отгоре плясък на вода нарушаваше тишината.

— Ето къде стои Руфус — каза Рекс. — Сам уверява, че е бесен като дявол.

Джи се разсмя и отиде в преграденото за коня място. Руфус наостри уши, затрепери и започна да се озърта, като извърташе бялото на очите си.

— Покачете ме на него, покачете ме, моля ви! — помоли Рекс, цял треперещ от вълнение, като дърпаше с ръка косите си.

Джи го повдигна, но не беше достатъчно висока. Тогава Рекс се улови за гривата и се качи на коня. Руфус започна да рита и се спусна към изхода, ала Джи му препречи пътя. Тя не познаваше страха и макар във въздуха пред нея да святкаха копитата и дивите очи на разсърдения кон, не мръдна от мястото си.

Рекс викна и Руфус като по команда спря, започна да рие с копита и постепенно се поуспокои.

Джи свали момчето, но нито то, нито тя промълвиха дума. Когато се канеха да излизат, видяха, че Гревил и Дора стоят на двора пред вратата на конюшната. Те видяха цялата сцена.

Джи леко почервеня, срещнала усмивката на Гревил.

— Ах, ти тук ли си? Много е топло, нали? Мисля, че е време за закуска.

Тя държеше Рекс за ръка и усети, че момчето трепери. Гревил също видя в какво състояние са ръцете му, спря насмешлив поглед на Рекс и го попита:

— Страшно ли е още?

— Не — отвърна Рекс с леко потреперване на гласа.

Гревил се засмя.

— Дора ще те научи — подразни го той, — тя не се страхува.

Рекс го изгледа с твърд поглед право в очите. Червенина заля лицето му!

— Вие, вие сте глупак!

За минута настъпи общо мълчание, после Джи със заповеднически тон каза:

— Рекс, веднага се извини на чичо си.

Рекс я погледна и прочете в очите ѝ няма молба. Червенината бавно изчезна от лицето му и като отиде при Гревил, с най-спокоен глас каза:

— Чичо Пан, искам извинение.

Постоя един миг, после с бавни крачки прекоси двора и се упъти за вкъщи. Джи го последва.

Когато Дора и Пан останаха сами, тя строго го погледна.

— Знаете ли, че всъщност се държахте ужасно. Момчетата не могат да търпят да им се присмиват в присъствието на момиче. И възрастните мъже не обичат това.

— Нима, че защо?

— Защото са суетни.

— Откъде научихте това, малка всезнайка?

— Чух как леля Джи казваше това на лорд Донеймър — познавате ли го, такъв един мъничък човек с мустаци, завити като две змийчета, който страда от задух? А той каза, че благодарение на суетността си те стават — не го разбрах, то е такава дълга дума — ала леля казва, че означава „сносни“, и че ако мъжете не са суетни, то на жените ще е много досадно. Защо? — попита Дора.

Откакто Гревил беше в Гартспойнт, толкова често чуваше думата „защо“, че му действаше като писък на комар над ухото, в мига, когато искаш да заспиш и безутешно се мъчиш да уловиш досадното насекомо.

Той се постара да се отърве с две спасителни думи.

— Кой знае...

От къщата се чу звънът на гонга. Дора затанцува на място.

— Пан, миличък, хайде да се надбягваме до терасата.

— Не мога, уморен съм.

Тя го изгледа с презрение.

— Хайде, не ставайте глупав!

Той се засмя и побягна. Когато дотичаха до терасата, попита:

— Кой ви позволи да си служите с такива думи?

— Но всички говорят така: и Емилия, и Джи, и Рекс, и самият вие — често съм чувала.

Тя се втурна в трапезарията, където на кръгла маса беше сервирана закуската, и радостно извика:

— Патица, патица, чудесно! Сипете ми, моля, по-голяма порция.

Рекс седеше на края на масата срещу Джи. Беше малко блед, но спокоен и извънредно вежлив с Гревил. В много отношения той беше още съвсем дете, но понякога, както сега, се държеше почти като възрастен. Седнал на масата, той спокойно гледаше госта с тъмните си очи, макар в душата си да го ненавиждаше. След днешната случка не можеше да понася Пан и го презираше не защото беше засегнато самолюбието му, а защото до днес вярваше, че възрастните, а още повече роднините, трябва да се отнасят с него сърдечно. С присмеха си Пан разруши у него тая Вяра.

„Наистина се изплаших, но надвих страха си — мислеше си той, — защо да ми се присмива?“

От тоя ден момчето избягваше Пан, като се стараеше да не остава насаме с него и да не влиза в разговор без нужда.

Джи и Дора свършиха закуската и излязоха, а Рекс вежливо изчака роднината му да си допие кафето с коняка, за да може и той да излезе.

— Какво ще правиш след закуската? — небрежно го попита Гревил.

— Не знам — отвърна Рекс.

Като всички деца той обичаше въпросите.

— Ще четеш или ще отидеш на разходка?

— Не съм мислил още.

— Нима никой не ти е казал какво трябва да правиш?

— Не.

Гревил се дразнеше от спокойствието на Рекс, което приемаше за високомерие. Чувствуваше, че в общуването с Рекс губи почва под краката си, и му се сърдеше за това.

Рекс стоеше гърбом към прозореца. Изведнъж на терасата се появи фигурата на човек. По лицето на Гревил се яви мигновено учудване, а после тихо каза:

— А, Тони! — и като се обърна към Рекс, добави — Твоят баща.

Рекс бързо се обърна, побледня като платно и за секунда остана неподвижен, загледан в загорялото лице на човека пред него. После се изчерви и пристъпи към баща си.

— Аз съм Рекс, вашият син.

Тони се наведе и го вдигна, после някак неловко и бързо го постави пак на пода.

— Паскал, кажи на всички, че съм си дошъл.

Паскал излезе, а Тони седна и повика Рекс.

— Ела при мен.

Рекс отиде при баща си и сложи ръце на коляното му.

— Рядко пишехте — каза Рекс.

— Да, зная.

Рекс направи усилие, за да поддържа разговора.

— Кажете, каква представа имахте за мен?

— Ти дяволски приличаш на нея — с мъка изрече Тони.

Думите му бяха някак странни, съвсем се беше отучил да говори. Последните четири години прекара в една местност, дето беше единственият бял човек на сто мили наоколо. Замина оттам, защото избухна епидемия. Даде къщата си за болница и се запъти за брега. Нямаше намерение да се връща вкъщи, но като стигна пристанището, намери няколко писма от Джи, научи, че за Англия веднага тръгва параход, и реши да замине за родината. В Лондон не искаше да отива, беше станал много недружелюбен, за да живее в такъв голям град, ала страхът проби бронята на безчувствието му и бързо се спусна към дома в Гартспойнт. Тук се почувствува някак неудобно.

Пристигна Джи, цяла зачервена, но хвърли само един бърз поглед и го поздрави с любимата си фраза:

— Закусихте ли?

— Не — отвърна Тони.

— Ей сега ще разпоредя да донесат.

Влезе слугата с поднос в ръце. Той едва не заплака от радост, че вижда господаря си, ала Тони само му кимна с глава и приветствието остана без отговор.

Рексфорд с охота се нахвърли на яденето. Слугите на пръсти се събраха в преддверието в желанието си да го поздравят, но той само кимаше с глава, без да произнесе нито дума.

Джи погледна Тони през масата, очите ѝ блестяха.

— Антъни, моля ти се, изслушай ме.

— Слушам — отговори Тони, като я изгледа безучастно.

— Вникни в думите ми. Положението ти налага известни задължения по отношение на твоите служещи. Изрази с нещо благодарността си за приветите им. Кажим им няколко думи.

— Защо?

— Така го изисква редът, не забравяй за твоето положение.

— Глупости — отвърна Тони като на сън.

Тя упорито го погледна. Той беше станал съвсем като дивак. Разбра, че да го уговаря с безполезно.

Просълзена, Джи стана и отиде до прозореца. Не можеше точно да си обясни какво става с нея, но ѝ беше много тежко.

После изви глава и още веднъж изгледа Тони. Осанката му на атлет бе изчезнала, целият той, както и умът му, бяха задебелили. Не беше надебелял, а подпухнал, лицето му загоряло, очите му, възпалени от постоянното стоене на слънце, ръцете му задебелили и, виждаше се, че не се занимава с тях. Дрехите му имаха някакъв фантастичен вид. „Това е нищо, мислеше Джи, дрехите могат да се сменят, но останалото! Нямам повече работа тук. Но какво ще стане с децата, с Рекс — при такъв баща...“

Тя безпомощно скръсти ръце. За пръв път в живота си усети тежестта на годините върху плещите си.

— Антъни — извика почти с отчаяние.

— Какво, скъпа Джи?

— Какво мислиш да правиш?

— Какво мисля да правя?

— Ти си вече у дома си, върху теб лежи задължението да възпитаваш децата.

— Да, струва ми се, че всичко е благополучно. Видях десния крак на момчето. Странно. Колко е жалко.

Тя се засмя, но ѝ се искаше да заплаче. Спомни си за безкрайното скитане от един лекар на друг.

— Да — каза тя, — но затуй пък Дора няма никакъв недостатък.

— Добре. Трябва да я видя. Да.

— Веднага ще позвъня да я повикат.

Докато чакаха Дора, те не нарушиха мълчанието.

Дора влезе с бързи стъпки и веднага забеляза Рексфорд. Постоя един миг, изгледа го, а после като стрела полетя към него с широко разтворени очи и полуотворена уста. Хвърли се върху него, хвана се за дрехите му и впери очите си в неговите.

— Върнахте се. О, това е божествено! Джи, нали е много хубаво? Не, не, аз зная, че и вие се радвате. Тони, обичам ви!

Безжизненото лице на Тони трепна за пръв път, той се усмихна.

— Целунете ме по-скоро — силно! — командваше Дори.

Тя притисна бузата си в неговата.

— Убодохте ме! То е, защото сте бил зад граница. Там така сте брадясал... Тони, аз зная да яздя, нали, Джи? Мога да говоря френски. О, аз ви обичам мили, скъпи!

Джи ги остави двамата, беше й обидно за Рекс. Излизайки, тя чу смеха на Тони, приличен на див рев. Никой не можа да го накара да се усмихне, само Дора успя. Скоро те излязоха и отидоха към парка.

Рекс отиде при Джи.

— Чуден народ са това бащите — замислено каза той. — Аз съвсем не помня моя, ала ми се струва не такъв, какъвто трябва да бъде един баща. Как мислите, Джи? Разбира се, Дора го познава от по-рано, то е съвсем друго нещо.

Той спря за минута, за да погледа двете отдалечаващи се фигури — баща си и Дора.

— Колко е чудно, че сега у нас винаги ще има баща — продължи, като говореше за баща си като за непознат, а после внезапно прегърна Джи и страстно се притисна в нея, сякаш молеше защита в нещастията си. — Ние не обичаме сюрпризите — пошепна той. — Вие винаги сте казвали, че той е едно голямо недоразумение.

ГЛАВА 7

Когато Тони се намери в собствената си стая, миналото го обгърна от всички страни. Без сам да съзнава, се подаде на коварния чар на „дома“, под чийто покрив са живели прадедите, които му го оставиха в наследство. Отново изпита радостта на „родното огнище“ — чувство, толкова силно за човек като него, готов да долети от далечни страни само да не изгуби правото на него. Едва сега разбра колко му беше липсвало всичко това.

Той се наведе през прозореца, жадно пое дъха на земята и се вслуша в шепота на бръшляна при слабия нощен вятър. Обзе го необяснимото чувство, което изпитва човек след силно преживяване или при първа промяна на мястото. Сега ясно съзна каква голяма разлика съществува между жилището, което нарече свой дом в Сайвунг, и тоя истински дом. Още виждаше пред себе си островърхата трева, подобна на стрели, блеснали при лунното сияние, още чуваше глухите, тайнствени, диви звукове на джунглата, а тук — какъв контраст! Розите се разтваряха, осветени от звездите, а от полето долиташе звън на хлопки.

Но дори в тоя покой той не намираше пълно удовлетворение — не изпитваше още непосредствена близост, окончателно сливане с окръжаващата го нова обстановка и се намираше в положението на човек, който, разделил се с нещо и съзнавайки, че раздялата не му дава нищо, освен облекчение, постоянно съжалява за това, което е напуснал. Чувствуваше се по-самотен от всеки други път. Започна да се разхожда из стаята — на стената висеше портрет на Франческа, а под него фотография на Рекс.

Загледа се в лицето на Франческа.

Не можеше да се каже, че я е забравил, но през последните години си спомняше по-рядко за нея. Цели осем години, откакто я нямаше.

„Колко хубава беше — помисли си, — също тъй красива, както на портрета.“

Защо да си спомня.

В последно време той си изработи един особен навик: когато не искаше да мисли за нещо, затваряше в мозъка си особена вратичка и не пропукаше през нея натрапчиви мисли. Така постъпи и сега.

Това беше необходимо, иначе съзнанието за самотността му настъпваше от всички страни и го измъчваше. Понякога впрочем и тази уловка не помагаше и мрачните призраци протягаха към него из тъмнината своите ръце.

Той се загледа в парка, над който се спусна тъмното небе, обсипано със звезди като скъпоценни камъни.

През време на пътуването си беше решил отново да се заеме с имението си, да води стопанството и да живее само с това. Сега му беше приятно съзнанието, че може да го осъществи.

Ненадейно си спомни за Паскал. Стори му се чудно, че чувството му към Паскал не се е изменило. Виж, Чарлз, е друго нещо — с удоволствие би го видял.

Гревил каза на Джи с лукава усмивка:

— Неговият пример отнема всякакво очарование, което обкръжава „разбитите сърца“.

— Той е атрофиран — бързо отговори Джи. — Това е трагедия и не намирам в нея нищо забавно.

Страшно я тревожеше мисълта за бъдещето. Измъчваше се за Рекс и Дора, които искрено обичаше. Знаеше, че много скоро трябва да замине, и не можеше да се примири с мисълта, че нейният любимец ще бъде зависим от такъв баща.

Цяла нощ прекара без сън, а на сутринта, тъкмо започваше да заспива — тъй се стори на бедната Джи — дойде Рекс.

Той идваше при нея всяка сутрин, когато поднасяха чая, и днес, както обикновено, се яви бос и по пижама.

— Харесва ми миризмата у вас — започна разговора си, — във вашата стая мирише, както и от вас самата, на сандалово дърво и цветя.

Измъкна се от стола си и накуцвайки, отиде при тоалетната маса.

— Обичам да ви гледам, когато сте в леглото — забеляза той. — Ето, Емилия е съвсем друга — в леглото тя е наистина страшна.

— Наистина ли? — разсеяно каза Джи.

— Да, наистина. Нейните коси са навити на ролки, а вие сте така прелестна!

— Ти ме ласкаеш.

— Не ви ли харесва? — попита той и заби лъжичката в купичката със сладко.

Джи се разсмя. Беше толкова забавен, мил и естествен.

Той я погледна и облиза лъжичката.

— Колко е хубаво така, страшно обичам, когато се смеете, очите ви блестят като черни звездички.

— Виждал ли си някога черни звезди? — попита Джи, като си даваше вид, че чете някакво писмо.

— Не, но мога да си ги представя.

— Можеш ли да си представиш още нещо, което да прилича на черни звезди?

— Да, зениците на Дора. Дора е хубава, приятно е да я гледаш.

— Приятелю мой, ти рано започваш.

— Кое е рано? Мога ли да изям още едно сухарче?

— Да, но ще си развалиш апетита за закуската.

— На закуската ще ни дават сухари и такова сладко, така че няма нищо.

Като изяде сухара си, той се отпусна на стола и сложи глава на рамото на Джи. Тази детска ласка я облъкна с волна нежност.

— Защо сте си избрали тази лилава копринена блуза? — попита той, като задърпа волана на жакетчето. — И защо в косите си имате корделка с такъв цвят?

Джи се разсмя.

— Мили мой, аз съм стара и все пак, както и на младини, искам да изглеждам красива. Дори повече, отколкото на младини. И тъй трябва да бъде. Знаеш ли, нашето тяло в някои случаи е храм и ние сме длъжни да се грижим за красотата му. Що се отнася до моя, аз се грижа да мирише на парфюма, който обичаш, и да го украсявам с лилави панделки.

— Храм... — замислено каза Рекс, като разглеждаше краката си. — Джи, а какви са моите украшения?

— Струва ми се, че много харесваш палтото си и тъмносинята връзка, която купихме от Париж.

Позвъни се.

Рекс се изправи и обви шията на Джи.

— Трябва да вървя, скъпа.

Те се целунаха и той притисна бузата си в сребристите ѝ коси, точно до лилавата кордела.

— Обичам ви.

— И аз също.

Той я пусна и се плъзна на пода.

— Е добре. Сега навярно ще трябва да чистя и мия моя храм.

Джи се смя до сълзи.

— Да, да се надявам. А после го украси в моя чест с белия си костюм и синята парижка вратовръзка.

— Прекрасно, скъпа.

Той излезе, накуцвайки, и извика Емилия. Влезе Суит да облече Джи; тя изглеждаше още по-мрачна от всеки друг път.

— Ще станат печални промени — каза тя, сякаш опитваше думите си.

Суит искрено съжаляваше господарката си, но беше от тези натура, за които скръбта е източник на най-големи удоволствия. Има хора, които обичат да слушат само погребални химни и на които е по-приятно да отидат на погребение, отколкото на бал.

За пръв път от дълго време Джи се усети остаряла и посегна към пудрата и червилото — единствените ѝ помощници в борбата с времето. Суит, която тайно я наблюдаваше, въздъхна.

— Ах, мадам, можем ли да предвидим какво ни носи бъдещето?

— Какво има? — сърдито се обади Джи.

— Лордът се завърна съвсем не такъв, какъвто замина, станал е много чудноват.

— Смъртта на жена му беше за него страшен удар.

— Да, малцина остават верни толкова дълго. Голямо облекчение ще е, ако знаем, че и нас така дълго ще ни помнят.

Тя започна да вчесва Джи и с всяко замахване с четката правеше по някоя забележка по повод на живота им в Гартспойнт.

— Всички блянове се изменят... какъв чуден живот... сякаш се пробуждаш от сън... Седем години... Питам се, какво ще стане сега. Пак скитници...

— Суит, побързайте — рязко каза Джи. Същият въпрос измъчваше и нея. „Какво ще стане сега?“

Ще ѝ предложи ли Тони да остане да живее вкъщи? Отначало мислеше, че може да разчита на такова внимание от негова страна, но после се убеди, че той е забравил самото значение на думата „внимание“.

Този въпрос трябваше да се изясни незабавно. Ако се случи най-лошото и трябва да замине, то Пойнтърс не е далеко. Рекс ще може често да я навестява. Но той ще ѝ липсва и сутрин, и вечер, винаги.

Тя отиде в трапезарията, където завари Тони и Дора на закуска.

— Тони каза, че днес мога да отида на езда — изведнъж се изтърва Дора. — Той ще ме учи да яздя и да ловувам. Каква радост, че се върнахте, скъпи Тони!

След закуската, когато Рекс с учителя си и Дора излязоха, Джи с решителни стъпки тръгна към Тони.

— Струва ми се, че трябва да поговорим — каза тя.

Пан още сутринта беше заявил, че днес заминава за града, а оттам — Бог знае къде.

Тони както обикновено мълчеше и когато Джи намекна за намерението си да се върне в Пойнтърс, спокойно каза:

— Аз ще ви заведа.

Джи онемя от учудване. Седем години — повече от седем години от живота си посвети на неговите интереси наистина неговите пълномощници и управители работеха в имението, но тя наглеждаше всичко. И най-последно децата — Дора, Рекс...

В паметта ѝ изникна вечерта, когато Тони дойде да я моли за помощ.

Какъв изглеждаше тогава — досаден и оглупял от скръб: тогава тя не разбра, че причината е само в ограничения му ум.

Всъщност така и беше — той никак не страдаше от това, че се стреми към някаква непостижима мечта. Нямахше изобщо никаква мечта, а чувствата му бяха притъпени. Но тая безчувственост съвсем не беше резултат от преживяното страдание — просто едно жалко съществуване, без всякакви възпоминания, без определена цел...

— Благодаря — отговори Джи, срещайки безучастния му поглед. — Ще кажа на Суит да ми приготви нещата и мисля, че ще мога да стигна за вечеря.

Тя намери Рекс и двамата отидоха в розовата градина. Джи седна на каменната скамейка, а Рекс се изтегна на тревата.

— Днес се връщам в Пойнтърс — каза тя.

— Защо? — бързо попита момчето.

— Баща ти се върна и сега той ще ви гледа — така ще е по-добре.

— Но аз не искам — рече Рекс и скочи. — Чувате ли, Джи, не искам!

„И аз също“ — едва не каза Джи, ала вместо това се помъчи да говори колкото се може по-спокойно:

— Пойнтърс е много близко.

— Да, но в Пойнтърс няма да мога да закувам в леглото, няма да се целуваме вечер, когато отиваш да спиш и други такива, а това е най-важното. Мила Джи, аз съм огорчен, ужасно съм огорчен...

— Мили мой, не бива — замоли го Джи.

Мисълта, че трябва да се раздели с децата, ѝ беше непоносима. Чувствуваше, че нищо не ще замени тази задушевна близост, която се установи между тях.

Постара се да утеши Рекс с описание на техните бъдещи срещи.

— Баща ми не е такъв, че да ми се иска да остана с него — откровено призна Рекс.

— Ти не го познаваш още.

— Не, но мисля за него и само това ми идва на ума.

По-късно, когато останаха двамата с Дора, между тях изникна спор относно заминаването на Джи.

— Джи заминава, но пък Тони си дойде и по такъв начин равновесието не се нарушава — каза Дора.

Рекс я изгледа.

— Нищо не може да запълни загубата на този, когото обичаш.

— Нима ти не обичаш Тони?

— Не.

— Но той ти е баща!...

— Така е, но то няма никакво значение.

Дора погледна стиснатите устни на Рекс.

— Аз го обичам повече от всичко — каза тя.

— Имала си време да го обикнеш — неочаквано отсече той.

Всички отидоха да изпратят Джи в Пойнтърс. Рекс се забави малко, за да я целуне още веднъж, а после бежешком догони останалите, които вече се качваха в екипажа.

Останала сама, Джи намери на възглавницата си букет от рози, увити в хартия, на която беше написано „В знак на любов от обожавания те Рекс“.

ГЛАВА 8

Щом Дора навърши седемнадесет години, Рексфорд преобрази Гартспойнт в място, дето само се ядеше и спеше, когато не се занимаваха с лов, стрелба, риболов или някой друг, подходящ за сезона спорт. Помогна му приятелят му Фредерик Пемброк, вдовец, който, както и Рексфорд, обичаше само себе си и спорта. Впрочем той имаше едно преимущество пред Тони: обладаваше дар слово и беше доста начетен. Дора и Рекс го обичаха и с радост го слушаха, а той се постара да ги приобщи и да им вдъхне любов към книгите и да ръководи избора им за четене. Наистина често се случваше изборът да не е много сполучлив и да не подхожда на възрастта им, но нито той, нито те го забелязваха, пък и не можеха да го забележат в такъв дом, управляван само от мъже, където единствената жена, която имаше някакво влияние, беше в залеза на живота си.

Образованието на Дора и Рекс имаше случаен характер. Учеха от време на време: когато се намереше подходящ учител, когато Рекс е здрав и когато на Дора останеше свободно време от лов, стрелба в цел и пързаяне.

Единственото, с което се занимаваше сериозно, беше пеенето. Джи намери учител, който идваше веднъж от Лондон. Гласът на девойката обещаваха да стане великолепен и тя имаше много развит музикален слух.

На Тони тя пееше каквото му харесва, без избор. Той я слушаше, седнал на чаша портвайн, и шумно изказваше възторга си, а Пемброк критикуваше изпълнението.

Рекс и Джи имаха преимущество в тоя смисъл, че слушаха неща, които тя самата обичаше — испански песни и романси.

Учителят по пеене Кабини, който идваше всяка седмица в Гартспойнт, изпадаше във възторг от гласа на Дора. Той казваше на Джи:

— Това е божествен глас, разбирате ли — в него има всичко. Не можеш да се страхуваш за нея... Каква загуба за операта!

Престъпление е, грях е да не се използва такъв глас!

Джи не спореше. Разбира се, нейната племенница, макар и осиновена, не можеше да пее публично — за това и дума не можеше да става.

Рекс попита Дора:

— Искаш ли да пееш в операта?

Дора, сърдита от лошо ушитите нови дрехи, разсеяно отговори:

— Може би било интересно. Особено да пея Кармен или Миньон... Ах, този шивач — просто е луд!

— Не се сърди — успокой я Рекс.

Той нямаше блестящото здраве на Дора, често боледуваше и се чувствуваше разбит. Не можеше да се понася болен и когато това се случваше, винаги имаше лошо настроение.

Понякога баща му започваше да му досажда с безкрайни съвети, че трябва да се кали и да ходи колкото се може повече, на което момчето лениво отговаряше: „Добре, татко“.

Той познаваше ограничения ум на Тони и затова се отнасяше с безразличие към неговите препоръки. Не изпитваше никакво определено чувство към баща си. Между тях нямаше разногласия — те никога не спореха, пък и с баща му рядко можеше да се говори насаме. Пемброк или някой друг от неговите другари спортисти винаги бяха с него и ако той някога останеше вкъщи, което се случваше рядко, по цял ден дремеше или пиеше, а когато разговаряше с някого, то беше само с Дора.

Обичаше я и се гордееше с нея. Нищо не ѝ отказваше, само я молеше да споделя с него страстта към спорта. На седемнадесет години тя познаваше живота по-малко, отколкото всяко друго момиче на тринадесет години, но затова пък от коне, и кучета разбираше повече от мъж на тридесет, години. Беше красива и стройна, чудесно яздеше, стреляше и ругаеше като мъж и скачаше като момче. Ако ѝ подстрижеха косите, можеше да мине за момче.

Рекс се различаваше много от нея. Беше слаб, но доста широк в плещите, със светли коси и тъмните очи, скрити под гъсти вежди го правеха да изглежда неприветлив. Освен това костюмите му носеха особен, личен отпечатък, към което го поощряваше Джи, която продължаваше да се занимава, с него. Тя приближаваше вече осемдесетте, но характерът ѝ си остана все така властен.

Рекс я обожаваше, нямаше никакви тайни от нея, а Джи на свой ред беше напълно откровена с него. Между тях цареше пълно единодушие, несмущавано от разликата в годините.

Възгледите на Джи бяха оформени през миналия век, когато честта беше задължително условие за успех, възгледите — строги и всеки се стремеше да бъде непосредствен, весел и остроумен.

Рекс, напротив, беше истинска рожба на своето време, но маниерите и идеите на Джи го очароваха.

Въпреки младостта си той имаше свои възгледи, на които държеше. Често спореше с Дора, чиято безотговорност го дразнеше. Днес беше социалистка, утре упорита консерваторка, а понякога и двете едновременно. Произходът ѝ криеше особено очарование и за двамата.

— Все някога ще отидем в Испания — каза веднъж Дора. — Тони ще ни заведе.

— Колко ще е романтично! — сухо отвърна Рекс.

— Тони е истински романтик, съвсем не този, за когото го смяташ — запротестира Дора. — Зная, чувствам го, защото го обичам, а ти не.

— Може би причината е в това, че ти виждаш в хората, които обичаш, само качества, които ти харесват — разсъдително забеляза Рекс.

— Какво от това? Това само облекчава положението — засмя се Дора, а после сериозно добави: — Но за Тони съм права.

Разговорът се водеше в стаята на Рекс, което той лежеше след нараняването, което получи на лов. Настроението му беше лошо, както винаги когато биваше болен.

Дора дойде при него да изпие чая си и стоеше на прозореца. Мрачният ноемврийски ден беше към края си, а времето изглеждаше още по-мрачно в контраст със светлия огън в камината.

— Ти каза ли да донесат сладки? — попита Рекс, като дигна разрешената си глава от възглавницата.

— Да. По-добре ли ти е, мили?

— Не, но няма значение.

— Колко е неприятно, че не можа да забележиш плета. Да светна ли?

— Не, още е много рано.

— Боли ли те главата?

— Да, малко.

Тя отиде при него и сложи студената си ръка на челото му.

— О, колко е приятно! — въздъхна с облекчение Рекс. — Парфюмът ти е чудесен.

— Джи ми го даде. Казва, че жената трябва да разбира от парфюми и да ги употребява с вкус.

— Напълно одобрявам днешния ти избор — избъбри Рекс. — Миришеш като жасминов цвят вечер.

— Бих искала да имам твоето красноречие — засмя се Дора и разроши с тънките си пръсти светлите му коси. — Но ти четеш толкова много...

— Остави, не бива — запротестира Рекс. — Мразя, когато красивите хора вършат некрасиви неща.

— Ти наистина ли ме смяташ за красива?

— Да, и ти самата се смяташ за такава.

— Понякога самата аз не се харесвам — каза Дора. — Има друг тип момичета, много красиви, например Дафни Керю — беличка, със златни коси — колко е хубава!

— Тя е съвсем обикновена, а нас ни влече необикновеното. Ти имаш прекрасни зелени очи. Много малко хора имат истински зелени очи. Говорят, пишат за тях, но никъде не можеш да ги срещнеш. Споделих това с Джи и тя е напълно съгласна с мене. Твоите са така зелени, като... — той търсеше сравнение, — като море в тих, горещ ден. Ти сигурно си виждала. В Корнвалис мислех за твоите очи. Стоях на една скала и гледах долу залива, осветен от слънчеви лъчи: той имаше истински зелен цвят, каквито са твоите очи при известно осветление. При друго осветление стават тъмнозелени с отблясъци, сякаш има звезди в тях: жасминови цветчета на жасминови листа. Трябва да стана поет. Впрочем и сега не е късно.

Двамата се засмяха.

— Искаш ли наистина? — попита Дора.

— Не. Искам да правя всичко, което правиш и ти, а нямам твоята сила.

— Не се огорчавай! — утеши го Дора. — Всеки може да легне след такъв удар, какъвто ти получи вчера. С всеки може да се случи нещастие.

Дора запали папируса и му я подаде. Рекс винаги, правеше всичко каквото искаше. Тони никога не му се месеше. Ако беше намислил да пие на закуска коняк, Тони не само не му забраняваше, но и не забелязваше това.

Огънят весело гореше в камината и ярко осветяваше стаята. Рекс се огледа и погледът му заблестя от удоволствие. Беше събрал от другите стаи вещи, които особено му харесваха: до стената стоеше красив скрин, а наред с камината — бронзов, обкован с гвоздеи скъп шкаф, принадлежал в шестнадесетото столетие на неизвестна италианска дама.

Стените бяха украсени с картини, изобразяващи боксови сцени, а между тях висяха портрети на роднини — чичовци и лели.

Мек, влажен въздух навлизаше през отворения прозорец и се смесваше с тютюневия дим от папиросата на Рекс.

— Позвъни за чая — каза Рекс, — време е, защо се бавят.

Той се повдигна по-високо на възглавницата — беше в пижама, чудесна индийска изработка, подарена му от Пемброк, който понякога правеше подаръци на него и на Дора. Тези подаръци не се купуваха, а се вадеха от неизчерпаемите му запаси. Рекс много обичаше индийската си пижама. Беше от син плат, обшита с блестящи златни нишки и с копчета с красива форма. На фона на синия атлас лицето му изглеждаше много слабо и бледо.

Влезе Емилия, а след нея слуга донесе поднос с чай.

Емилия никак не се промени. Остана си пълна, лицето ѝ запази бронзовия цвят. Когато се усмихваше, показваше белите си зъби и както преди беше привързана към децата.

Обичаше Рекс, а Дора обожаваше.

Тя донесе на Дора други обуца и веднага коленичи да я преобуе. Дора ѝ протегна крака си и за да запази равновесие, се подпря на ръката на Рекс.

— Вие сте ангел, Нени — каза ѝ тя с изражение на дете, свикнало да го гледят. — И за награда ще пиете чай с нас, нали, Рекс?

— Разбира се — съгласи момчето.

Емилия се изчерви от удоволствие. Радваше се, че ще е със своите питомци, които вече не се нуждаеха от грижите ѝ.

Дора се настани в големия стол.

— Силен като смърт, сладък като любов. Три бучки захар и резенче лимон, моля — весело командваше тя — и само една аншоа на парче питка, добре намазана с масло. Това засега стига.

След като изяде две парчета питка, тя попита Рекс:

— Радваш ли се, че няма да обядваш долу?

Той я погледна за миг, а после попита:

— Защото ще идва Пан ли? Да, не искам.

— Там предстои голяма свата — каза Дора.

— Както и да е, разводът не е хубаво нещо — замислено каза Рекс.

— Тони е вбесен от това.

Рекс се усмихна.

— Вероятно е произнесъл двете си знаменити фрази: „Дяволски лошо“ и „Хубава каша“ и е млъкнал. Или може би не е бил достатъчно вбесен, за да се вдъхнови за такова красноречие.

— Ти нямаш представа, Рекс, как ужасно преживява всичко това.

— А, така значи, единство между чувствата и тяхното изразяване?

Дора цяла се изчерви.

— Да умееш да бърбриш остроумно не значи още кой знае какво и обратното, има доста хора, които не умеят да говорят и все пак знаят доста много.

— Съгласен съм — каза Рекс с примирителен тон, — признавам се за победен.

Чаят продължи без по-нататъшни разногласия.

— Колко време ще остане тук Пан? — неочаквано попита Рекс.

— Не зная. Докато Тони уреди това досадно дело.

— То няма да отнеме много време. Татко ще му зададе два въпроса, Пан няма да отговори направо на нито един и ще остане само въпросът за разходите на Пан. Уверен съм, че всичко ще се сведе, дотам.

— Какво всъщност се е случило?

— Какво, Пан се ожени за онова момиче, тя му омръзна, после имало дуел или нещо подобно и го изгонили от дипломатическата служба. Сега той е без заплата, без работа и, предполагам, без добро настроение.

— Ти мразиш Пан, нали? — лениво попита Дора.

Рекс неспокойно се раздвижи, но умело скри чувствата си.

— Разбира се, не — каза той, — сега то би било детинско.

— Да, ние сме вече толкова възрастни.

— Що се отнася до мене, аз съм много стар за годините си — весело каза Рекс.

Дойде Джи и стаята изведнъж се озари от светлина. Тя се подпираше на бастун — единствения признак на подчинение пред могъществото на годините.

Лицето на Рекс светна от удоволствие и той се надигна.

— Колко мило е от ваша страна да ме навестите — извика радостно, — какъв приятен сюрприз. Емилия, позвънете да донесат още чай и бадемови сладки, а ти, Дора, иди, моля ти се, в класната стая и донеси големите рози оттам, на Джи ще е приятно да ги види.

Джи седна до него.

— Пак си се размекнал?

Той утвърдително кимна с глава и се усмихна.

— Да, но съм доволен от това произшествие, щом то ви доведе тук. Научихте ли, че Пан ще дойде тази вечер?

— Срамна история! — късо забеляза Джи.

— И аз съм на същото мнение — съгласи се Рекс. — Джи, нали това наистина е една некрасива работа?

— Да, непростителна по нашите разбирания.

Дора се върна с розите.

— Вижте колко са красиви — каза тя.

Тя се спря, за да ги подреди под високата лампа, чиято светлина хвърляше нежни сенки по лицето ѝ. Косите ѝ блестяха, а зелените ѝ очи, когато погледнеш с усмивка Джи и Рекс, излъчваха сияние.

— Наистина много са хубави — каза старата дама, когато девойката постави розите пред нея.

Рекс тихичко подсвирна, срещнал очите на Джи.

— И аз мисля така — каза му тя и се усмихна.

— Не е ли чудно — подхвана той със затаен дъх, — че и вие си помислихте същото?

Джи изучаваше лицето му, докато той гледаше Дора, седнала на килима пред камината. Тя ядеше и хранеше внука на Ник, малко осеммесечно кученце, с бял хляб, на който имаше „само парче аншоа“.

Беше с пола и копринена блуза с черна вратовръзка. Косите ѝ бяха сплетени в една дебела плитка и привързани с тъмна кордела. Не можеше да се каже, че е изрядно облечена, но огряна от огъня, излъчваше младост и нежност.

— Трябва да ви оставя, скъпи мой — каза Дора, като ги погледна и продължи да намотава ухото на младия Ник на тънкия си палец. — Тони ми поръча да отида по-рано. Когато се облека, ще дойда да ви покажа новото си палто: цялото е бяло, със сребърни нишки. Довиждане още веднъж!

Щом вратата се затвори след нея, Рекс каза:

— Не е ли чудно, че и двамата едновременно помислихме едно и също?

— Имаме еднакви вкусове. Обичаме прекрасното, а Дора несъмнено е красива. И по-рано сме го забелязвали.

Легнал по гръб, Рекс мислеше.

— Знаете ли — изведнъж започна той, — днес, не мога да ви обясня защо, но всичко ми изглежда някак по-различно. Чувствам се много по-силен.

Джи погледна съсредоточеното му лице — тънкия му, почти аскетичен профил, плътната му брада и решителната уста. Сърцето ѝ се сви, като си спомни какво щастие изразяваше лицето му при вида на Дора. Наистина той беше още момче, а тя почти момиче, но...

Мисълта, че може да бъде нещастен, и беше непоносима. „Впрочем — помисли тя — защо да отиваме толкова далеко?“

ГЛАВА 9

Дора бавно слизаше по стълбите. Беше още рано, а тя искаше да се полюбува на новите си обувки.

Долу залата, наполовина прикрит от сянката на старото знаме, Паскал Гревил я наблюдаваше.

Красотата ѝ изведнъж го порази. Дора спря за миг да оправи волана на роклята си и на Паскал се стори, че кожата ѝ е по-бяла от дрехите. Бързо излезе напред и застана така, че светлината падаше точно върху него. Мислеше да го направи още по-рано, защото знаеше цената на първото впечатление.

Не се излъга. Истинската красота не остава незабелязана, а Дора имаше силно развито чувство към прекрасното и видът на Пан ѝ достави истинско удоволствие.

Той каза нещо. Тя се засмя, изчерви се и възкликна:

— Пан!

Гревил я хвана подръка.

— Дора! — помълча една секунда и добави: — Пораснала сте, съвсем сте се изменила!

— О, не, не съвсем още — отвърна Дора малко смутена.

— Е, добре — той бързо размаха изящните си, загорели ръце, — какво да ти кажа? Помня Алиса от „Страната на чудесата“, а намирам Афродита.

— И двете започват с „А“ — скромно забеляза Дора, — както и да е, има прилика.

Гревил машинално се разсмя. Той положително беше покорен от красотата и младостта ѝ. Изведнъж се почувствува много добре. Изчезна голямата скука, недоволството, които го измъчваха през последните години. Познато му беше това преживяване, но отдавна не беше го изпитвал.

Дора го изучаваше. Той съзнаваше това и то му доставяше удоволствие. Тя си мислеше колко е приятно да видиш красив мъж, а Гревил наистина заслужаваше този епитет. Чертите на лицето му бяха

съвършени. Привличаха я тъмносините му очи и все още черната коса. Под лекия загар кожата му беше нежна, а усмивката — истински очарователна. Дора с удоволствие отбеляза, че е добре сложен. Заобикалящите я мъже — Тони и Пемброк — не бяха по вкуса ѝ, а Рекс почти не влизаше в сметката. Освен това слухът за развода на Паскал не можеше да не привлече вниманието ѝ. Нещастната любов винаги възбужда интерес, а по отношение на, Гревил можеше да се предполага, че това е особено лесно, защото жените винаги се интересуваша от него, обожаваха го и го глезеха. Това не беше тайна за него. Той познаваше силата на обаянието си. Беше дошъл в Гартспойнт съвсем без желание, защото му трябваша пари, а знаеше, че само Тони може да му ги даде.

Бракът, сключен преди десет години, се оказа неудачен. Той се ожени за една нещастна италианска маркиза само за да запази дипломатическия си пост. Впрочем жертвата се оказа напразна, защото все пак трябваше да се прости с кариерата си. От друга страна, беше щастлив, че най-после се раздели с Бианка, която някога сравняваше с Примавера и Семирамида, но не и с Афродита: тя не беше красива и в брака им той трябваше да е красив за двамата.

Пан поздрави домакина и Пемброк и продължи да разглежда Дора. Тони се стараеше да поддържа в дома си известен разкош и Гревил намери, че сребърните съдове, тъмната покривка, обшитата с червени и бели орхидеи, и цялата обстановка подходдаха на момичето.

Тя седеше на края на масата срещу Тони, а дъбовият портал на стената служеше като прекрасен фон за нейната нежна белота.

Гревил се замисли за очите ѝ. Съвсем беше забравил за цвета им и сега остана поразен, като видя, че действително са съвършено зелени, под черни, сякаш изрисувани вежди.

Като се преструваше, че слуша ловния разказ на Пемброк, той се мъчеше да си припомни в какви стихове са описани такива очи. „Струва ми се, у Бодлер: «yeux verdats — sorcier aux yeux allechants»... Някой от поетите ги е възпял — трябва да се намерят тези стихове и да се прочетат на Дора. На колко ли е години? Седемнадесет или осемнадесет? Във всеки случай достатъчно.“

Дора стана.

— Остани с нас, пийни нещо — помоли я Тони.

За учудване на Гревил тя остана, но не пи, само държеше чашата си с вино пред светлината и гледаше червения отблясък по ръцете си.

— Ще изпееш ли нещо? — попита Тони.

Минаха в гостната.

— Пеете ли? — заинтересува се Пан.

— Тя взема уроци от Кабини — небрежно съобщи Тони.

Гревил беше поразен: Кабини е известен маестро и да се вземат уроци от него е голяма чест.

— Какво да изпея? — запита Дора.

— Каквото и да е — разсеяно каза Тони, — което ти харесва.

Прозвучаха първите ноти от пиесата на Григ: „Време и вечност“.

Случайно по време на пеенето Дора срещна погледа на Гревил, впит в нейните очи. От бремето на своето юношество не беше изпитвал такова чувство, както в тая минута. Целият трепереше, виеше му се свят. Гласът на Дора беше богат и изключително чист, тя пееше великолепно, без никакви усилия, а заедно с това — с голяма топлина.

„А какво ще стане, когато почне да чувствава, мислеше Гревил, и вложи чувството си в пеенето!“

Романсът свърши. Той чу как Пемброк правеше някакви забележки, а Дора отговаряше. После тя запя отново, но този път някаква френска песничка за „belle marguise“, която наричаха Фифинела. Тя я завърши, разсмя се и стана.

— Е, стига.

— Много добре, скъпа — каза Тони. — Ето какво значи Кабини, Пан!

— И красивият глас — добави Пан. Той цял се извърна към Дора.

— Обичате ли да пеете?

— Обожавам пеенето.

— И да яздите ли също?

— Вие имате чудна памет, Пан.

— Не за всичко — отговори той, като я гледаше с потъмняващи очи, — но има неща, които не бива да се забравят.

Внезапно смущение обхвана Дора и ѝ попречи да му отговори веднага. Стори ѝ се, че е останала съвсем сама с Гревил, а останалите — Пемброк и Тони — са отишли някъде далеч.

Той запуши папируса и като продължаваше да държи горящата клечка, светлината, на която осветяваше лицата им, погледна нейните блестящи очи и тихо попита:

— Защо се изчервихте, Афродита?

— Нима се изчервих? — попита Дора.

— Да, очарователно. Вероятно има някаква причина.

Дора сериозно го изгледа.

— Аз може би съм малко смутена — каза тя. — Знаете колко много време мина, откакто бяхте тук за последен път.

— И сега ви изглеждам друг, както и вие — бързо довърши той, — и тази разлика ви смущава, не е ли така?

— Мисля, че е така — смути се още повече Дора.

Тони я извика и тя отиде при него.

— Какво си шепнехте с Пан? — попита той.

— Говорихме за изненадите в живота — кротко каза Гревил.

— Сигурно не ти е трудно да разсъждаваш за това — насмешливо се съгласи Тони и после кимна на Дора. — Време е да спиш, мила моя.

Гревил отвори вратата и я придружи до стълбището.

— Спете спокойно, Афродита, и се помъчете да свикнете с разликата. Искам — той стисна пръстите й, — аз искам съвсем да свикнете с мен.

Той постоя, докато тя се изкачи по стълбите, и без да мръдне от мястото си, извика усмихнат:

— Лека нощ.

Тя постоя една минута, после почука на вратата на Рекс.

— Как прекара? — съчувствено попита момчето. — Слушах как пееше. Много ми хареса. Как е Пан — променил ли се е?

Дора не му отговори веднага и той повтори въпроса си:

— Пан все така ли е противен? Уверен съм, че е все така отегчително остроумен и съвършено равнодушен към всички.

— Държа се напълно коректно — с усилие проговори Дора.

— Уморена ли си?

— Да, денят беше тежък.

Рекс въздъхна и взе книга от масата.

— Така си и мислех, най-добре ще е да идеш да спиш. Лека нощ.

— Лека нощ.

Щом влезе в стаята си, тя се почувствува по-добре. Присъствието на Емилия и цялата позната обстановка ѝ подействуваха благотворно. Не беше вече така уморена и разбита. Струваше ѝ се, че тази вечер съдържа някаква поука за нея, като че ли е преживяла тежко изпитание.

Когато Емилия излезе, тя облече дебел, мек, копринен пеньоар и се отпусна на възглавниците пред отворения прозорец.

Нощта беше толкова топла, сякаш пролетта е дошла. Във въздуха се рееше слаб, тих ветреца, напоен с мирис на влажен мъх.

Дървата в камината догаряха. Само рядко изпод пепелта се показваше червен език на пламък и слабо осветяваше стаята. Дора се любуваше на нощта. Някаква тревога я овладя и тя забеляза, че мислите ѝ отново се връщат към Пан. До днес мъжките погледи не значеха нищо за нея — тя изобщо не забелязваше мъжа. Пък и какви бяха мъжете, които познаваше? Приятелите на Рекс: Ричард Колфакс, момчетата Керю, Дорингтънови...

Пан беше съвсем друг. Може би причината се криеше във възрастта му. Преживял е толкова много, а другите — другите винаги са били такива, каквито и днес.

Тя ще поговори за Пан с Джи... Не, не бива. Съвсем ясно почувствува, че не бива да говори, макар причината за такова решение да ѝ беше неясна.

Дори на Рекс не е лесно да се каже нещо за него.

Защо? Тя сви тънките си вежди. Някакво смущение я завладя и заедно с това се почувствува щастлива.

Колко е странно, че тая среща ѝ направи такова впечатление и не я оставяше да заспи. Мислите ѝ непрестанно се връщаха към Пан. Тя го видя пак такъв, какъвто се показа в първия миг, в струята ярка светлина. Замисли се за женитбата му. Бе чувала клюки, но не искаше да вярва във вината му и без сама да забележи, го защитаваше. Интересуваше я нещастен ли е бил и голяма ли е била любовта му към Бианка. Години наред за него достигаха само слухове. Беше в Берлин, Букурещ. Често биваше и в Париж. Ожени се за италианка, напусна я и се върна в Англия. Това е всичко, което Дора е слушала за него. Сега

той се вмъкна в живота ѝ като съвършено ново същество и това я привличаше.

Тя отиде към тоалетката за носна кърпичка и случайно зърна в огледалото отражението си. Спря се и с интерес започна да разглежда лицето си.

Наистина ли е толкова красива?

Усмихна се срамежливо на изображението и очите ѝ в огледалото също се усмигнаха. Рекс казваше, че очите ѝ са като жасминови цветенца на жасминови листа. Наклони се напред и електрическата светлина запали в зелените ѝ очи две мънички звездички. Наистина ли зелените очи са толкова необикновени?

Искаше ѝ се да е така. Тя дълбоко въздъхна. След изморителния ден под очите ѝ се очертаха тъмни кръгове.

Подпря глава на белите си тънки ръце и отново въздъхна.

Светът е толкова хубав — изпълнен само с удоволствия — спорт, лов — изобщо е прекрасен, и все пак... Тя угаси лампата и се мушна в леглото. Както и да е, утрото е близко, а един таен глас ѝ шепнеше, че утре ще бъде чудесен ден. Мисълта за Пан пак я навести и с тази мисъл заспа.

В същото време Гревил, запалвайки последната папируса, стоеше пред камината на стаята си. Това беше неговата собствена стая, в която винаги отсядаше, когато се отбиваше в Гартспойнт.

Тая вечер той си спомни за последната нощ, прекарана тук преди много години. Спомените му не бяха весели. Такава неприятност преживя, че по-добре всичко да забрави. Той побутна с крак дървата и огънят весело загоря. Спомените от последните десет години от живота, му напомняха весела народна песничка, в която се говори за любов към прекрасна лейди. Не можеше да си спомни кой я пееше, може би Фаркоа или някой друг; това не е важно, интересното е, че тъй много подхожда за него.

Четиридесет години.

Четиридесет години и пак е готов да започне отново. Но сега трябва да бъде внимателен: разривът с жена му отнесе целия останал доход. Разбира се, няма защо да изпада в отчаяние, Тони е страшно богат и без съмнение добре ще го осигури, макар и само за да избегне един семеен скандал.

Освен това Рексфорд може наистина да остави парите си, на когото поиска, а Гревил вече чувствуваше кой се ползва от симпатиите му.

Това не беше чудно.

О, как много, как необикновено красива е Дора! Тя шества като победителка. Такова необикновено съчетание на цвета на лицето с блестящи коси, белотата на кожата и такива очи — а после, младостта ѝ. Впечатлителността!... Спомни си как тя се изчерви и засрами. Каква чудна задача е да разбудиш Селена, да гледаш как се заражда в нея чувството, както да наблюдаваш пъпка и да виждаш как полека-полека разтваря лист след лист...

Тая мисъл подобно на мълния проблесна в съзнанието му.

„В края на краищата защо не?“

Спомни си песента, в която се чувстваше призивът на нейното младо сърце. А какъв глас — и тази комбинация с такава младост, с такава красота!

Каква бездна от наслаждения е за изследовател като него да пробуди в нея спящото чувство и да придаде страст на чудния ѝ глас.

Затаи дъх, отдавна водеше скучен живот, отдавна не е имал любовна интрига и изведнъж я срещна тук, в Гартспойнт.

И нищо да не се случи, присъствието на Дора напълно ще измени престоя му тук. Да се позабавлява с нея във всеки случай е много по-приятно, отколкото да се ползва от милото гостоприемство на Тони. О, какво грубо и непоносимо същество е той.

Погледна часовника. На другия ден се канеше да вземе участие в лова. Трябва да се наспи, за да стане навреме...

Въпреки всичко се успя. Изтича долу набързо, дообличайки се в движение, изпи чаша чай и успя да догони Дора едва на полето около къщата.

Весело ѝ подвикна. Слънцето току-що изгряваше. Беше в добро настроение и съзнаваше, че изглежда добре. Насочи коня си към Дора, която яздеше редом с Тони, и когато срещна погледа ѝ, на устните му заигра усмивка.

Колко срамежливост, възхищение и щастие имаше в нейния поглед!

Топъл, силен вятър гонеше опадалите листа. Небето, покрито с гълъбови облаци, надвисна ниско над главите им. Оголените дървета,

люшкани от напора на вятъра, се открояваха на фона на небето като дантела от оголени вейки.

О, как хубаво е, как божествено хубаво е да живееш, да яздиш и да се чувстваш така щастлив — напяваше сърцето на Дора! Цялото ѝ младо същество, пълно с радостите на живота, звучеше в унисон с топлия ден. Миналата вечер изглеждаше далечна.

Очите на Тони, който яздеше редом с Дора, случайно се спряха на зачервеното ѝ лице и изражението му се промени. Цялата упорита гордост, която така старателно криеше, беше съсредоточил в Дора. Рекс не го интересуваше. Той често боледуваше, а когато беше здрав, странеше от него.

— Колко е хубава! — с пресипнал глас се обърна Тони към минаващия Пемброк, като гледаше с възпалените си очи Дора.

Пемброк, който споделяше с него възхищението си от Дора, но обичаше и Рекс, кимна глава в знак на съгласие и закачливо каза:

— Победителка, Тони, няма какво да се каже.

На полето се показа Пан, който яздеше срещу тях. Двамата мъже го погледнаха. Тони се намръщи.

Пан настигна Дора и двамата тръгнаха напред начело на кавалкадата.

ГЛАВА 10

Малцина имат способността да отстъпят, ако не постигнат това, което желаят. Още по-малко са ония, които имат способността да спрат навреме, защото за това е необходима известна ловкост, а ловкостта рядко е съчетана с безкористие. Всеотдайната любов почти винаги изисква жертви.

Пан си играеше с Дора като вятър с огъня. Харесваше му тая любов. Само беше увлечен, но не искаше да превърне увлечението в чувство.

Дора нервничеше, вълнуваше се, преминаваше от едно настроение в друго в зависимост от това беше ли той внимателен към нея или обратното. Тя все очакваше нещо и не можеше да анализира чувствата си.

С никого не сподели преживяванията си. Но и никой от домашните не се вглеждаше в нея. Рекс беше болен и Джи почти винаги беше с него. Тони и Пемброк бяха погълнати от спорта и нямаха време за подобни наблюдения.

Често Пан отсъстваше задълго от града и Дора узна как бавно може да минава времето. Тя още не съзнаваше, че обича. Досега любовта заемаше твърде малко място в живота ѝ, за да се отнесе към нея съзнателно. Но винаги когато автомобилът заминаваше да срещне влака, тя с напрежение очакваше завръщането му. Понякога Пан, предупредил за пристигането си, не се връщаше в уречения ден и тогава тя след напразното очакване се изкачваше в стаята си и, седеше там до мръкване, докато не дойдеше Емилия да ѝ помогне да се преоблече.

Но въпреки това не можеше да каже, че е нещастна. Самото очакване беше сладко, в него се таеше смътно обещание.

Пан няколко пъти ѝ писа от града и когато биваше там, тя със съвсем други очи посрещаше раздавача. Преди това той беше обикновеният ковач Джон Томас, а сега ставаше или пратеник небесен, или безсърдечен старец, когото тя мразеше.

Пан пристигна с автомобил за Рождество, на Бъдни вечер, отрупан с подаръци за всички. На Рекс донесе книги, а на Дора малък ръчен часовник, украсен с брилянти.

Той влезе в залата, треперейки от студ, и заяви, че е замръзнал, но видът му беше съвсем бодър. Седна до Дора и я запита тихо:

— Радвате ли се, че ме виждате?

Внезапна срамежливост ѝ попречи да отговори веднага.

— Не се ли радвате? — леко я подразни той. — Колко сте жестока! А аз през целия път мислех само за срещата с вас. Не обръщах внимание на студа, мисълта за вас ме сгръваше като огън.

Той протегна ръце към нея, сякаш искаше да ги стопли. Пламък преминаваше през тънките му пръсти.

У Дора се появи безумно желание и тя да протегне ръцете си и да ги съедини с тези тънки красиви пръсти. Крадешком погледна Пан и стеснително каза:

— Много се радвам, че си дойдохте за Рождество.

Пан се засмя. В смеха му както винаги имаше нещо обидно, долавяше се насмешка и недоверие.

— Много съм поласкан — небрежно каза той.

Цялата радост, цялото щастие на Дора бяха мигновено изпепелени от този смях. За да запази достойнството си, тя стана, оправдавайки се с домашни работи, но преди да направи крачка, почувствува, че цялата трепери. Ръката на Пан се плъзна по нейната и тя усети как пръстите му стискат ръката ѝ.

За миг огънят в камината, цялата обстановка наоколо — всичко изчезна. Почувствува, че губи съзнание и някъде дълбоко в сърцето ѝ изникна безпомощният въпрос: „Какво е това, какво става с мене?“

Рекс прекоси стаята, отправи се към тях и тя усети, че ръката ѝ е свободна. Но в мига, когато пръстите на Пан се разтваряха, тя отново изпита същата замайваща слабост и ѝ се поиска да прошепне: „Не си отдръпвайте ръката, не я отдръпвайте, не я отдръпвайте“.

— Не ви ли е тъмно? — чу тя гласа на Рекс. — Позволете — той запали лампата.

После поднесе кейк на Дора и остана при тях.

— Добре ли прекарахте, в града? — попита от учтивост.

— Да, благодаря. А ти добре ли си?

— О, да, свършено добре. Готвя се за лов.

— А кога ще идеш на училище?

Младежът се разсмя. Пан много добре знаеше, че Рекс беше принуден да напусне Итън по болест.

— Няма да се връщам, ще остана тук — каза той, като се усмихна с особената си привлекателна усмивка, а после, като погледна Дора, добави: — и ще се грижа за Дора.

Дора запротестира и нервно се разсмя, а Пан си помисли: „Това мръсно кученце е видяло нещо, интересно е да се знае какво подозира?“

Той срещна ясният, спокоен поглед на Рекс. Можеше да не го обича, да му се надсмива, но чувствуваше, че в негово лице има сериозен противник. Рекс беше като че ли окръжен от атмосфера на благородна чистота и въпреки младостта си се държеше с голямо достойнство. Външността му беше привлекателна. Имаше същата фигура като Пан, с такива широки плещи, а ръцете и краката му бяха стройни и изящни. Сега той стоеше, подпрян на камината, и невъзмутимо пушеше папируса. Стройната му фигура ефектно се открояваше на фона на сивата стена. Прозвуча гонгът за обяд.

— Побързай с тоалета си, Дора — каза той, — ще имаме много гости за обяд и трябва да сме готови навреме.

Взе я подръка и я изведе от залата. Пан ги проследи с притворени очи...

Но след малко той беше доволен. Дора слезе рано, облечена в бяла муселинена рокля, със сребърен колан и бисерна огърлица, подарък от Тони. Бисерите лежах на шията ѝ като заоблачени утринни звезди.

— Това — каза тя на Пан, като посочи бисерите, — е цяло събитие за мен. Знаете ли защо? Е, разбира се, знаете. Нали бисери се подаряват само на големи момичета.

— Никакви бисери, никакви съкровища не могат да ви направят по-прекрасна — тихо каза Пан.

— О! — промълви Дора почти шепнешком.

Червенината на лицето ѝ изчезна за миг, после пламна отново. Думите му подействуваха като вятър, който раздухва пламъка. И самият Пан беше смутен. Съзнаваше, че играе опасна игра. Дора беше доста жива, впечатлителна. Трябваше да се овладее, да внимава, ако иска да продължи тази, макар и невинна, любовна интрига.

Почувствува, че устата му пресъхва. Внезапно го овладя безумното желание да целуне девойката. Въздържа се със страшно усилие и изведнъж силно побледня.

— Какво ви е? — попита Дора и протегна ръка, за да го задържи.

В този миг на вратата се показа Тони. Той постоя няколко секунди на мястото си, лицето му остана неподвижно и само очите му блеснаха за миг. После с бавни крачки се запъти към тях.

— На бисерите ли се любуваш, Пан? — попита той, като спря до Дора.

— Много са красиви — отвърна Пан с излишна привързаност.

— Заслужава ги — каза Тони с дрезгавия си глас, а после като помълча, грубо добави: — Любопитно е да се знае, Пан, на колко момичета си подарявал бисери?

Той силно се разсмя, взе Дора под ръка и я поведе към салона.

Тя беше висока почти колкото него и той я огледа от страни с внимателен поглед.

Нима Пан вече успя да ѝ направи впечатление. При тия мисли тъмното му лице почервения. Пан, с ужасната си репутация, с цели списъци от любовни похождения, с този позорен, лекомислен брак и с още по-позорния си опит да получи развод... Той рязко каза на Дора:

— Иди и кажи на Джи, че искам да я видя.

Пан влезе след тях в стаята, седна и взе едно илюстрирано списание. Тони изчака, докато Дора се скрие, а след това отиде при Пан и като го изгледа с невъзмутим поглед, каза:

— Може би греша. И надявам се да е така. Но ако съм прав, заклевам се в честта си, ти ще си отидеш оттук като просяк. Чува ли?

— Какво има? — попита Пан спокойно, но веждите му трепнаха.

— Ти прекрасно знаеш — кратко отвърна Тони, като едва сдържаше накупялата си ярост, — и аз знам, че ти знаеш. Ако още веднъж погледнеш така Дора, ще те изхвърля оттук.

— Мисля — с престорена небрежност каза Пан, — че е излишно да ти кажа, че твоето — как да го кажа — подозрение е лишено от основания и е пресилено.

Тони се усмихна. Нищо не каза, но изгледа Пан с унищожаваш поглед, а устните му насмешливо се изкривиха.

— Казах вече — презрително добави той — и бъди уверен, че ще направя тъй, както казах.

После изведнъж се обърна, с бързина, учудваща за такъв огромен човек.

— Няма да се занимаваш с Дора, защото няма да получиш нито пени! — добави той и тръгна към камината. Спокойно отрязва края на пурата си и запуши.

Пан цял кипеше от злоба и повтаряше на ум: „Бъди проклет, бъди проклет, бъди проклет!“

Не си правеше илюзии. Добре познаваше Тони и знаеше, че той ще направи това, което каза.

Тихо припявайки Кармен, влезе Дора. Започна да танцува, търсейки погледа на Пан, за да му подхвърли като предизвикателство, като признание, думите на циганката: „Si je t'aime, prends garde a toi!“

Тя танкуваше, щракаше с пръсти вместо кастанети, както правят испанките, и гъвкавото ѝ тяло се извиваше като стъбло на разлюляно цвете.

— Тони, ще стана оперна певица. Кавини ми каза — тя имитира смешните жестове на италианеца. — Вие сте божествена. Още малко и ще покорите целия свят. Помислете за това.

— Едва ли ще стане — печално каза Тони.

Влезе Рекс и Дора му показа бисерите си.

— О, Дора, какво великолепие! — каза той и като се обърна към Тони, повтори почти същите думи, казани от него преди малко. — Нали, татко, тя ги заслужава?

Джи, сияеща с брилянтите и черните си кадифени дрехи, седна на рояла и засвири старинна полка.

— Хайде, Дора — предложи Рекс.

Започнаха да танкуват. Недостатъкът на Рекс едва се забелязваше. Танкувайки, той си припяваше мотива.

— Джи, какво е станало с вас? — викна момчето. — Какъв бърз темп сте взели днес!

Дора търсеше очите на Пан, но той упорито не я поглеждаше.

„Какво се е случило?“ — мислеше тя.

През време на обеди отново се помъчи да срещне погледа му, но безуспешно.

Затова пък другите не откъсваха поглед от нея. Ричард Колфакс, от втори курс на колежа, я обсипваше с комплименти и през цялото време пиеше за нейно здраве. Живото му, още детско лице беше бледо,

а очите му блестяха. Кристофър Арундел също не откъсваше поглед от нея. Трябваше да се редува да танцува с тях. Само Пан не я покани. Няколко пъти през време на танците тя профуча край него, като се преструваше, че не го забелязва.

В оранжерията Ричард Колфакс я улови за ръка.

— О, Дора — гласът му трепереше. — Вие сте прекрасна, Дора! Вие сте самото съвършенство!

Той стисна ръката ѝ, но тя побърза да я отдръпне.

Защо ѝ е неговото ръкостискане? От неговите ръце не изтичаше огън. Нямахше това удивително безумно трептене, което сякаш възнася душата в небесата. Ричард и напомняше марионетка, която някой караше да танцува, подръпвайки я с връвчица. Обща му още един танц и се върна в залата.

Пан стоеше край вратата и когато минаха край него, погледът му се спря на Ричард. Дора забеляза, че очите му се свиха. И по-рано беше забелязала, че това се случва с него в моменти на силно напрежение. Изведнъж почувствува прилив на необикновена веселост. Тя тържествуваше.

— Не искате ли да танцувате с мене, Ричард? — тихо и много ласкаво попита тя, мамейки младия човек с всеки жест и тон на гласа си.

— Знаете, че искам — страстно отвърна той. Обгърна талията ѝ, притисна я силно до себе си, а тя наклони глава на рамото му, така че устните му почти докосваха косите ѝ.

Тя спря за миг срещу Пан и като мина край него, заговори с Ричард. Но когато пак се намериха в оранжерията, цялото ѝ престорено тържество изчезна.

— Страшно съм уморена, Ричард — едва чуто каза тя.

— Ей сега ще ви донеса шампанско — отговори той, — ще се върна.

Веднага след него в оранжерията влезе Пан. По лицето му блуждаеше усмивка, която придаваше известна острота на чертите му. Той се приближи до Дора, като стъпваше тихо по мраморния под с леките си стъпки, и спря при нея.

— И тук се чува музика. Не искате ли да завършите тоя танц с мен? Днес бях в немилост. Забелязах, че Афродита пренебрегва верния си слуга.

Дора още се намираше в това възбудено състояние, което не я напусна цялата вечер под влиянието на неговото пренебрежително отношение.

Без да продума, стана и тръгна да танцува с него. Звуците на музиката едва долитаха до тях, а често съвсем се губеха. Те безшумно танцуваха под грамадните палми. Въздухът в оранжерията беше влажен и топъл и миришеше, както в топла лятна вечер — на цветя, на паднали листа и влажна земя.

Щом Дора се намери в обятията му, скръбта и мъките ѝ като че ли изчезнаха. Тя дишаше буйно, устата ѝ се полуотвори, зениците се разшириха, като че молеха за пощада. Неусетно го притегли към себе си, а от това движение кръвта нахлу в главата му.

Той силно я притисна, обезумял от допира с това гъвкаво, стройно тяло, с това чудно лице, което и побледняло беше прекрасно. Наведе се и целуна треперещите ѝ устни, а едновременно с целувката от устата му се изтръгна:

— Дора!

Тя не отговори, само очите ѝ, пълни с упоение, се наведоха под погледа му и миглите ѝ затрептяха като крила. Той започна да я целува — целуваше челото, блестящите коси, ресниците, и пак устните.

Стори ѝ се, че тези безкрайни целувки попадат право в душата ѝ, че чрез тях цялото ѝ същество се прелива в Пан.

Дочу се шум, макар и слаб, но Пан го долови, веднага пусна Дора и тя чу как той вежливо се обърна към Ричард. Инстинктивно се хвана за ръба на басейна, до който стоеше. Навсякъде над себе си, наоколо, тя виждаше само златисти шарки, трептящи листа и вода, падаща като сребриста завеса.

Някъде отдалеко достигна до нея гласът на Ричард:

— Изпийте това, лошо ви е...

Тя машинално допря устни до чашата и отпи.

Мигом всичко се промени: вълшебните дървета пак станаха големи палми, а фонтанът — само струйка вода, която подскача в басейна. Отдалече се носеха звуци на музика.

— Не трябва вече да танцувате — дочу като насън думите на Ричард. — Наистина сте уморена. Трябва да си починете.

— Ще си ида в стаята — каза Дора, — ако не възразявате, Ричард.

Той я изпрати до стълбището и постоя, докато се скрие от погледа му.

В стаята ѝ беше прохладно, тихо и тъмно. Спря до прозореца със затворени очи. И така, то се случи... Не беше сън в неспокойна сладка нощ — той я целуна, обичаше я, обича я!... Няма място за страхове, за съмнения — той я обича... О, колко хубаво щеше да е, ако този ден можеше да продължи вечно... О, сега може да умре напълно щастлива, да си спомня очите на Пан, впити в нея, целувките, с които той пиеше от душата ѝ...

Опря се на перваза и наведе глава. Различни чувства се бореха в душата ѝ: беше ѝ и срамно, и страшно, и заедно с това беше обзета от възторг и ликуване.

О, ако може отново да се преживее възхищението от първата целувка в живота — мислеше си тя, макар че през време на целувките ѝ се струваше, че ще умре, че не ще преживее това упоение.

Някакъв слаб вътрешен глас шепнеше: „Това е краят, краят“... но той пак я целуваше, и отново усещаше същото блаженство, от което можеше да се пръсне сърцето. То и сега биеше така, като че ще изхвъркне от гърдите.

Тихо, внимателно се отвори вратата. Дора скочи с широко открити очи и се вслуша, и изведнъж гласът на Пан произнесе:

— Дора!

Името ѝ още не бе излязло от устата му и тя се намери в обятията му. Той я улови и обезумял я притисна до себе си.

— Дойдох — започна, заеквайки, — за да ви кажа, Дора, че не бива да казваме на никого за нашата любов. Разбирате ли? Рексфорд би побеснял. Обещайте ми... Това трябва да бъде тайна, наша тайна...

— О, обещавам, ще бъде наша божествена тайна. Тайна на вашето и на моето сърце. Само целувайте ме, целувайте ме още!

Той заглуши внезапно пробудилото се у него чувство на съжаление към нея.

Устните ѝ го докосваха, целуваха и го молеха за целувка. Тя отпусна ръцете си на раменете му, като му се отдаваше цяла, с цялата си прелест, цялата младост, цялата красота. Целият свят като че ли остана далече, далече, тяхно царство стана прикриващата ги нощ, а музика — биенето на сърцата им.

Пан сложи ръка на сърцето ѝ.

— Мое ли е? — попита той.

— Само ваше...

Той усети как то заби под ръката му, сякаш се готвеше да излети насреща му. Прегърна я още по-силно. Тя беше упоена, почти безчувствена. Свят, за който никога не е мечтала, се разкри пред очите ѝ. Смътно долови гласа на Пан:

— Обичам ви, обичам ви...

Вратата хлопна. Той изчезна. Излезе и я остави, без да довърши целувката си.

— Пан... — прошепна тя.

Вместо отговор само вятърът тихо полюшна пердетата и те се набраха на вълни, удряйки се в рамката на прозореца.

Пак отиде при прозореца, като едва влачеше краката си. Седна на перваза, облегна глава на ръцете си и се загледа в тъмното, покрито със сребриста броня небе.

Нощта не беше хладна, духаше топъл вятър. Облак затъмни месеца и светът сякаш се обви в мека, тъмна пелена. Никога преди това нощта не ѝ се е виждала така чудна, така прекрасна. Сега... сега дойде времето на любовта, сега всичко е ясно, няма какво да се крие, няма и какво да се съмнява.

— О, ще живея, ще живея — тихо изрече тя — и през целия си живот ще го обичам... Пан, Пан!

ГЛАВА 11

Сутринта започна мъчително. Под разни предлози Дора задържаше Емилия, два пъти се преоблича, най-после стана невъзможно да отлага повече, трябваше да слезе долу, а страхът все повече я завладяваше.

Оказа се, че напразно е страдала. Гревил го нямаше в трапезарията. Рекс беше сам и веднага ѝ подаде хлебчета и кафе, като започна подред да я угощава с всички блюда по масата.

— Не, това ми е достатъчно — каза Дора.

— За обяд ли си пазиш апетита?

— Да.

Те се спогледаха заговорнически и се разсмяха.

— Къде пропадна вчера? — попита Рекс. — Търсих те навсякъде, докато срещнах Колфакс, който тържествено ми заяви, че те увещавал да идеш да си почиваш. А пък Ричард замина сутринта — още не знаей къде — на полюса ли, или на звездите, дето хората възнасят истинската любов. Той само за тебе бълнува. Ти какво мислиш?

Рекс говореше с шеговит тон, ала очите му бяха сериозни.

— Нищо не мисля — отвърна Дора.

Той седна на широкия диван до камината.

— Понякога си мисля, Дора, за кого ли ще се омъжиш?

Тя се смути и се зачерви.

— Престани да се подиграваш, Рекс!

Вратата се отвори, влезе Пан.

— Разговаряхме за омъжването на Дора — вежливо поясни Рекс.
— Какво е мнението ви, Пан, по този важен въпрос?

— Та няма нашите мнения — твоето и моето — имат някакво значение? Каквито и мнения да изказваме, каквото и да предлагаме, Дора няма да се съобразява с тях — отвърна Пан, като не бързаше да си вземе закуска.

Рекс продължаваше да стои, а Дора седеше до камината. Най-сетне Пан стана. Дора цяла се превърна в очакване. Пан се обърна към Рекс.

— Няма ли да дойдеш да се поразходим? В ден като днешния трябва да се направи нещо.

— Не, благодаря ви. Ще се пазя за лова през другата седмица.

— Аз ще дойда — каза Дора.

— Отлично, ще дойда след две-три минути.

Дора отиде да си смени обувките. Рекс остана при камината. Той се усмихна, но усмивката му беше печална и мрачна като днешния сив ден.

„Много добре знае — мислеше си той, — че не мога още добре да вървя, и нарочно попита.“

А Дора отиде с Паскал на разходка.

— Колко добре го изиграхте! — възхити се той.

Дора го изгледа с разширени очи.

— Изиграх?

— Искам да кажа, че се намесихте в разговора точно в необходимия момент.

— В такъв случай много се радвам, но не съм се мъчила — тя му дари чудна усмивка. — Искаше ми се да остана с вас насаме и това беше удобният случай.

О, младост, помисли Паскал. Преживял отдавна първата младост, той не можеше да харесва такава откровеност. Най-голямо удоволствие в любовните игри му доставяше интригата. И все пак щом погледна Дора, денят му се стори по-малко мрачен. Тя беше толкова стройна, толкова прекрасна в момчешкия си костюм и касторената шапчица с перо. В дълбочината на очите ѝ трептяха звезди. Тя го хвана подръка.

— Пан...

Той се огледа и като се убеди, че няма никой, силно, стисна ръката ѝ.

Лицето на Дора пламна.

— О, Пан, мислех, че сте забравили какво стана снощи. Все не ми се вярва и за да повярвам, си повтарям: „То стана. Той ме обича. Той ме целуна“. Пан!...

— Да, Афродита!

— Няма ли една съвсем, съвсем мъничка. Нали сега е Рождество и трябва да сме щедри.

Необикновената ѝ, почти детска живост трогна дори неговата „не първа младост“. Забравил предвидливостта, забравил решението си внимателно да се движи към целта, той тръгна с Дора към малките букови насаждения, насадени от Тони, и под прикритието на тия храсти, които сами се нуждаеха от закритие, я целуна.

Мястото и времето никак не бяха подходящи за роман: часовникът на конюшната току-що удари единадесет. Под мъглата на зимното утро се показва полето, покрито с покарали нивя. Само съвсем зелената младост можеше да люби, където ѝ е угодно, но Пан, нямаше настроение за повече целувки.

Дора го попита:

— Защо трябва да крием любовта си?

Пан се засмя мрачно.

— Защото Тони никога няма да ни позволи да се обичаме.

— Но откъде ще узнае? Ние самите не знаехме, докато не се целунахме. Ако му кажа, той няма да се противопостави.

Пан спря и хвана ръцете ѝ.

— Слушайте, нищо не бива да казвате на Рексфорд. Сега не мога да ви обясня защо, но обещавайте ми, че нашата тайна ще остане само наша дотогава, докато аз не ви освободя от честната ви дума.

— Обещавам, Пан.

Тя дигна глава, той се наклони и целуна изстиналите ѝ устни, а после, забравил зимната сутрин и полето, покрито с посеви, започна да целува тези хладни устни дотогава, докато те пламнаха като огън и докато той сам не се запали от страст.

Дълго останаха така, прикрити само от небето, прегърнати и слети в едно — тъмна и златиста глава, дотогава, докато от дупката си не изскочи един заек, зажаднял за чист, свеж въздух, а наред с него подхвана песничка малка птичка.

От далечния хълм ги видя Тони, който се връщаше на кон от Пойнтърс. Той скочи и се взря невярващ на очите си, но зрението му беше великолепно. Яростта му беше толкова голяма, че го разтърсваше като треска. Лицето му почервения, устните посиняха, от вълнение започна да се задъхва и да подръпва с треперещи пръсти плетения бич.

Остана така неподвижен, докато двете фигури се разделиха. Тогава изведнъж извърна коня и тръгна към къщи.

А в това време Дора казваше на Пан с треперещ глас:

— О, Пан, Пан, обичам ви, обичам ви...

Погледът ѝ случайно падна на заека и тя весело се разсмя.

— Ах, мъничък шпионино!

Пан побледня и като се извърна, видя мъничката сива кожа.

Дора му обясни причината за смеха си, но той беше разсеян и недоволен от себе си. Явно — мястото е много открито и не биваше така да се излагат.

„Всъщност — помисли той след минута — нима е престъпление да целуваш хубаво момиче? Ако с Дора не се случи нищо по-лошо от това, то тя няма да загуби кой знае колко. Та нима Тони е толкова глупав да предполага, че момиче като Дора, в която кипи южна кръв, която цяла е огън и желание, може да прекара живота си без целувки“.

А в това време, стиснал лулата между зъбите си, сплел ръце отзад, Тони се разхождаше напред-назад из работния си кабинет, както наричаше стаята, в която имаше навик да се отделя, когато искаше „нещо да обмисли“, тоест, просто да поспи.

Не можеше да гледа на Дора, както Пан, така евтино да цени младостта ѝ и предварително да е цинично убеден, че животът ще я накаже заради красотата ѝ. Не — той виждаше отново малкото момиченце със зелените обувки, после петнадесетгодишното момиче на рождения ѝ ден. Спомни си как ѝ подари първия кон за лов и как тя увисна на шията му...

А Пан се осмели да докосне тая чистота, осмели се да я оскверни с ласките си...

Имаше мигове, когато му се струваше, че държи в ръцете си Пан и го души за гърлото. В тоя миг изведнъж се видя в огледалото и разбра, че е заприличал на звяр. „Наистина ли имам такъв вид?“ Направи страшно усилие да надвие гнева си. След смъртта на Франческа целият му интерес към жените се съсредоточи върху Дора. Чувствуваше я изключително своя и дори когато се роди Рекс, разбра, че никакво дете никога не може да я замени.

Смъртта на Франческа още по-силно го свърза с нея. Привързаността му се усили още повече, може би защото тя беше

осъществяване на желанията му, възплъщение на мечтите му, смяташе я повече своя, отколкото родния си син.

И изведнъж тя, толкова чиста, толкова прекрасна, да бъде омърсена, погубена от Пан — човека, когото презира. Старата омраза избухна с нова сила. Стана от дълбокото си кресло и с мъка отиде до прозореца. В това време Пан и Дора се връщаха от разходка. Той ги видя, позвъни и заповяда да повикат Гревил, щом се върне.

Пан влезе с лек вървеж, външно съвсем спокоен, макар че в душата си таеше известни опасения.

— Видях ви на полето — започна направо Тони. Пан не отговори. Мъчеше се да намери изход, но нищо не му идваше на ум.

Тони избута с крак едно дърво в камината, извърна се и го погледна право в очите.

— Ще те извикат в града, за да заминеш за Париж — каза той с пресипнал глас. — Предполагам, ще получиш телеграмата утре сутринта.

— Мили приятелю — измънка Пан, като отвори табакерата си и извади една папируса.

Тони чувствуваше камък на гърдите си.

— Е, какво? — сурово попита той.

Пан си позволи да се усмихне.

— Не съм влюбен в Гартспойнт — спокойно каза той, — но ми е обидно, че ме гоните оттук. А Париж е много шумен преди Нова година. Освен това — добави, като старателно изучаваше лицето на брат си, — каквото и да правиш, скъпи Тони, изходът на тази история зависи все пак от мене.

Той видя свитите юмруци на Тони и помисли с презрителна усмивка: „Какво може да направи грубата сила срещу ловкостта“.

— Защо Дора да не ме обича? — попита Пан спокойно. — Аз мога да получа свобода...

Тони пристъпи срещу него и спря.

— Да те обича? — повтори той като ехо. — И още питаш, като знаеш, че аз зная всичко?

Тони поклати глава, сякаш се стараеше да отърси болката си, после се отдръпна и дълго гледа през прозореца скованата от зимния студ земя. Съзнаваше безпомощното си положение и това го въбесяваше. Разбираше, че разрешението наистина зависи от Пан, и ако

той не се съгласи да остави Дора, нищо не е в състояние да му помогне.

Отново се обърна към брат си.

— Ако заминеш утре за Париж, като се закълнеш, че няма да й пишеш и й дадеш да разбере, че просто си я забравил, ще удвоя издръжката ти.

Очите им за миг се срещнаха.

— Ако останеш, не ще получиш нито пени — грубо довърши той.

— Срамно ми е да моля милостиня — добави Пан с горчива усмивка.

— Избирай — неумолимо отвърна Тони.

Пан го погледна и остана поразен от омразата, която усети. Умът му усилено работеше, търсейки някакъв изход от създаденото положение. Разбра, че е изненадан и не може да се защитава. Каква полза да настоява на своето? И без това Тони ще го отстрани от Гартспойнт и ще го лиши от възможността да се вижда с Дора. Само глупците продължават да се борят, когато битката е вече загубена.

Тази мисъл достави известно удовлетворение на болното му самолюбие. Не би се предал така позорно, ако имаше някакъв друг изход.

Той погледна Тони и леко сви рамене.

— Вдигна много шум за нищо — съгласен съм.

Те пак се изгледаха и след къса пауза Пан излезе.

Отнесе със себе си чувството на унижение, забило се в него като отровна стрела. Не само Тони разбра, че е способен на убийство, и у него се промъкваше желанието да издебне Тони в някой тъмен ъгъл и да го намушка с нож...

Дора пееше в стаята за музика и гласът ѝ долиташе ясно до него. Спря и се вслуша. Сърцето му биеше до пръсване. Мислеше да си поиграе с Дора, да се ограничи с две, с три целувки и толкова. А сега... Видя се в положението на човек, който, стъпил на стълба, мисли, че е здрава, а изведнъж увисва във въздуха над пропаст, уловил се с ръка за някаква слаба опора. Привикнал бе увлеченията да не му причиняват никакви грижи. Всичките му предишни любовни похождения завършваха много просто: заминаваше, без да дочака сцени, и всичко свършваше.

Сега Дора пееше френска песничка, чиито думи слабо долитаха до него. Той я знаеше:

„Seule, elle peut m'en null quefir...“

За миг си представи гъвкавата ѝ, бяла, отметната назад шия, блестящите ѝ коси, нейните прозрачни, зелени очи. Тя му принадлежеше повече, отколкото сама съзнаваше, повече, отколкото той имаше право да мисли.

А той се остави да стигне дотам! Злобата му търсеше изход, поражението му не му даваше спокойствие. Най-ниски, най-гнусни мисли се завъртяха в главата му.

Още има власт да унизи Рексфорд, да разбие силата му и да му диктува условията си.

О, ако направи това, ще унищожи адската му гордост!

Постоя още малко, присви тъмнорозовите си очи и влезе в музикалната стая.

Като влезе, той видя само Дора и не забеляза окаченото над рояла огледало, в което се отрази лицето му. Зад нея самотен, Рекс полулежеше в кресло, слушаше песента ѝ и се любуваше на отражението си в огледалото.

Той видя влизания Пан и забеляза погледа, който си размениха с Дора.

Юношата веднага стана, за да подчертае присъствието си — макар Дора да знаеше, че е тук — почака малко, направи няколко нищо значещи забележки и излезе. Чувстваше се нещастен и му дойде чудната мисъл да намери убежище в кабинета на баща си. Тихо мина през коридора, Ник го следваше. Рексфорд стоеше до прозореца.

— Извинете — каза Рекс, — не знаех, че сте тук. Аз просто се разхождах.

Тони поклати глава и се взря в него.

— Вижда ли се с Дора? — отсечено попита той.

— Тя е в музикалната стая или беше там преди една минута.

— А Гревил видя ли?

— Той влезе там, когато аз излязох.

Тони го изгледа още веднъж, разсеяно поглади Ник, постоя една минута в нерешителност, като че ли се колебаеше, и излезе. Рекс притисна Ник към себе си.

— Искаше да ми каже нещо, приятелче — обърна се той към кучето, — искаше му се, но той е толкова затворен, а когато има неприятности, изобщо не желае да говори. Ник, това е заради Дора и този негодник Пан! Какво можем да направим ние?

Кучето легна в краката му.

— Той е мръсна свиня — продължи Рекс, — иначе не мога да го нарека. Да, той е свиня и дори нещо по-лошо.

Той стана, а Ник скочи на тъй наречената, „писмена“ маса на Тони и се загледа през прозореца.

— Разбира се, аз може би не съм съвсем справедлив — продължи Рекс. — Мразя го още от дете, но детските симпатии са най-искрени. Децата знаят едно и друго не ги интересува, докато ние, възрастните, се поддаваме на всякакви влияния, започваме да преценяваме качествата... О, ние просто оглупяваме. А такива прости създания, като тебе, Ник — те знаят.

Той отиде да закуси и много се зарадва, че намери в трапезарията голяма компания. След закуската играха на покер, а вечерта пак щеше да има танци, тоя път у Колифаксови.

— Аз ще те заведа, Дора — каза ѝ Рекс, — ще идем със закрит автомобил и, ако се счупи, то значи е знак на съдбата.

Баща му одобрително избъбри:

— Ние ще вървим отзад и ще съберем парчетата.

Дора слезе при Рекс в бяла муселинена рокля и наметка от чинчила. В този тоалет, както беше преbledняла, с тъмни мигли и вежди, приличаше на тигрова лилия.

Тя се притисна до Рекс. Искаше ѝ се да му довери щастието си, но не се решаваше да наруши дадената дума. А колко хубаво беше да му каже: „Рекс, аз обичам Пан и той ме обича!“ Рекс би я разбрал, винаги я е разбирал.

Неочаквано Рекс попита:

— Щастлива ли си, Дора?

Тя се засмя.

— Защо питаш? Да, разбира се.

— Просто така.

Искаше да проникне в тайната ѝ, но смяташе, че няма право да настоява.

— Трябва ли да се чувствам виновна?

— Не, напротив, само щастлива.

— Не, сега не мога да ти кажа, приятелю — бързо заговори Дора, като сложи ръката си върху неговата. — Но когато е възможно, ще ти кажа.

Той поклати глава.

— Прекрасно!

Автомобилът излезе от високата врата и полетя по дългата алея право за къщата, сияеща в тъмнината, като коледна елха. В центъра ѝ кулата рязко се открояваше на фона на нощното небе.

Само след минута вече бяха там, весели и радостни, пълни с радост и живот, обкръжени от весела тълпа. Настроението на Дора се предаде на останалите. Тя тържествуваше, окрилена от вниманието на Ричард, който изведнъж ѝ предложи „да изпробват паркета“.

Музикантите току-що влизаха. Ричард ги помоли да свирят и затанцува с Дора.

През рамото на своя кавалер Дора наблюдаваше Пан, който, стоеше до вратата, и всеки път, когато очите им се срещнеха, се чувствуваше щастлива като от неговото допиране.

Разяждаща скръб изпълни сърцето на Гревил. В тоя миг той обичаше Дора и безкрайно ненавиждаше Рексфорд.

Досега тя беше само лесна плячка. Но сега, когато знаеше, че завинаги е загубена за него, недостижимото стана желано, както това често се случва с хора, които винаги са получавали онова, към което се стремят.

Още като дете никой вкъщи не смееше да му противоречи. По-късно в живота необикновената му обаятелност му помагаше да побеждава винаги.

И изведнъж такъв човек като Рексфорд, глупак, единственото оръжие, на когото се състоеше в първородството му, се осмеляваше да му препречва пътя.

Той погледна Дора и Ричард, които танцуваха така леко, сякаш не стъпват по пода, а летят. Техният вид още повече усилваше злобата му. Ядосваше го самодоволната младост на кавалера ѝ, струваше му се, че

ръката на Ричард, с която прегръща Дора, служи като барикада, която му пречи да се доближи до нея.

В него отново се надигна отровната жажда за мъст, която забушува в първия миг след разговора с Рексфорд. Той втренчи, уморен поглед в Дора, като се стараеше да привлече вниманието ѝ.

Видя как тя се изчерви, когато срещна мрачния му поглед, и щом музиката спря, отиде при него.

— Да танцуваме, докато не са дошли други — бързо помоли девойката.

Вместо отговор той направи знак на музикантите и обгърна талията ѝ. Останаха една минута така и Пан почувствува как силно тупти сърцето ѝ под ръката му.

Той познаваше силата си и в тоя миг и желаше, и ненавиждаше Дора. Сърдеше ѝ се, защото не беше в състояние да използва властта си над нея, а същевременно очарованието ѝ, пълната ѝ готовност да му отдаде невинността си, младостта си, го привличаха.

Много егоисти понякога чувстват омраза, към любимата жена. Точно такова чувство изпитваше сега и Пан. Каквото и да станеше, той искаше да прояви властта си, за да се издигне в собствените си очи и да унизи Рексфорд. Жадуваше тъй или иначе да го уязви, да нарани сърцето му, да му отмъсти за нанесеното оскърбление.

За слабите натури няма нищо по-мъчително от засегнатото самолюбие. Малко жени и още по-малко мъже прощават в такива случаи, а Пан беше всецяло земно същество. Никога в главата му не е минавала мисъл за възвишена постъпка, за прошка. Като, държеше в обятията си Дора и ѝ нашепваше нежни думи, самият той изгуби самообладание. Страстта и жаждата за мъст го влечаха по-далече, отколкото искаше.

Той бе привикнал да гледа на живота като на забава, като на лека игра, а сега виждаше, че точно над него се е разразила буря, която разрушава всичките му предишни разбираня. Мисли, които по-рано смяташе за сантиментални, за евтина мелодрама, се рояха сега в главата му.

Той се наведе така, че устните му докосваха косите на девойката, диханието му долиташе до нея като ласка и тя потръпваше в обятията му. Дора гледаше на него с пълното доверие и послушание, с което

децата се отнасят към възрастните. Но към това послушание се прибавяше и безгранично обожание.

Пан, разбра каква жертва му поднася девойката и за да завърши победата си, страстно прошепна:

— Всяко туптене на сърцето ми е призив към вас тъй много ви обичам.

Това бяха първите любовни думи, които чуваше от него, и опиянена от тях, Дора затрепери и побледня. Полуотворените ѝ устни несъзнателно прошепнаха „Обичам ви“, като че ли тия думи излетяха направо от сърцето ѝ.

Музиката завършваше. В устремените в него очи Пан прочете нямо преклонение. Във всяко друго време такава пълна покорност би му била неприятна. Той не обичаше нищо естествено, добродетелите му се нравеха само когато са подправени от нещо остро, пикантно. Но сега тази покорност улесняваше неговия план.

— Дора — пошепна той, като се вгледа в пламналия ѝ взор. — Дора, две думи, в случай че не ни се отдаде вече да танцуваме... Да, Рексфорд ни е видял тази сутрин. Той беше... Той е страшно разсърден... Излезте след един час при мене в градината. Ще ви чакам и ще прекараме тази вечер още миг заедно.

Щом музиката спря, той остави момичето в компанията на Ричард, който я помоли за нов танц.

Беше само единадесет часа трябваше да чака цяла вечност.

Гревил влезе в игралната стая, дето Тони, Пемброк и Джони Колфакс играеха бридж. Искаше му се с присъствието си да развали удоволствието на Тони от играта. Опита се да играе, залагаше големи суми и през всичкото време губеше. Колфакс, човек увлечен само от селскостопански усъвършенствания, не пропусна случая да му подхвърли шаблонната острота:

— Ще ви върви в любовта, Гревил!

— Да, дяволски съм щастлив — весело се съгласи Пан, като погледна право в зачервеното лице на Тони.

От залата долитаха звуци на музика, беше дванадесет часът.

— Още един робер — предложи Тони.

Всички се съгласиха. Удари дванадесет и половина.

— Абонирали съм се за следващите пет танца — каза Гревил, разплати се и излезе.

Не му се искаше да се връща в залата. Намери страничната врата и излезе в градината. Въздухът беше чист и свеж, той жадно пое дъх, който му подейства като глътка шампанско. Звездите блестяха като малки, бели огънчета, а резките сенки по земята изглеждаха като изрязана от черно дърво лунна светлина.

Времето се промени, но Гревил не усещаше нищо. Очакването го вълнуваше. Преминаваше от едно решение към друго, но всичко се свеждаше към това да отмъсти, да насити злобата си. Събитията през последните дни му подействуваха така, че той реши да използва властта си над Дора докрай.

Намираше се в настроение, когато човек търси възможност да причини болка, да нанесе рани, да се наслаждава на чуждите страдания, когато изпитва злоба дори към предмета на своята любов само за това, че благодарение на него е бил унижен. Пан забравяше, че Дора не е виновна за унижението, на което беше подложен, имаше една цел — да удовлетвори сатанинската си гордост. Нещо подобно изпитва човек, който е преживял голяма — скръб и после цял живот изпитва омраза към причината за нещастieto.

Удари един часът. Звънливо, почти тържествено се разнесе самотният звук във въздуха и в тоя миг Пан видя Дора, която като сянка се измъкна от къщата, постоя една секунда в нерешителност и тръгна право срещу него.

Утре, може би, Париж, пътуване, ад, но днес той е господар на положението.

Дора беше при него, лежеше в обятията му, устните им се срещнаха. Чувствуваше се пренесена в небесните селения, дето имаше място само за техните две души. Струваше ѝ се, че да преживее това и отново да се върне, на земята, е невъзможно.

Тя лежеше в ръцете му почти безчувствена, с притворени очи, с побледнели устни, със замряло сърце, а Пан, любувайки се на лицето ѝ, прекрасно като бял цвят, се смееше и шептеше:

— Афродита, върни се при мен... Желая те... скъпа... говори... погледни ме...

Той продължаваше да ѝ нашепва нежни думи, все повече и повече да разпалва пламъка на любовта ѝ, а тя, възхитена, трептеше, в обятията му като лист.

Пан притисна до лицето ѝ горещата си буза.

— Това е нашият предутринен час, час, за който ще си спомняме цял живот.

Дора трепна. В думите му долови неясна заплаха. Отвори очи и бързо попита:

— Вие имате намерение да ме оставите... да заминете?

Пан трябваше да ѝ обясни. Разбра, че моментът е благоприятен, и бързо каза с усмивка, която дори и сега не може да сподави:

— Казах ви, че Рексфорд се държа дяволски неприятно.

— Но нали не може да ни раздели? — попита Дора. — И защо, Пан, защо Тони е така суров? Той обикновено не е такъв. Позволете ми да поговоря с него. Аз зная, ще мога да му обясня.

Иронията на това положение достави на Пан миг на наслаждение, но веднага си спомни, че трябва да даде на Дора някаква основателна причина за поведението на Тони. Той избра тая, която по негови наблюдения най-лесно засяга струните на женското сърце, когато то обича.

— Тони намира, че съм доста стар.

Той не се съмняваше във впечатлението, което ще произведат думите му, но такъв горещ, шумен протест не очакваше и беше трогнат.

— Вие стар, вие? — Дора дори се разсмя.

Забавляваше я такава жалка критика на нейния кумир. Нима годините можеха да засенчат това безупречно лице, тези гъсти, къдрави коси, които изглеждаха толкова лъскави на слънчева светлина и които е така приятно да галиш!

— Седемнадесет и... четиридесет — продължаваше да я целува Пан.

Но тя се отскубна от целувките му, за да не слуша такава ерес.

— Почти осемнадесет, мили мой. И ако се съберат нашите години и се разделят наполовина, ще се получи двадесет и девет, истинската възраст, на която, както казва Джи, се спират всички хубави жени.

Пан принудено се засмя. Нямахше весело настроение и шегите на тая тема не отговаряха на целите му. Той побърза да охлади Дора.

— Рексфорд е непреклонен. Не може да го убедите. Така че нашето бъдеще е във вашите ръце.

Той взе ръката ѝ и започна да я целува от краищата на пръстите до лакътя, като се наслаждаваше на топлината на тялото ѝ.

— Ах, скъпи! — пошепна тя, трогната от тази ласка.

Притисна черната му къдрава глава до гърдите си сякаш искаше да го защити. Пан чуваше биенето на сърцето ѝ и неговото собствено сърце силно заби. Цялото му същество загоря в такъв огън, какъвто никога не е изпитвал.

Така силно я притисна в обятията си, че тя извика, но той заглуши вика с целувки.

В тоя миг беше само любовник: всичките му планове за отмъщение, всичките му намерения да надхитри, да унизи Рексфорд бяха забравени. Знаеше само едно — Дора лежи в неговите обятия, притисната към него. Вдъхваше аромата на косите ѝ, галеше нейната бяла, нежна, атлазена кожа и пиеше от устните ѝ вълшебна напитка, която го опиваше и изпълваше с безумна страст.

От време на време между целувките той ѝ шепнеше любовни думи:

— Моя... моя Афродита... Падам в краката ти... Обожавам те... Поне веднъж... само един път, преди, преди да замина. Аз съм пред вратите на рая, Афродита, не чуваш ли молбите ми... О, ако ме обичаш така, както аз те обичам, ти не би ми отказала нищо...

При тези упреци, които нито една любяща жена не може да слуша спокойно, Дора можа само да извика. Беше покорена от страст и виждаше пред себе си само изгарящите очи на Пан. Под безумните му целувки косите ѝ се разпиляха и случайно попаднаха между устните им. Пан ги хвана и обвини около шията си, сякаш да прикрепя Дора до себе си с неразривни връзки.

За Дора престанаха да съществуват и място, и време. Не си даваше отчет, че тя сама — треперещо създание — е свързана с възлюбения си с кичурите меки коси. А Пан беше за нея неземан любовник, възплъщение на самата любов, митическа, — божествена сила, която дарява щастие и страстно упоение...

Разнесоха се удари на часовник, в храстите трепна и зачурулика птичка.

— Дора — прошепна Пан, — ей сега ще ви заведе вкъщи. Ще бъдем сами — вие и аз. Почакайте тук.

Той се изскубна от обятията ѝ и се скри в тъмнината. Стъпките му постепенно се отдалечиха.

Колко странно е да останеш съвсем сама под тъмния ажурен покрив от вейки, осветен от звездите! Чувствуваше се отделена от целия свят, извън него.

В тихия, хладен въздух от далечината долитаха звуци на музика, които сякаш ѝ повтаряха ония думи, които повтаряше в нея един таен глас: „Мой, мой прекрасни, мой скъпи...“

В тъмнината се появи автомобил. Пан я настани, уви я с кожух и силно я прегърна с едната си ръка.

Тя цяла затрепери при това ново докосване. Полетяха срещу нощта, която като че ли им разкриваше обятията си и ги зовеше при себе си.

Пан спря машината и се наведе над Дора:

— Не мога...

ГЛАВА 12

Рекс излезе на терасата и запали папируса, заслушан в тъмнината. Чу шум на потеглящ автомобил. Без съмнение това беше неговата кола, която бързо потегли за някъде. Излезе, за да потърси Дора и Пан, но до оградата видя шофьора, който докара Рексфорд, Пемброк и Гревил.

— Вие ли запалихте автомобила? — попита го Рекс.

— Не, сър, мистър Гревил го взе и заминаха с мис Дора.

— Къде отидоха — опита се да запази спокойствие Рекс, — по кой път.

— В Гартспойнт, сър, мисля, че отидоха вкъщи.

— Разбирам — каза Рекс, — добре.

С бавни крачки тръгна встрани, но не издържа и хукна да бяга. Беше добър спортист и сега се понесе като стрела.

През време на тичането съобразяваше: „През буковия лес, после през потока, после през дългата поляна — тя е много дълга — после ще се спусна от хълма към къщи, после...“

Добре разбираше, че трябва да бърза, но грешеше. Пемброк му разправи за ултиматума, даден от баща му на Гревил, и той вярваше, че Пан и Дора са решили тази нощ да напуснат Гартспойнт.

Сега имаше само едно желание да попречи на Пан да причини зло на Дора.

Той тичаше, задъхвайки се, по замръзналия път и чисто по детски си мислеше: „И е вече стар“.

Беше му страшно горещо. Балните обувки, които не даваха опора на болния крак, му пречеха да тича, но не мислеше да спира.

— Тичам като на кино — засмя се сам. — Джи ще е много доволна, като ѝ разправя.

Като стигна до парка, той заобиколи, защото там пътят беше много удобен.

Пред вратата стоеше автомобил.

— Какво безсрамие! — избъбри той.

Влезе вкъщи през страничната врата. Никъде не видя жива душа и си спомни, че прислугата тая вечер е пусната да иде в селото.

Надникна в музикалната стая. В камината слабо догаряше огън, но и там нямаше никой.

Постоя за миг в колебание на стълбата. На втория етаж имаха с Дора обща гостна, а на по-горния етаж всеки имаше отделна стая.

Започна да се изкачва, накуцвайки, по стълбата и подсвирна. Открай време това беше условният им знак с Дора.

Въздъхна — пълно мълчание. Долу в голямата зала с лек шум падна въглен. И отново тишина.

Изведнъж дочу гласа на Дора, която веднага след това излезе от гостната. Беше с кожена наметка.

— О, Рекс!

— Дора — засмя се той, — отдавна ли пристигнахте?

— Ах, едва преди няколко минути.

— Уморена ли си? Аз ще те отведа. Видях долу — в гласа му прозвуча недоволна нотка, — видях, че автомобилът е пред къщата. Пан ли те докара?

— Да — отговори Дора, като продължаваше да стои на вратата. Рекс се приближи до нея и забеляза, че е страшно бледа.

— Ти изглеждаш зле — каза той, — да пийнем нещо, в салона остана почти всичкият коняк, който преди няколко месеца ни изпрати татко. Пийни малко.

Той тръгна към вратата и Дора се отдръпна, за да му направи път. Пан, седнал на стола до огъня, вдигна черната си глава и като се прозина, каза:

— И аз бих пийнал, Рекс.

Без да му отговори, той отиде до шкафчето и отключи със своето ключе.

Пан, чиито нерви буквално трепереха от сдържаното негодувание и омраза към това попречило му момче, сметна поведението на Рекс за обидно.

— Ти чу ли какво казах? — едва не викна той.

Рекс се изправи.

— Отлично — отвърна той с лека ирония. Жилите по челото на Пан се издуха, по слепите очи биеше пулсът му. Всичките му усилия пропаднаха напразно, не постигна почти нищо. Случаят беше изпуснат

завинаги благодарение на тоя проследил ги шпионин, който, разбира се, е насъскан от Рексфорд.

Той се надигна бавно и като премина стаята, се приближи до Рекс, чиито спокоен вид го вбесяваше. Както светкавица, която пада на скала и я разрушава, така и безумна ярост, страст, неуспех и унижение, които трябваше да понесе, окончателно помрачиха ума му. Очите му се премрежиха, лицето му се обезобрази от гняв.

— Твоите маниери не ми харесват — с мъка проговори той.

Без да го погледне, Рекс небрежно отвърна:

— Много съжалявам — а после вежливо добави: — Да ви належа ли?

Пан кимна в знак на съгласие. Правеше усилия да се овладее, но изведнъж се почувствува страшно отслабнал.

Рекс сложи на масата сифон и започна да налива сода и херес. Пан се приближи. Рекс започна да му налива, но в това време ръката му се плъзна по дръжката на сифона и струя сода обля ръката на Пан.

Рекс се разсмя, както би направило всяко друго момче на негово място, без да иска да обижда Пан. Но веднага се сдържа, извади от джоба си носна кърпа и му я предложи.

— Съжалявам, това нещо се изплъзна от ръката ми — той остана за секунда с протегнатата ръка, без да подозира какво се кани да прави Пан. Не съобрази това дори в мига, когато Пан дигна ръка и стовари юмрук като чук върху китката му.

— Проклет изрод, шпионин — изсъска Пан.

При тия думи лицето на Рекс бавно побледня, кърпата падна от ръката му.

— Ти си проклет! — през зъби прошепна той, спрял взор на бледото лице на Пан.

Чуха се стъпките на Дора.

Изговаряйки с мъка думите, едва шепнейки, Рекс каза:

— Не мога... за нещастие, вие сте ми гост до утре, когато, слава Богу, ще си заминете. Гревил, мразя ви. И чувате ли? Ще дойде ден, когато ще ми платите за всичко.

Дора влезе и той мълчаливо ѝ подаде чаша. В тоя миг се чу шум: другите се връщаха и Рекс отиде да ги посрещни.

— Гревил, Дора и аз сме в гостната — каза той с малко провлачен глас. — Чудесно е при камината.

Баща му го попита:

— И тримата ли се върнахте рано?

— Да, Гревил караше моята кола.

Лицето на Тони изрази облекчение. Имаше предчувствие, че Пан ще го излъже.

— Ние веднага ще дойдем — каза той.

— И аз може би ще дойда — рече Рекс — да пожелае лека нощ на Гревил, Дора и останалите.

Той никога не наричаше Пан иначе, освен Гревил. Отиде в банята, за да измие ръката си, удареното беше подуто и посиняло.

Червенина бавно обля лицето му и остави две светли петна по бузите му.

ГЛАВА 13

— Защо замина Пан? — попита Дора.

— Извикаха го. Телеграма от Париж. Работа — отсечено отговори Тони.

— Но защо не се сбогува? — настояваше Дора.

— Глупости. Мисля, че неговите заминавания и пристигания не са никаква държавна работа. Нали?

— Разбира се, не — каза Дора. В тона ѝ прозвуча жална нотка.

— Иди смени дрехите си и ела с мене на езда — предложи Тони.
— Ще те почакам.

Дора послушно отиде. Сега, когато го нямаше Пан, ѝ беше съвсем безразлично дали ще язди, дали ще седи сама, или ще прави нещо друго.

Времето подхождаше на нейното настроение. Стоманеният цвят на небето приличаше на обърнато блюдо, земята беше скована от мраз. В такъв ден нямаше място ни за радост, ни за надежда.

Конете бяха буйни, мъчно се обуздаваха.

— Къде е Рекс? — попита Тони. — С него все ще се случи нещо.

Дора, която винаги е била гореща защитница на Рекс, тоя път замълча.

От време на време Тони я поглеждаше и тъпа болка свиваше сърцето му, а заедно с нея нарастваше омразата му към Пан. „Тя е още толкова млада — мислеше си той, — ще забрави. Сега, разбира се, е още рано, но да се надяваме, че скоро ще се утеши.“

А, на Дора ѝ се струваше, че конете потропват с копитата си: „Пан замина“.

Едва вчера се разхождаше с него. Слънцето блестеше, беше тъй чудно и ѝ се струваше, че никога няма да свърши. Тая мисъл събуди у нея надежда. Той ще пише, ще се върне...

Не можа да се въздържа да не попита:

— Как мислите, скоро ли ще се върне Пан?

Тя забеляза как лицето на Тони трепна. Той упорито я изгледа и с твърд тон каза:

— Всичко, което мога да ти кажа, е, че замина.

— Това и аз зная — опита се да се пошегува Дора. Много пъти Тони се питаше не е ли по-добре да ѝ каже цялата истина. Говори за това с Пемброк, но той решително го посъветва да не го прави.

— Никога нищо добро не излиза от това — с тон на мъдрец каза той, — а децата само се чувстват онеправдани. Момичетата намират, за много романтично, когато любимите им нямат нито лев. Неизвестно защо. Кой знае защо, но престават да смятат така, когато се омъжат. Най-погрешният метод е да се поставят препятствия. Опитай да поставиш между момичето и човека, когото обича, най-добрите бариери и бъди сигурен, че тя ще прескочи през тях, преди да успееш да се огледаш. Не, приятелю мой, стой си мирно и мълчи. В дадения случай както винаги мълчанието е злато. С разобличаването му ти само ще го издигнеш като герой и тя ще почне да го боготвори. Остави я да се успокои и нека да не мисли, че с тях или с нея са постъпили зле, иначе ще бъде ад. Познавам жените.

Тоя разговор се проведе сутринта в пушалнята и тогава Тони се съгласи с приятеля си, но сега, като гледаше потъмнялото замислено лице на Дора, започна да се съмнява в справедливите думи на Пемброк.

Но какво можеше да каже той? Ако само споменеше нещо, щеше да стане ясно, че знае всичко. А освен това с мълчанието си избавяше Дора от необходимостта да бъде откровена.

Отидоха да закусят при Джи.

— Това е очарователно — поздрави ги тя. — А де е Рекс?

Разправиха ѝ за ръката му.

Джи не разпитва повече. Тя никога не правеше никакви забележки по повод болестта на Рекс, но в душата си желаше да поеме неговата болка. Закусиха на малка кръгла маса, украсена с първите цъфнали хиацинти.

— Чудесен аромат — каза Джи — но за цветя, за парфюм ще е много силен. Да, по повод на парфюма, Дора, искам да ти кажа, че всяка жена, ако иска да е привлекателна, трябва да знае да си служи с три неща: парфюма, страстта и изкуството да разпознава хората. Ако

жената умее да приспособява тия три неща към своя живот и към душевните си преживявания, ще отиде далеко.

— Мнозина изминават доста път без последното качество — каза Тони.

— Да, отиват много далеко и по лоши пътища — възрази Джи.

Дора се чувствуваше много уморена. Целият разговор на Джи и Тони ѝ се стори съвсем излишен и безцелен. С нетърпение очакваше да се върне вкъщи.

Вкъщи най-сетне ще може да остане сама и да се отдаде на спомените си.

И за нея настъпиха дните на спомени и безсънни нощи, когато лежиш и отново преживяваш всичко, което се е случило, сънуваш, че целуваш и те целуват.

Първите дни бяха мъчителни: очакваше писмо, а то все не идваше. Някак случайно Тони спомена, че Пан е отишъл в Индия. Разбира се, оттам писмо скоро не можеше да дойде.

Мина месец, два, а все нямаше нищо. Въпреки всичко Дора продължаваше да се надява и отпъждаше всякакви съмнения. Най-после дойде пролетта, а с нея отново се пробудиха предишните терзания, оживяха предишните желания.

„О, Пан, Пан, да съм пак до тебе, в твоите прегръдки, да те целуна още веднъж...“

Пролетните нощи с топлия вятър и чудния аромат на цъфнали треви и цветя бяха за нея изпълнени с тъга.

Почна да слабее. Под чудесните ѝ зелени очи се появиха кръгове като отпечатък на влажни теменуги.

Продължаваше да очаква. Беше много млада, за да престане да вярва. Истинската любов трябва да е безкрайна, а ако тези целувки и нежни думи не са от любов, тогава целият свят е лъжа.

Една сутрин при нея дойде Рекс и цял сияещ ѝ съобщи, че в алеята, която засади още Франческа, до розовата градина, са цъфнали в цялото си великолепие бадемовите дървета.

— Изумително красиво е! — каза той — Да идем, Дора, трябва да им се полюбуваш.

Утрото беше светло, всяко листенце блестеше на слънцето като изумруд, небето беше съвсем синьо и само леки облачета бягаха по него като на състезание.

На фона на тая синева и белота ярко се отделяха розовите бадемови цветове. Те бяха толкова пищни и прекрасни, че Дора не можеше да снесе поглед от тях.

— Застани тук — каза Рекс и я спря по средата между два реда дървета. — Сега погледни надолу по алеята!

Беше толкова красиво, но при тая красота Дора се почувствува още по-нещастна. Смеещата се природа беше непоносима като удар по открита рана.

Тя отмести погледа си от бадемовите дървета и тъжно погледна Рекс. Той срещна сериозно погледа ѝ и не попита нищо, а отиде при нея, хвана я подръка и каза с разбиране:

— Тоя живописен хаос малко заслепява очите.

Доведе я до вкъщи и на прага са разделиха.

През нощта излезе буря. Дора слушаше как тя бушува, а когато всичко утихна, излезе са се освежи.

Попадна, както ѝ се стори, в съвсем непозната част на градината, пред алея от голи, люшкащи се дървета.

Но зад нея беше градината с розите, а не са ли това бадемовите дървета с разкошните си цветове? Вдигна глава. По голите клончета висяха няколко листа. Един от тях случайно се откъсна и падна като бледа сълза.

ГЛАВА 14

— Една промяна би била полезна — каза Тони. — Как мислите, Джи?

— Казвах това още преди три години — отговори Джи — но тогава ми казаха, че Дора не се съгласявала. И, разбира се, не можеше да се съгласи, защото е от полза за нея, а тя е твърде млада да разбира от полза.

— Трябва да се направи сега — мрачно каза Тони. — Не мога повече да остана в такава обстановка. Домът ми заприлича на морга: Пемброк замина, Рекс го няма и останахме двама с Дора. А тя или отива на лов, или се упражнява в пеене, а когато не е заета нито с едното, нито с другото, мълчи.

Той помълча минута, а после се изтърва:

— Проклет да е Пан!

— Не споменавай имена! Просто „проклет“ е достатъчно.

Тони се извърна към Джи и упорито се вгледа в очите ѝ.

— Как мислите вие, интересува ли се тя още от него?

Джи въздъхна и нетърпеливо почука с бастунчето по тънките си, украсени с пръстени ръце.

— Мъчно може да се съди за младостта — започна тя най-после. — Струва ми се, че се интересува, но не до такава степен, както порано. Дори на осемнадесет години не бива вечно да гори като трескава. Но, от друга страна, точно в тая възраст страстта не може да се угаси. Само че сега предметът на нейната страст не е вече Пан. Вместо него останала е само паметта по него, а за нея гори огън, който просветва така ясно, че закрива неговия образ. Младостта никога не помни, но и никога не забравя. Обърнете внимание — тук има разлика. Младостта лесно забравя това, което не я интересува, и с дяволско упорство се залавя за главния факт. Тя безгранично вярва на думите „никога“ и „вечно“, като че ли те отговарят на действителността, а не са само празен звук. Да, принуди я да промени мястото. Тя е тъй прекрасна, в нея кипи толкова живот — това ще е от полза за нея. Ние бяхме

глупави да вярваме в лечебната сила на времето. Времето рядко лекува истински влюбените, напротив, те сами започват да се влюбват в своята вяръност. Дора трябва да се вкара в правия път, да се срещне с нови хора. Нека да не са тия, които постоянно са били около нея, а други, които никак не познава. Музиката и ловът са само почивка, но те не могат да траят цял живот.

— Хърмиън ще я вземе при себе си — печално продума Тони — като своя сестра.

Той изрече това с такъв глас, като че съобщаваше за някакво бедствие.

— Добре ще е — съгласи се Джи. Настъпи мълчание и от музикалната стая долетя гласът на Дора. Пееше романс от Хан. Тони въздъхна.

— Вечно някаква песен без думи — каза той сърдито. — Защо не изпее някоя хубава балада, нещо, което да разбереш, а това Бог знае какво е.

— Да, но мелодията е чудесна — тихо каза Джи. — Слушай!

Тони се заслуша с изражението на човек, който е купил ценна вещь, от която нищо не разбира, и сега съжالياва за похарчените пари, но заедно с това получава голямо удовлетворение от похвалите на другите. Това някак го възнаграждава за направения разход.

Дора пееше така, че и кръчмарските куплети в нейното изпълнение изглеждаха прекрасни.

Когато млъкна, двамата усетиха някаква празнота.

След малко тя слезе долу.

— А, ето ги и двамата! — възкликна девойката.

Дори говорят й се промени. Интонацията й беше станала мека: най-простите думи, когато говореше, придобиваха някаква особена прелест.

Тя спря до прозореца, любувайки се на пролетното утро. А Джи си помисли: „Боже, каква съвършена красота“.

И наистина всичко в нея беше съвършено: нежнорозовият цвят на лицето, блестящите гъсти коси, от които вееше топлота, но най-хубави си оставаха чудните й зелени очи — жасминови очи, както сполучливо ги нарече веднъж Рекс.

За зелени очи говорят, но почти никога не се срещат, в действителност най-често се оказват кестеняви. Но Дорините очи бяха

светлозелени като вода при ясна светлина, а на сянка напомняха жасминови листа.

Само че сега тези очи не се смееха.

Джи с прискърбие забеляза това и видя ненормалното отслабване на момичето.

„Трябва да я измъкнем оттук — помисли си тя. — Потиснат темперамент — това е дяволско нещо“.

Като се обърна към Дора и наблюдаваше какво впечатление ще ѝ направи, тя каза:

— Мила моя, ти ще прекараш сезона у Хърмиън Ласелс.

Дора се извърна.

— Кога съм искала да прекарам сезона при Хърмиън Ласелс? — попита тя.

— Непременно, още повече че така или иначе ти трябва да прекараш сезона в Лондон — отвърна Джи. — Утре заминаваш.

— Значи с мен се разпореждат — смънка Дора, загледана в Тони.

— Леля ти мисли, че така ще е най-добре — побърза да обясни той.

За тяхно учудване Дора каза със свършено безучастен глас:

— Защо не, може да е весело там — и бавно тръгна към вратата.

Когато излезе, Джи каза:

— Това е пролетта, драги мой, налице е обикновеното ѝ влияние. Дора се чувства потисната. Бъркли скуеър ще е добро лекарство за тия болести. Помни думите ми.

— Дано да си права — отвърна разочаровано Тони. Той очакваше, че ще избухне свада и ще се наложи да прояви своя авторитет или, в краен случай, да даде да се разбере, че може да го прояви, и изведнъж такава покорност, която му отне възможността да се покаже такъв, какъвто всъщност не е.

Един от най-неприятните моменти в живота е, когато откриете, че другите отдавна знаят слабостта ви, а вие сте уверен, че само вие я забелязвате.

След заминаването на Джи Тони отиде да се поразходи. Не преставаше да проклина Пан, към когото изпитваше чувство на ревност. Съзнаваше, че Пан му отне, Дора. След тази нещастна зима, когато това се случи, тя вече не беше предишната. Понякога идваха лоши слухове за Пан, за неговите непрекъсващи безумства, за това, че

е бил в Букурещ, Биариц, Берлин — там, дето има веселие и жени. Тони не се стесняваше да предава тези слухове на Дора, но тя с нищо не реагираше.

Пан би бил във възторг, ако знаеше каква победа е удържал, като е накарал Дора да се влюби в него. Животът на Тони абсолютно опустя.

„Може би Лондон ще я накара да го забрави — въздъхна той. — И за кого си спомня. За Пан, който след нея е любил десетки жени и ги е напуснал, само защото е предпочел нейните пари!“

Тони не се решаваше да ѝ открие напълно истината: все пак Пан му е брат.

Кой може да се реши на това в неговото положение!

Заминаха за града на следния ден. Предполагаха, че ще направят живота на Дора привлекателен. Разбира се, тя и по-рано беше ходила в Лондон. Тони и Джи я водеха там почти всяка година, но тогава тези пътувания имаха случаен характер и за тях не се правеха никакви особени приготовления. Сега, когато щеше да остане там за по-дълго, беше необходимо да се снабди с нови тоалети и накити.

Хърмиън или Йън, както тя обичаше да се нарича, за голяма изненада на Джи и Тони, не беше вкъщи. Дора се отнесе към това съвсем безразлично. И по-рано бе виждала тая дама и не изпитваше никакви особени чувства към нея.

Завариха много гости, които Джи и Дора знаеха само по име, а Тони съвсем не познаваше. Поднесоха чай. Джи и Дора трябваше да домакинствуват.

В шест часа се яви Йън. Пищна, здрава жена, тя си даваше вид, че е страшно изморена. Обичаше да прави впечатление на нежно създание и великолепните ѝ модерни дрехи бяха подбрани да произвеждат такъв ефект.

Мъжът ѝ, Чарлз Ласелс, я обожаваше и тя се грижеше това чувство никога да не угасва. Той не беше особено умен, но тя съумя да го направи интересен и не пропускаше случай да му изрази привързаността си.

Нейната живост въпреки изморения вид, който си придаваше, беше неизтощима и еднакво я ценяха и обичаха и като домакиня, и като гостенка.

Щом влезе, стаята като че ли се напълни с весела слънчева светлина. Тя се разцелува с всички, всички нарече „мили“, заяви, че умира за чай, запали папируса и веднага започна да прави различни предложения за прекарване на вечерта, а в същото време мислено оценяваше Дора. „Разглезена, добра, своеволна, страстна, с характер или, в краен случай, ще бъде с характер. Забавно момиче. Добре, че е красиво“.

Нахраниха се в осем и половина, в десет отидоха да гледат някаква пиеса, която свърши в единадесет без четвърт. После отидоха на гости, пиха шампанско и танцуваха.

Сутринта Дора се събуди в девет часа, сподели с Емилия впечатленията си от вчерашния ден, разпита я как е прекарала вечерта, изкъпа се и считайки се задължена да окаже внимание на Йън, отиде в нейната стая.

Йън беше още по пенъоар, с разпуснати коси, привързани отзад с панделка. В този вид не можеше да ѝ се дадат повече от тридесет години, макар че имаше четиридесет. Не боядисваше косите си, а само ги миеше с някаква настройка — от треви, с които с по-малко труд се постигаше същият резултат.

Тя обичаше само себе си, мъжа си и сина си, съставляващи част от самата нея, но не ѝ бяха чужди и роднинските чувства. Освен това къщата ѝ беше така голяма, че пребиваването на Дора не ѝ причиняваше никакво безпокойство. Не биваше да се забравя, че Тони е богат и щедър.

Чарлз беше нищожество, но в Лондон, където беше известен като собственик на няколко парахода, играеше роля на промишлен магнат.

Никълас, синът на Йън, учеше в един колеж с Рекс. Той беше безгрижен, весел и красив младеж с изискани маниери.

За нещастие той не наследи блестящия ум на майка си и Йън трябваше да се утешава, че поне е наследил нейната красота и жизненост. Това също не беше малко, но най-важното бе, че той обожаваше майка си.

Йън никога нищо не искаше, за нищо не настояваше, но винаги постигаше своето. Постигаше това, като използваше силите и вниманието си, без да го показва. Жените я обичаха, защото говореше с тях, а не против тях, и изобщо малко бяха тези, които да не са във възторг от нея. Самата тя приписваше това първо на очарованието си,

второ, на дома си и, най-после, на липсата на всякаква надменност, което бе напълно вярно.

В обществото съществуват две категории хора, които не са заразени от последните недостатъци. Към първия се отнасят тези, които не ходят по визити на силните на света и не ги назовават пред хората с умалителни имена, макар че имат тази възможност, а към втория — непоправими идеалисти, за които не си струва да се говори.

Не е мъчно да се досетим към коя от двете категории принадлежеше Йън. Тя беше съвършено непридирчива към гостите си. Често дори и не забелязваше кой е у тях и в резултат гостите ѝ се оказваха повече или по-малко остроумни жени, жени с известно социално положение, получили определено възпитание, жени, които желаят да запазят любовниците си, но едновременно са загрижени за репутацията си, артисти, верни приятели на Чарлз и *habitués*.

Йън беше напълно съвременна жена и целта на живота ѝ беше добре да прекарва времето си.

Джи би била много смутена, ако знаеше тези ѝ възгледи. За щастие дори не подозираше това, иначе не би посъветвала да ѝ се повери Дора. Предполагаше, че всички Рексфордски имат един и същ „кодекс“ за поведение. Що се отнася до Тони, то той съвсем не знаеше възгледите на сестра си, пък и не би ги узнал, дори да прекара цял месец на Бъркли скуеър.

Единственото, на което обръщаше внимание Йън, когато се отнасяше до Дора, беше добре да стои на коня през време на разходката. Тя я упътваше къде да поръчва дрехите си, съобщаваше ѝ какви удоволствия им предстоят през деня, казваше ѝ, че е красавица и я питаше иска ли да се омъжи, на което Дора отвърщаше „не“.

— Ах, защо? — питаше Йън. — Това е най-правилният път в живота. Мнозина се плашат от установеното мнение, че основите на брака трябва да почиват на взаимно обожаване. Сякаш любовта може да трае вечно. Всяка жена трябва да е толкова умна, че да знае откъде произхожда и колко време може да продължи това чувство, което рано или късно ще се изпита и което е прието да се нарича любов. Погледнете ме — продължаваше тя, като се усмихваше на Дора, — аз се омъжих за Чарлз преди двадесет и две години и няма ден, в който да съм съжалявала, а никога не съм била влюбена в него. Той ми хареса, аз го намерих красив и сметнах, че е напълно подходящ за мирен,

спокоен живот. Той ме обожава, аз съм привързана към него и никой не ми харесва повече от него. Имаме едни и същи вкусове — в краен случай аз предвидих, че те ще станат еднакви, защото той беше много податлив. И двамата обичаме деца и обичаме да прекарваме времето си с тях, а освен това, както вече казах, той ме обича.

— А вярвате ли в любовта? — попита Дора — Искан да кажа, смятате ли, че е възможно и в живота да се срещат такива романи, като тия, които четем — за неумираща любов, когато един за друг стават всичко в света.

Йън погледна Дора. Тони и Джи нищо не й бяха казали и думите на момичето я озадачиха.

— Имате предвид такава любов както между Ромео и Жулиета или Паоло и Франческа? Да, вярвам, но само в чувствата на жената, и то в изключително редки случаи. Жени, които губят душевните си сили в любовта, никога не са истински влюбени, а за нещастие твърде много жени с темперамент го пръскат именно така. За да обичаш, мила моя, е нужно много свободно време и пълна независимост в съжденията и възгледите, а това се постига толкова трудно. Освен това необходимо е да притежаваш уменията да се жертваш, великодушие, скромност, всички тия досадни добродетели, които не са досадни, когато се управляват от блестящ ум. А за обикновените мъже и жени романът е невъзможен. Съжалявам, че трябва да ви огорча, но това е истина. Много по-добре е да прекараш времето си приятно, което и ние сега ще направим. Пригответе се по-скоро, автомобилът ще дойде в единадесет часа.

Скоро й омръзна да се разхожда с Дора през целия ден, макар и да продължаваше да бъде любезна. За щастие на следния ден на Дора й дойде на ум да възобнови уроците си по пеене. През време на урока Йън случайно се изкачваше по стълбата и спря очарована. Тя имаше музикален слух — това изискваше избраната й роля в обществото. Веднага оцени гласа на Дора и тутакси разбра каква изненада ще бъде за предстоящата вечер.

Щом романсът свърши, тя влезе в гостната, дето Кабини едва не плачеше от възхищение.

— Какъв глас! — каза той, поклащайки глава. — Какъв глас!

Без да се стеснява от присъствието на Дора, с чисто неаполитанска откровеност, той почна да се възхищава от красотата й,

фигурата ѝ, а също така и от темперамента ѝ.

На следната неделя Йън устрои голяма вечеря, на която Дора пък с небивал успех.

Рекс, пристигнал с Никълас да ги навести, остана поразен от промяната. Той стоеше, опрял високата си фигура на прозореца, и я гледаше.

— Какво мислиш да правиш сега? — попита той.

Дора се разсмя.

— О, просто да живея и добре да прекарвам времето си, както постоянно ме съветва Йън.

Рекс кимна с глава.

— Значи ще станеш като Йън.

— Какво лошо намираш в това?

— Способна ли си да се възхищаваш от фалшиви брилянти. Допускам, че подправката е добре направена, но все пак това не е всичко.

Дора пак се разсмя. Рекс беше толкова смешен и забавен.

— Бедната Йън, колко си жесток към нея!

— О, тя сама първа би почнала да се смее — уверяваше Рекс. — Тя смята за лъжа всичко, което не я ласкае.

Дора се радваше на идването на Рекс и Никълас: двамата бяха красиви, весели, остроумни и добре облечени.

Никълас откровено не искаше да прави нищо.

Рекс се канеше, както заяви, някъде, някога, някой прекрасен ден да се залови за работа.

Физическият му недостатък почти напълно изчезна. Лекува се, упражнява се, подлага се на операции, за да оздравее напълно, и освен това вече не изглеждаше така изнежен, както по-рано.

И четиримата — Рекс, Никълас, Дора и Йън се отдадоха на удоволствията — веселяха се, бърбеха, танцуваха и... порядъчно пийваха.

В писмата си до Джи Рекс не беше напълно откровен и премълчаваше доста неща от живота в Лондон. Отдели няколко дни от ваканцията си, за да я посети и ѝ разкаже за успеха на Дора, и побърза да се върне за прощалната вечер. Беше краят на май, влакът се промъкваше край подстригани плетища със светещи листаци полета, осеяни с глухарчета.

Лондон, осветен от златисторозовия залез, беше великолепен. По улиците се тълпяха весели, добре облечени хора, магазините пъстрееха от всевъзможни цветя. Домът на Йън бе украсен за предстоящата вечеря: на прозорците — кошници с цветя, стълбата беше застлана с червена пътека.

Рекс беше весел и щастлив, както може да се чувства безгрижен юноша на неговата възраст щом влезе в къщата, срещна Никълас и двамата отидоха в неговата стая да пият коктейл.

— Къде е Дора? — веднага попита Рекс.

— Облича се или е изхвъркнала някъде, не зная — отговори Никълас. — Знаеш ли Шропшър поиска ръката ѝ.

Рекс усети, че сърцето, му се присви. Външно спокоен, той запита:

— А Дора?

— Отказа — тържествено заяви Никълас.

Рекс се разсмя.

— Изпуска добър случай — забеляза братовчед му е упрек в гласа, — титли, имения, дяволски много пари и, изобщо, чудесен човек.

— Прекалено много достойнства само за един човек — подразни го Рекс.

Никълас поклати глава, беше от тия младежи, които завиждат на блестящото положение на другите.

— Какво пък, веднъж се живее — той не обичаше да спори с Рекс.

— Какво каза майка ти? — внезапно попита Рекс.

— Нищо. Просто се смя. Шропшър отначало се обърна към нея, следвайки добрия стар обичай. Гледа сериозно на това.

— Но къде е най-после Дора?

— Нали ти казах: или е вкъщи, или не е вкъщи, не знам.

Рекс отиде да търси Дора, но не я намери.

Срещнаха се едва на обяд в хотел Риц, където случайно се събра голямо общество. Рекс седна срещу Дора, а до нея седеше Шропшър, явно в лошо настроение, което не успяваше да прикрие.

Като срещна погледа на Рекс, Дора му се усмихна.

Той почувствува, че сърцето му трепна и за миг дъхът му замря.

Изведнъж долови гласа на Шропшър, който му казваше:

— Слушайте, Рекс, кого сте намислили да убивате?

Рекс пламна. Почувствува, че се изчервява до уши и се разсмя колкото се може по-естествено.

— Хващам се на бас, че има някой — продължаваше да настоява Шропшър, — имате опасен огън в очите, честна дума.

„Какво става с мене?“ — помисли Рекс.

Досрамя го. Решително се извърна към дамата до него и поведе разговор, без да поглежда Дора.

Когато дойде време да си отиват, Дора отиде при него и му пошепна:

— Да си отидем пеша. Само на няколко крачки е, а нощта е чудно хубава.

Той я хвана подръка. Истински пламък протече до сърцето му, което заби силно.

Почти ужасен си каза: „Обичам я“.

Струваше му се, че върви с нея не наяве, а на сън, че всеки миг може да се пробуди и да каже: „Колко е чудно, всичко ми изглеждаше истинско!“ Чувствуваше се под властта на някакъв чар. Вдъхваше мириса на лондонските улици в лятната вечер, чуваше шума на минаващите коли. Видя как из меката мъгла изникна автомобил с блестящи фарове. Дора говореше нещо, а в душата му машинално отекваха все едни и същи думи: „Обичам я, обичам я“.

Никога не беше мислил за любовта като за нещо, което може да се случи с него. В живота му нямаше място за нея. Дори напоследък в Оксфорд, дето в живота на младите хора като него любовта е на първо място, той остана незасегнат. Само две жени играеха роля в живота му — Джи и Дора, други не му трябваха. Той не си даваше сметка, каква решителна роля изигра влиянието на Джи в оформянето на неговия характер, но му се струваше, че тая вечер вижда съвсем нов, чуден свят, в който има и нещо смущаващо, опасно.

Рекс набързо, но доста несвързано започна да разказва за своето пътуване, като през цялото време се стараеше по-силно да, притиска ръката ѝ, и му се искаше да извика: „Не отдръпвай ръката си, толкова ми е приятно да я държа“.

Не можеше да анализира своите усещания. Беше ново, мъчително, опияняващо чувство, което съвършено го изкарваше от равновесие.

Погледна профила на Дора и му се стори, че я вижда за първи път. Спомни си, че докато беше в Пойнтърс, нещо го теглеше към Лондон. Отиде да се поразходи в градината с Джи, а когато стигна до ароматните тютюневи цветове, почувствува смътно безпокойство.

Но тогава още не мислеше за Дора. За първи път това стана, когато си я представи влюбена в Шропшър. Тогава разбра колко ще бъде ужасно, ако тя се влюби в друг; не можеше да допусне и мисълта за това.

В този миг му се струваше, че любовта не може да остане без ответ. Ако тя се е зародила в сърцето му, тя ще е и в сърцето на жената, която му я е внушила. Вярваше, че любовта ражда любов, без да знае, че тая вяра не е нищо друго, освен мъчителна ирония на живота.

Може би благодарение на това, че така дълго боледуваше и нямаше възможност да живее волния живот, какъвто обикновено водят връстниците му, у него се разви склонност към мечтателност, която изигра голяма роля в развитието му. Влагаше в своето чувство за любов повече отколкото всеки млад човек на неговите години, а освен това внасяше в нея едно рядко свойство, обикновено несъвместимо с любовта — той беше философ.

Толкова много чете, толкова много мечта и ако не се смята взаимната им любов с Джи, беше така самотен, че можеше да стане или мизантроп, или мечтател. Честността му, непоквареността му, искреността му, а също и невъзможността доскоро да се занимава с какъвто и да било спорт го направиха истински мечтател.

Беше чист, както по природа, така и вследствие здравето влияние на Джи. И ако беше малко педант, беше и самостоятелен и смел.

Усети безумното желание да излее това, което изгаряше ума и сърцето му: да каже на Дора за любовта си.

— Дора — започна той и му се стори, че гласът му звучи равно и спокойно.

Дора освободи ръката си и попита:

— Какво каза, Рекс?

Този прост въпрос му подеждствува по-лошо от насмешка. Не можа да продължи.

Тя се изкачваше по червената пътека на стълбата. Той вървеше след нея. Моментът бе изпуснат.

Йън стоеше на входа на залата с малко уморен вид, но прекрасна както винаги. Част от гостите бяха дошли, музиката свиреше.

Рекс побърза да покани Дора за няколко танца. По-късно тя щеше да пее.

Очакваха тая вечер и Рекамес, а Кабини щеше да свири.

— Чудесно — възкликна Никълас, като чу за всички тези знаменитости и красавици.

Той танцуваше с Йън, която го обожаваше и все още виждаше в него не младия човек, а своя мъничък син, чиято поява на света беше най-голямата радост в живота ѝ. И двамата танцуваха прекрасно, до него тя изглеждаше като негова сестра.

— Ти си прекрасна, мамо — каза той.

— А ти — моето скъпо бебе — отвърна Йън, смеейки се и сияеща от удоволствие.

Докато танцуваше с Дора, Рекс се почувствува пак роб на мечтите си. Наистина му се струваше, че вижда Дора за първи път. Всички прочетени стихотворения и романи, в които се говореше за любов и за любими жени, възкръснаха в паметта му.

През време на танца Дора случайно наведе глава и докосна бузата му с косите си. От този допир сърцето му така радостно се сви, че той несъзнателно я притисна силно, а ръката, с която я държеше, затрепери.

Не изпитваше ли и тя същото. Трябваше да го изпитва.

Когато я пусна, сърцето му усилено биеше, а младата му кръв кипна като младо вино.

Не искаше вече да танцува с друга и излезе на балкона.

Лондон блестеше и шумеше около него, пълен с напрегнат живот, и той изведнъж се почувствува слят с целия този прилив на живот — със златистата светлина долу, със сребристите горе и със сияещата синя нощ наоколо.

На улицата се засмя мъж, момински глас му отвърна. Люляк поклащаше лилавите си букети и пълнеше топлия въздух със сладък аромат. Ракита блестеше като бледо злато.

— Живея, живея — повтаряше си той с възбуден и младежки смях, пламтящ от щастие.

Страстно му се искаше да е пак в градината на Джи при тютюневите цветове и отново да се наслаждава на опияняващия им

аромат.

Да седи там, около тях, с Дора и да я целува, да я целува...

Изведнъж забеляза, че оркестърът е спрял и че всички се отправят към музикалната зала.

Някой щеше да пее — Дора или Рекамес, във всеки случай искаше да ги чуе...

Рекс слушаше с наслаждение. Всяка нота от гласа на Дора намираще отзвук в душата му.

Романсът свърши. Настъпи миг на пълна тишина, последван от взрив от аплодисменти.

Когато те стихнаха, Рекс дочу зад гърба си глас, който му се стори познат. Като се мъчеше да си припомни чий е този глас, той се обърна и срещна тъмнозлатистите очи на Паскал.

— А, Рекс.

Двамата се поздравиха хладно. Рекс се извърна и продължи да слуша, но макар пеенето, както и по-рано, да му доставяше наслаждение, радостта го напусна.

И тутакси в главата му се завъртя въпросът: как ще погледне на това Дора.

Не стана нужда да чака дълго отговора. Като погледна Дора, той видя, че и тя е забелязала Пан и го поздравява с чудните си зелени очи. По лицето ѝ се отрази страстно упоение. Рекс се почувствува като земен жител, видял другиго пред вратите на рая. Но Дора навреме се овладя и възторгът по лицето ѝ се замени с официална усмивка.

А той.

О, без съмнение, той също е забелязал радостта на Дора. Когато Рекс го видя, лицето на Пан беше спокойно, а сега страшно побледня.

Рекс го погледна скришом.

Пан е поостарял, гъстите му, тъмни коси са леко посивели около слепите очи, край очите и в ъглите на устата му — проточени безкрайни бръчки и все пак, въпреки всичко той е дяволски красив и Рекс усещаше, че го мрази за това.

За да запази вежливостта си, отиде при него.

— Кога се върнахте? — попита го той.

— Днес. От Париж, Пекин.

— Интересно пътешествие. Изглежда, че ви е привлякло съзвучието на имената. Дълго ли ще останете тук?

— Не съм решил още.

— Къде отседнахте?

— У Риц. Трябва да дойдеш да се видим.

— Благодаря, заминавам утре. Ние с Никълас Ласелс сме в Магдален.

— А, бледи сенки от моята младост.

— Така ли?

Нямаха какво повече да си кажат и враждебно се изгледаха.

— А какво се чува за Гартспойнт? — небрежно попита Пан.

— Всичко е наред. Скоро бях там. Моят баща и Джи са добре.

Пан се вбесяваше, че Рекс употребява местоимението моя, когато говори за Рексфорд. „Надменно кученце“, помисли той и бавно разтегляйки думите си, каза:

— А Дора, струва ми се, постига големи успехи.

И без да дочака отговор, като използва свободния проход в тълпата, тръгна към рояла.

Рекс не намери сили да си тръгне веднага. Съзнаващ слабостта си, той се отстри в ъгъла, откъдето започна да наблюдава срещата им. Отново видя как мигновено се озари лицето на Дора, но тутакси се измени и прие студено, насмешливо изражение. Рекс се обърна и се запъти за другата стая със смутена и печална душа.

ГЛАВА 15

Когато Дора зърна Пан, усети някаква нервност. Искаше ѝ се да се смее, не знаеше какво да каже.

Тя машинално му подаде ръка и този допир освободи пружината, която държеше в напрегнато състояние съзнанието ѝ. Изведнъж нахлуха спомените за последните им срещи, за паметните зимни нощи преди няколко години. Тя се обърна към него с баналната фраза:

— И така, вие се върнахте.

— Блудният син се върна — отговори Пан. — Искате ли да ми помогнете в унищожаването на угоеното теле у Риц. Установих се там. А вие къде живеете?

— Йън ме покани за сезона.

— Наистина ли? — очите му мигновено блеснаха. — Великолепно. Аз също трябва да остана в града.

Йън се приближи към тях с радостно възклицание.

— Ти — каза тя, като протегна ръка на Пан. — След толкова дълго отсъствие. Как живееш?

— Всичко е постарому — отговори Пан.

— Нещо си загадъчен, бедни мой.

— Защо не.

Докато те разговаряха, Дора изучаваше лицето му и това неизказано я вълнуваше. Тя толкова обичаше красотата и ето че пред нея е пак човекът, когото някога боготвореше. Да го гледа с щастие. А тя не само го гледаше...

При спомените за техните страстни, безумни, ненаситни целувки сърцето ѝ мъчително и сладко затрептя. Спомни си всички подробности на тяхната любов, толкова незначителни и същевременно толкова безценни в изживяванията на влюбените. Спомни си как миглите му галеха бузите ѝ, как тя очертаваше профила му с палеца си, докато той го вземеше в плен на устните си!...

Всичко мина, а сега каква среща...

Как може спокойно да седи до нея, той, който някога казваше: „Вечно бих ви държал в обятията си“.

Това привидно спокойствие изведнъж ѝ се стори крайно обидно: трябваше да си иде, не може повече да остане тук.

При тях се доближи Дейвид Шропшър и като я видя, лицето му просия.

— Моят танц — радостно каза той.

Йън се усмихна.

— Видя ли? — каза тя на Пан.

— За свой срам трябва да призная, че не всичко ми е ясно, но разчитам на твоята осведоменост.

— Не за всичко. Но за тая работа трябва бързина. Дейвид иска да се жени за Дора и аз му съчувствувам. Тя е от този род девойки, които решават веднага. Още е доста романтична. Но ако продължава да отказва то сигурно никога няма да се омъжи. А това е истинска трагедия за хубавите жени.

— Защо? — отпуснато попита Пан. Разговорът не му беше приятен, но не искаше да го прекъсне, за да узнае нещо повече за Дора.

— А децата — каза Йън. — Дора може да има прекрасни деца, независимо от положението и всичко останало. Тони, разбира се, може да ѝ даде нещо, но едва ли много. Естествено, че всичко ще наследи Рекс. Той е чудесно момче и истински рицар.

— А какво ще стане с Рексфорд? — рязко промени темата Пан.

— Нищо, Рексфорд ще си остане сам.

Пан предпочиташе да не е толкова остроумна и да не се впуска в подробности.

— Говори ли ти той за моите грехове? — искаше да научи как да се държи в новото си положение с Дора, която сега беше поверена на Йън.

— Мили мой, виждам Тони два пъти в годината, и то за един час. Никога не можеш да изчерпиш въпросите, които те интересуват. За това не заслужава и да се говори.

„Значи тя не знае“, помисли Пан.

— Доволна ли си, че Дора ти е на гости? — попита той, като се оглеждаше настрани с престорена небрежност.

— Много се радвам. Тя е надарена с всичко, което можеш да желаеш от гостите си: красива, талантива, чудесно се облича — аз ѝ

избирам дрехите — и за щастие знае кога трябва да мълчи.
— Да потанцуваме — предложи внезапно Пан.

ГЛАВА 16

„По дяволите спомените. Не искам да си спомням с болка си повтаряше Дора. — Защо се върна той?“

Това завръщане я плашеше. Страхуваше се, че с него ще се върнат и предишните ѝ страдания. Тя отпъждаше виденията на миналото, а същевременно растеше увереността ѝ, че не може да избяга от тях, че е в опасност, че надеждата е загубена и отново е ранена от стрела, от която вече почва да страда.

Стараше се да се развлича, отиваше навсякъде, дето можеше, никога не оставаше сама, защото се страхуваше.

Рекс замина, без да ѝ се обади, но тя не забеляза това. Всецяло беше погълната от мисълта, как да избяга от своите спомени. При вида на клонките закъснели бадемови цветове, с техните малки светлорозови звездички, сърцето ѝ замираще като от удар. Струваше ѝ се, че отново е в градината, силен нощен вятър появява, по лицето ѝ плющи дъждът, а бадемовите цветове падат, падат, като бели сълзи.

— Чудни цветове — каза веднъж Йън, — но толкова безумни. Най-нежните, най-очарователните от всички цветове и не се страхуват от пролетно измръзване. Чудно, че първи увяхват и никога не дочакват лятото. Наистина им липсва предвидливост.

Дора машинално се засмя.

„Да, липса на предвидливост... И колко е вярно, че нежните цветя първи увяхват...“

Нервно стисна ръцете си. Пак мисли за миналото, а този път води към отчаяние.

Пан идваше у тях рядко. Първо, очакваше пари от брат си, но това едва ли много му влияеше. Второ, бързаше да свърши някаква работа, която му причиняваше големи неприятности.

Но независимо от всичко избягваше Дора, защото сам не знаеше как да се държи с нея.

Не знаеше какво ѝ е казал Рексфорд. И нямаше възможност да узнае. Чакаше и разчиташе на времето, което заличава много, особено

ако му помага такъв ловък човек като Пан.

Избягвайки среща с Дора, Пан беше много доволен от себе си. Уверяваше се, че с това избягва изкушението, грижи се за Дора и държи на дадената дума на Рексфорд, затова настоятелно отбягваше всички покани на Йън.

Въпреки всичко той все пак се срещна с Дора на обяда, даден в модерния ресторант от Шропшър, който беше толкова непредвидлив да постави Пан до момичето, като сам седна от другата ѝ страна. Той нищо не знаеше за техния роман и беше уверен, че Пан, в качеството си на роднина, ще е най-подходящият ѝ съсед. На обяда между поканените присъстваше великата Рекамес, която милостиво се съгласи да пее и Шропшър нареди оркестърът да я акомпанира.

Диригентът, италианец, заяви, че знае целия репертоар, и изрази желание сам да акомпанира, за което беше възнаграден с усмивка от прекрасни устни.

— Ще ви изпея една английска песен — заяви Рекамес, — не помня заглавието ѝ. Ще я нарека „Любов“, тази дума е добре позната на всички.

Италианецът засвири, а тя запя, като забележително ясно произнасяше всяка дума:

*„По цели ноци в спалнята да бродя
от кът до кът, да гледам и да мисля все това:
«Ей тук лежеше твоята глава» — това е смърт.
Но да горя, да чакам, да ридая: «Къде си, чуй?»
И пак да те прегърна най-подир и да те целувам аз
безспир
живот е туй! Живот е туй!“*

Отначало Дора седеше неподвижно и слушаше внимателно, но постепенно спомените отново нахлуха и изведнъж почувствува, че ръката на Пан докосва нейната. Тя трепна и за миг съвсем замря, а после с отчаяние му остави ръката си, която той стисна с жадни пръсти. Нямахше сили да го погледне. Чу как Рекамес отново запя и спря. Около нея говореха, тя самата разговаряше с Дейвид, но през това време в съзнанието ѝ проникваше само едно: ръкостискането, от

което трепереше цялото ѝ същество, което докосваше душата ѝ и всичките ѝ чувства като сливане на музикант, който нежно докосва струните на любимия инструмент.

О, отново да изпита целувките, отново да лежи в обятията му, отново да слуша нежните думи за любов, в които сърцето чува още недоизказаното. Отново да живее, да се пробуди, да трепти, да мечтае и да люби, докато денят не е превалил към залез. Случайно в паметта ѝ се мярнаха стихове, изразяващи молба на любяща жена:

*„Всеки ден без тебе, друже мил, е унил.
Чуй ме, чуй, о зла съдба, таз молба:
О. Миналите дни върни и тогаз
ний ще сме сами, сами — ти и аз.“*

Не бяха точно така, но стиховете изразяваха тази неизразима тъга и копнеж, с които бе пълно сърцето ѝ.

Всички станаха. Пан я наметна с мантото с мека кожена яка и каза с обикновения си спокоен глас:

— Не искате ли да се разходим в градината, там при басейна с лилиите е много красиво.

Излязоха заедно. На Дора ѝ се струваше, че са сами на света.

Пан я хвана подръка със студената си ръка и я поведе край розовите храсти, които изглеждаха бледи при лунната светлина, в сянката на гъстите дървета.

Някога се целуваха под дърветата и сега търсеха същото убежище.

— Дора — прошепна той. — Това е безумие — страстни несвързани думи излитаха от устните му и падаха като дъжд от златисти листа. Тя покорно повдигна глава и той я целуна.

— Ах, вие ме обичате... обичате ме... кажете ми го — шепнеше тя, притиснала устни в неговите.

В молбата се изливаше цялото ѝ страдание, целият страх, всичките години на очакване.

— Кажете го... кажете...

Той започна да я целува, като ловеше с устни думите и с целувките си ѝ пречеше да продължи.

И изведнъж, с кратък, страстен смях, в който звучеше увереността на победителя, каза:

— Обичам ви, обожавам ви...

Дора улови наведената му чернокоса глава с двете си ръце и се вгледа в блестящите му очи.

— Погледнете ме — пошепна тя. — Погледнете ме в очите. Трябва, дължен сте да ми кажете самата истина. Защо ме напуснахте? Как можахте? Защо нито веднъж не ми писахте? О, Пан, аз чаках, аз чаках, аз... Вие не знаехте какво беше без вас... Всеки ден си мислех: може би ще получа писмо, може би... Караулех за всяка поща. А вие знаехте, знаехте, че целият ми живот е във вашите ръце и... пак заминахте, оставихте ме.

В този миг Пан беше готов да излъже дори от това да зависеше животът му. За нищо на света не би се съгласил да я загуби отново сега, когато тя му дари увереността, че той отново е способен да обича и да бъде обичан. В Дора той намери истинска личност, красота и още едно достойнство, което има голямо значение в очите на някои мъже — положение в обществото, тоя законодател, на когото е дадено право да приема или отхвърля. Името на Рексфорд, романтичното ѝ осиновяване, нейният талант ѝ спечелиха симпатиите на всички. Но преди всичко го привличаше неотразимата ѝ младост и свежест. Мнозина преживяват най-хубавите си години бледо и незабелязано, без да са в състояние да дадат на света нещо ново, да изявят личността си.

Дора дари окръжаващите я с лъчезарната си свежест, с блестящата си красота. Тя възбуждаше като чаша силно вино: тя живееше с всяко мигновение, с всяка мисъл, с цялото си същество.

Разбира се, на Пан се харесваше да обича това, което всички обичат, и да знае, че сам е любим.

Той беше славолюбив, егоистичен и слабохарактерен и любовта му към Дора всецяло го погълна. Мислите му бяха винаги с нея: беше щастлив само в нейно присъствие. Рядко се замисляше в какво положение е попаднал, несполучливият брак не го стесняваше дотогава, докато не започна да пречи на бъдещето му.

Понякога в минути на отмора той си даваше дума никога вече да не вижда Дора, но това не му пречеше в определения час да ѝ звънне по телефона и да определи среща.

Никога не се вглеждаше в бъдещето и не се запитваше как ще завърши всичко. Беше още начало или продължение, а кой влюбен някога е предвиждал края.

Четиридесет и пет — двадесет и две: стараяше се да не се спира на тези цифри, като си казваше с лека гримаса, че никога не се е интересувал от математика.

Да, най-после какво са четиридесет и пет години за мъжа. Благодареше на съдбата, че не е напълнял и че косите му останаха гъсти. „Това е вече половин беда — говореше си сам. — Слабите бръчки само те правят интересен, но не дай Боже, някакъв косопад; тогава прощавай, любов“.

Колкото и да е странно, не беше влюбен в своята външност. Беше славолюбив, защото познаваше привлекателността си за жените, но чертите и цветът на лицето не го интересуваха.

За Дора той беше раят, слънцето и всичките звезди.

Тя изкусно изучаваше Пан и тоя урок, макар да й струваше много, беше много полезен.

Годините на безнадеждно очакване я дариха с душевна зрелост и я научиха да се приспособява към обстоятелствата. Пан я намери учудващо находчива. Тя изведнъж схвана, че никога не трябва да му противоречи, затова винаги се съгласяваше с него или уклончиво мълчеше.

През това време тя направи две открития — че човек може да разговаря и сам или, по-точно, че е по-удобно да си говори сам, и затова често пазеше мълчание, а още, че дребното самолюбие не е изгодно качество за жената.

Тя забелязваше лошото му настроение, но само дотолкова, че да се постарее да го разсее. Ревността му прие като доказателство за любов. Обясняваше си я с възрастта му, тъй като той беше достигнал тоя предел, когато младостта пробужда тайно неудоволствие, когато собственото високомерие се старее да не признава нейната цена, а заедно с това тя си остава неоспорим факт. В душата си той ненавиждаше младостта и макар да продължаваше да говори за нея с възторг, в гласа му не се долавяше удоволствие.

Той се възхищаваше от младостта на Дора, но се мъчеше да не я отделя от младите хора и изкуствено усмихвайки се, наричаше младежта „буйна“, „шумна“ и „банална“.

Под негово влияние Дора също започна да избягва шумните компании, а ако ги посещаваше, то беше в отсъствието на Пан.

Всъщност младежките лудории не я привличаха.

Чувствуваше се напълно удовлетворена и не смяташе загубени само тези дни, когато виждаше или очакваше Пан.

Веднъж им се удаде да прекарат няколко часа заедно. Късно през лятото Пан ѝ предложи да я откара с автомобил в Гартспойнт.

Дора бе във възторг. Йън също се заинтересува от това пътешествие.

— Само за една нощ — каза Пан. — Няма нужда да вземате много багаж.

Денят от сутринта беше душен и горещ, но по пътя духаше прохладен вятър.

Закусиха в хотела, където храната беше отвратителна според Пан, и потеглиха. Лошото настроение скоро ги напусна и когато спряха на обрасла с червен килим поляна, животът отново изглеждаше прекрасен. Пан свали шапката си и се изтегна с ръце под главата.

И двамата се засмяха. Дора се наведе и го целуна.

— Още и още — лениво говореше той, присвил блестящите си златисти очи. Обви с ръцете си шията ѝ, зарови пръсти в меките коси. — О, какво възхитително създание сте вие, Дора!

— О, колко сте очарователен, Пан! — весело го подразни Дора.

Той се извърна, целуна ръката ѝ и внезапно тая наведена черна глава пробуди в нея нежност. Тя притисна главата му към гърдите си и започна да целува косите му.

Край тях растеше глог, който хвърляше сянка на мястото, дето седяха. Тъмносиньото небе надничаше през клонките, където пееше птичка, пчела летеше и с бръмченето си придаваше селска прелест и покой на слънчевото пладне.

Дора лениво поглеждаше тревата, на места вече обгорена от слънцето. Наоколо се издигаха дървета, рязко отделяйки се на фона на небето. Отдалеко долиташе свирка на локомотив и самотният звук още повече подчертаваше отдалечеността им от целия свят, още по-силно скрепяваше близостта им.

Този момент се стори на Дора най-подходящ да поговори за бъдещето. Тя тихо попита:

— Пан, мили мой, къде ще живеем? Тук или някъде зад граница?

Той с нищо не издаде неудоволствие от въпрос, в който звучеше като че ли насилие над волята му. Отдръпна се малко под предлог да извади табакерата от джоба си.

— А къде бихте искали да живеете?

— С вас навсякъде ще е рай — шеговито каза девойката, но усети леко безпокойство. Почувствува, че Пан „се отдръпва“ от нея, макар още да не можеше да разбере какво се случи.

Малко срамежливо тя каза:

— Аз... аз предполагам, че в края на краищата ще трябва да се установим някъде.

Пан се разсмя.

— Трябва да ви кажа, че сте оптимистка, скъпа моя — очите му се присвиха, както винаги в момент на раздразнение. Стори му се, че папиросата му е угаснала, хвърли я и тревата се запали. Той духна малкото езиче аметистов пламък и то веднага угасна.

— Не ме ли обичате вече — нервно попита Дора.

Вместо отговор той я притисна силно.

— Не, имате право. Понякога говоря глупости. Знам това. Заслужавам да ме мразите, но аз ви обичам, обичам ви, обичам! Чувате ли?

Как можеше да не чува и да не бъде завладяна от тези думи, каквито обичаше да слуша най-много от всичко на света?

Тя се усмихна и очите ѝ под спуснатите мигли блеснаха.

— Отворете ги широко — заповяда шеговито Пан, — още по-широко.

Дора срамежливо се подчини. Отвори широко очи и те заблестяха с ярък зелен блясък. Пан уверяваше, че те блестят така, когато най-много го обича.

— Е, сега доволен ли сте? — весело попита тя.

Той я изгледа с безпокойство: беше още толкова млада, а така го мамеше със своите наивно страстни очи...

Наведе се, прегърна я и започна буйно да я целува, причинявайки ѝ болка.

Тя забрави въпроса, който току-що зададе. Целият свят беше събран тук, на тази поляна, където пурпурната трева се слива с пурпурното небе, дето топлият летен вятър появява от морето и дето любовта е такава топла радост, че граничи със страдание.

Дълго лежаха така прегърнати. Пан извади папируса и те започнаха да пушат заедно, бърбейки си, както само влюбените умеят, смееха се на дребни неща, безкрайно, безпределно щастливи.

Далеко по пътя профучаваха велосипедисти, автомобили, но те нищо не чуваха.

— Каква работа имате толкова? — забеляза Пан с пренебрежение.

— Навярно е време за чай — каза Дора. — Мили мой, трябва да побързаме, иначе ще закъснеем за обяд.

— Кого ще обезпокои това? — отзова се Пан, впил в Дора горещ поглед. — Вас?

— О, не, никак — отвърна тя. — Докато сме заедно, нищо не ме безпокои.

Очите на Пан заблестяха.

— Искам да знам сериозно ли обмислят жените това, което говорят — бавно каза той.

Дора, която през това време ровеше в кошничката с продуктите, се засмя.

— Тази жена мисли това, което говори — каза тя. — Вие и аз, вие и аз, Пан...

Тя се приближи до него и застана на колене.

— Понякога ми се струва, че сме отделени от останалия свят със завеса и ние сме от едната му страна, само двамата.

— Мислите ли, че влюбените имат това право? — той побледня малко под загара и нерешително спря. — Смятате ли, че те имат право да си създадат закони, с които да се оградят от останалия свят, да имат право да живеят само за себе си?

— Да, струва ми се, че имам предвид точно това — тя го изглежда с известно смущение. Учудваше я, че Пан придава такова значение на думите ѝ, които бяха обикновени любовни брътвежи.

Дора приготви чай и те весело закусиха.

— Времето минава — каза тя. — Пан, мили, наистина трябва да си вървим.

— Защо? — попита той.

— Но как, ангел мой, вече е седем часа, а Гартспойнт е далеко. Ще бъде много неучтиво да пристигнем, когато всички са вече в леглата си.

— А какво ще стане, ако изобщо не отидем? — лениво каза той, без да я погледне.

— Искате да се върнем? — със съмнение в гласа попита Дора.

— Не, ще отидем по-далеко — където и да е... Ще прекараме заедно вечерта, която винаги ще помним, докато животът ни раздели. Можем да кажем — той се престори, че търси кибрит. — Ах, ето го. Можем да кажем на Йън, че сме катастрофирали... Разбира се, ако вие не искате, то е друго нещо — завърши Пан със съвършено безстрастен глас.

— Аз... аз... това би било чудесно — съгласи се Дора. — Мили мой, аз много искам, но... но... няма ли да изглежда... няма ли това да покаже...

— Да, възможно е да е така. Това е една дива мисъл. Стори ми се...

Той се изправи.

— Хайде да се прибираме. Аз ще взема кошничката.

Цялата радост, цялата близост изчезна. Дора се чувствуваше виновна, наказана. Засрами се.

Приблужи се до него и сложи ръце на рамото му.

— О, мили, ако искате... ако това наистина е нищо и мислите, че Йън няма да се разсърди...

— Тя няма да знае — каза Пан с развеселени, блестящи очи. — Дора, вие сама казахте... Слушайте, радост моя: ще тръгнем по пътя за гостилницата, ще вечеряме, после аз ще ида да пренощувам на някое друго място и ще се върна утре сутринта за закуска. Ако Йън попита, ще й разкажем, а ако не — а съм почти сигурен, че тя няма да ни пита и дори няма да се интересува — нищо няма да й кажем, просто ще премълчим. Ще прекараме чудна вечер двамата. Красота моя, вие сте така щедра, вие сте най-щедрата жена на света.

Но когато потеглиха, търсейки „чудното място“, за което Пан е чувал, тя смътно почувствува, че в тоя план има нещо нередно.

— Наистина ли мислите, че няма да има нищо страшно, че Йън ще ни разбере? — осмели се да попита, като избягваше погледа на Пан.

Но той весело я погледна и нежно каза:

— Страхливка. Добре, мила моя, ще отидем, а после ще дадем на Йън най-точен отчет за нашата безгрешна разходка. Съгласни ли сте?

— О, мили — каза Дора и целуна ръката му.

— В такъв случай засмейте се с жасминовите си очи. Струва ми се, че се страхувате от мен.

— Никак — откликна Дора. — О, Пан, погледнете залеза.

Пан намали хода на машината. Високо над тях като мъничко цветче заблестя звезда.

— Трябва да побързаме — каза Пан, — вече е осем без четвърт. Ето и гостилницата. Ще ида да поискам вода, че резервоарът започна да загорява.

Той влезе в гостилницата и след няколко минути един старец изнесе канче с вода и е благодарност прие шилинга.

— А сега с пълна пара — каза Пан. В гласа му се долавяше вълнение. С едната си ръка той прегърна Дора и със смях я погледна в очите.

— Никакви зори и слънчеви залези не могат да бъдат прекрасни като вас.

Автомобилът се изкачи на хълма, после засъска, поколеба се за миг и замря.

— Ах, по дяволите! — извика Пан, като вдигна капака. — Не е останала нито капка бензин. Трябва да се върнем.

Върнаха се обратно в гостилницата, където ги посрещна същият старец.

— Знаех, че ще се върнете — изрече той, — защото много миришеше на бензин, а после на пътя остана локвичка. Чудно, че е изсъхнала. Чудеса!

Той не знаеше, че бензинът се изпарява. Разбира се, в гостилницата нямаше бензин. Най-близкото село беше на няколко мили, пък и там по всяка вероятност нямаше да намерят.

Очите на Пан се усмигнаха. Той каза на Дора:

— Съдбата реши, мила.

Беше излишно да се спори, да се съжалява или да се изказва безпокойство.

— Съдбата реши... — като ехо повтори Дора.

— Добрата съдба! — усмихна се Пан.

Той отиде да запази стая и вечеря. Дора седна на скамейката до леха от ружи и се замисли.

Условностите и строгите правила за приличие на обществото не я смущаваха. Тя просто не им обръщаше внимание. Разбира се, тяхната любов с Пан е по-различна и никой няма право да я осъжда. Пък и какво престъпно има в това да катастрофираш и да останеш в гостилницата.

Появата на Пан прекъсна мислите ѝ. Той седна до нея и каза с оня глас, който караше сърцето и да замира:

— Нека това да стане единствената вечер през нашия живот. Дора, мила, бъдете щастлива, погледнете ме.

И в погледа му Дора забрави всички условности, всички неприятности, които я вълнуваха. Прашното шосе беше пусто. Пан я целуна, а после, като се отдръпна, лукаво се усмихна.

— Стаята ви, дете мое, е плесенясала и ужасна — весело каза той, — текст от писанието от двете страни на кревата, а на тоалетната маса груба покривка.

— А вие къде ще спите? — попита Дора.

— Само небето знае — засмя се той.

Дребна чернокоса жена придружи Дора до стаята, която Пан така живо описа. Не беше излъгал: стаята имаше всички приписани ѝ достойнства. Докато вечеряха в градината, наблизко профуча автомобил. Дора го чу.

— Можем да вземем бензин от тях — каза тя.

— Ще заемем от следващия — обеща Пан.

Но и следващият премина, преди да успеят да станат от масата.

Удари десет часът. Поръчаха кафе, но то се оказа толкова лошо, че се отказаха да го пият.

Пан отиде в гостилницата да разпoredи още веднъж за бензина, който работникът щеше да донесе.

— То е момче от чифлика — поясни стопанинът, — живее наблизко. Ще пристигне утре в пет часа и ще донесе толкова, че ще стигне за два часа.

Пан му благодари.

— Не заключвайте вратата, скоро ще се върнем — каза той. — Навън е така прохладно.

Минаха през малката градина, заобиколена от жив плет от шипки и тютюневи цветове.

— Почакайте — рече Пан.

Той взе от автомобила одеяло и отидоха в овощната градина. Въздухът беше напоен с остра миризма на плодове, лунната светлина сипеше по високата трева хиляди бледи бисери.

Пан постла одеялото и наведен до лицето на Дора, почти докосвайки устните ѝ, попита:

— Е, кажете, не сте ли доволна, че трябваше да останем?

Тя цяла потрепери от близостта му:

— О, да, о, да!

Те легнаха на одеялото и Дора сложи главата си на протегнатата ръка на Дан така, че лицата им почти се допираха.

— Това е живот, това е любов — пошепна тя.

— Безумие! — засмя се Пан, като целуваше очите ѝ, косите, врата. — Ах, Дора, Дора!

В главата му се въртяха мисли, една от друга по-безумни. И така, ето минутата, за която той и не смееше да мечтае. Няма ли да се възползува от нея? И при това Дора го обича. Не, той изгаря от страст. Да избягат зад граница? Това е последната му любов, страстта на целия му живот. А се живее само веднъж и животът отлита, отлита...

— О, Пан, Пан! Какво щастие е да лежа тук, да ви прегръщам, без да се страхувам, че някой ще ни попречи. Как се радвам, че дойдохме тук. Никога не съм ви обичала толкова много.

— Наистина ли? — попита тихо Пан.

— Защо питате, нима не чувствате?

— Дайте ми да почувствувам — каза Пан, като сложи ръка на сърцето ѝ.

Той измъкна фуркетите от косите ѝ, те се разсипаха и обвиха лицата им с топло, пухкаво покривало.

— Ти си моя, ние си принадлежим — тихо каза Пан.

— О, Пан, никога не ме напускайте, не ме отблъсквайте!

— Ще загина, ако ви загубя — мрачно додаде той, — но вие...

— О, как можете да говорите така? — отзова се Дора с трептящ от обида глас. — Как можете да се съмнявате в мене? Животът ми е във вашите ръце, правете с него каквото искате. Никого няма да обикна така, както обичам вас. Никога не мога да обичам друго. Всичко, което изживях и изстрадах, беше за вас. Всеки час, всяка минута бяхте само вие, вие единствен. Как можете да се съмнявате в мене?

— Защото се страхувам — каза той с пресипнал глас и допря глава в коленете ѝ.

Тя нежно го погледна и в тоя поглед той прочете и страст, и мъка. Вдигна главата му и устните им се сляха. Нейната любов, пълната ѝ покорност запалиха такава страст у него, че Пан впи устните си в нейните в яростна, в безумна целувка, че тя извика. Но той заглуши този вик с нова целувка, залепи се за устните ѝ и дълго не се откъсна от тях.

— Да, това е любов — каза накрая Дора. — Пипнете сърцето ми.

Пан прокара трепереща ръка по очите си. Струваше му се, че нейният глас иде някъде отдалече. Сложи ръка на сърцето ѝ: то пърхаше като птичка.

— Дора — прошепна той.

— Струва ми се, че съм родена да ви обичам, само за това. О, ако мога да умра сега, ще бъда много щастлива, Пан, помните ли стихотворението, което четохме в библиотеката на Гартспойнт „В овощната градина“? Ако можехме сега да го прочетем! Тогава аз нищо не знаех. Сега разбирам какво значи:

*„Животът край нас бучи, бурята отминава.
Да желаете това, което обичаш,
да обичаш, дори и да страдаш.“*

О, Пан, ще дойде ли ден, когато ще се събудим и ще видим, че тоя час е дошъл? Нима никога няма да се върне и никога няма да го преживеем отново. Само един час, който ще отmine — и животът ще го погълне, ще продължи своя ход...

Пан я прегърна и те седнаха, подпрени до дървото, допрели лица.

— Да, помня — нежно каза той. — Като сега виждам библиотеката, огъня в камината, вас, бяла и златиста, вашите блестящи като жасминови листа очи, осветени от огъня като звезди. И тогава ни се струваше, че се обичаме, но сега...

Тя обви с ръце шията му, разроши гъстите му коси.

— Какво помним? — попита той.

— Ние в овощната градина — почти пошепна Дора:

*„Дай да въздъхна, да се огледам, мили!
Росата ме пои със свежи сияй,
градината е приказна край мен,
луната всичко тук е посребрила,
дано не идва скоро ден!“*

Тя потръпна от красотата на произнесените думи, притисна се по-силно до Пан и продължи:

*„Мигът тревата гъста ни е дала,
в твоите целувки се разтапям цяла,
притискай се, притискай се до мен;
Сега едно-едничко нещо бих желала:
Дано, дано не идва скоро ден!
Рано се съмва. Месецът побледнява...
Не искам да отлита тая нощ. Искам още да ме
обичаш.
Люби ме ти, люби ме още. Бледнее нощ
като вятър тих, ти моите коси вземи
и ме целуни през тях.“*

Шеговито, нервно смеейки се, тя метна върху тях завесата на косите си.

— Люби ме, целувай ме, закълни се, че вечно...

— Вечно. Слушай, Дора! Тази нощ е наша, дай ми я напълно, направи я незабравима за нас. Дай да те целувам до зори. Заклевам ти се във всичко свято на света, никога не ще съжаляваш за това. Кълна ти се, ще бъда добър с тебе, Дора!

Тя се поотдръпна. Страхът се бореше в нея с желанието. Почувствува се за миг смутена.

Някъде изпърха птичка. Пан се раздвижи неспокойно. На лунната светлина лицето му изглеждаше бледо, очите му блестяха.

Тя прошепна името му и той я притисна до себе си.

— Дора... Нашата нощ... Скоро ще се зазори...

Тръгнаха прегърнати по меката, сочна трева. Пред тях се мярна нечия сянка. Дора леко извика и чу спокойния глас на Пан.

— Нищо, мила!

Той тръгна напред, разнесе се тропот на копита, блеснаха изплашени очи. Жребецът се хвърли встрани, а Пан извика и падна.

Дора коленичи до него.

— Скъпи, ударен ли си?

Той не отговори.

Тя пак подвижна, обви с ръце шията му и го повдигна. Очите му бяха затворени. По слепоочието му се стичаше, тънка струйка кръв.

— Пан!... Пан! — шепнеше изплашена девойката. Обхвана я ужас. Тя стоеше на колене, прегръщаше и повтаряше името му. И изведнъж разбра. Той беше мъртъв.

ГЛАВА 17

— Много съжалявам, Тони — каза Йън. — Аз съм страшно огорчена, но нямах и понятие за всичко това.

Рексфорд беше дошъл в Лондон по лична работа и първата му мисъл беше да отиде на Бъркли скуеър. Макар да не се издаваше, слуховете за успехите на Дора му доставяха истинско удоволствие. Йън искрено му се зарадва. Тя можеше да се шегува с него и с Джи и да ги критикува, но беше искрено привързана към роднините си.

Тони веднага изяви желание да се види с Дора. Йън му съобщи, че той се е разминал с нея, тъй като с Пан в тоя миг пътуват за Гартспойнт, дето мислят да прекарат нощта.

Тони пламна и с мъка се въздържа.

— В Гартспойнт? Дявол знае що за глупост! Напълно му подхожда. Отдавна ли заминаха? Откога е тук?

Когато той й разправи всичко, Йън мигновено съобрази колко основателни са опасенията на Тони. Почувствува се виновна.

— Но нали Дора знае, че той е женен? — каза тя.

— Възможно е, но не съм уверен. Когато го изгоних, той се занимаваше с развода си и повече не сме говорили за това. Но то няма никакво значение.

— Прав си — кротко отвърна Йън и добави: — Какво мислиш да правиш?

— Веднага се връщам обратно — мрачно каза Тони. Той разсеяно я целуна и излезе.

Йън отиде до прозореца. Усети леко раздразнение. Защо Тони не беше я предупредил? Цялата й ярост се насочи към Дора: „Ако тя беше една от нас, ако наистина беше от нашия род, такава нещо нямаше да се случи.“ Дълбоко в себе си съзнаваше, че греши, но беше много огорчена заради Тони. Семейната й гордост беше засегната и това и пречеше да бъде напълно справедлива. По улицата профучаваха автомобили, някъде свиреше латерна. Йън имаше много работа — покупки, визити, но продължаваше да стои на прозореца.

Най-после с намръщено лице отиде в стаята си и започна да се облича, но през целия ден безпокойството не я напусна.

Когато се върна за вечеря, портиерът съобщи, че лорд Рексфорд е питал по телефона кога мистър Гревил и мис Дора са тръгнали от Лондон.

Йън усети как сърцето ѝ се сви. Вълнението ѝ премина всякакви граници, когато при връщането си къщи, в полунощ, Тони пак телефонира, че нито Пан, нито Дора са пристигнали.

— Тони, почакай малко, не затваряй телефона — помоли Йън. Искаше ѝ се да му каже нещо, да го посъветва. — Как мислиш, дали не им се е случило някакво нещастие?

Негодуванието ѝ се засилваше. Нямаха какво повече да си кажат. Йън прекара безсънна нощ и в седем часа сутринта пак позвъни в Гартспойнт.

Нямаше никакво известие.

В осем часа телефонът отново позвъни. Непознат мъжки глас попита:

— Мисис Ласелс ли е?

— Да, аз съм мисис Ласелс.

— Обажда се доктор Холкът. Звъня ви от Мур Грийн, село между Годалминг и Петуърс. Ако можете, елате веднага. Вашият брат, мистър Гревил, е сериозно болен.

— Веднага тръгвам. Кой е при него?

Последва къса пауза, после гласът отговори:

— Една лейди.

Телефонът прекъсна. Йън поръча на мъжа си да позвъни на Тони, докато тя се облича. Свързаха ги много бързо. Гласът на Тони отговори:

— Дора е тук. Пан е убит нощес от кон.

— Идвам — машинално отвърна Йън.

ГЛАВА 18

Нищо не можа да предотврати следствието. Гостилницата и малкото селце станаха прочути. Мисис Лоу, жената на собственика, неуморно разправяше на всеки случилото се. Портрети на Дора се появиха във всички булевардни вестници с подробности по делото, после се появиха опровержения и отново забележки, докато не угасна интересът към цялата тази история.

Йън страдаше, но се постара никой да не забележи. Тя остана до края на сезона както обикновено и се държеше сякаш нищо особено не се е случило. В края на юни Дора също трябваше да отиде на Бъркли скуеър, за да уреди някои свои работи.

В Гартспойнт тя прекара дните като в затвор. Тони почти не разговаряше, Джи боледуваше. Дори прислугата странеше от нея.

Никой не знаеше какво е станало през тая нощ в гостилницата, но както обикновено става в такива случаи, хората вярваха в това, което им се искаше да вярват.

Йън се държеше с Дора, доколкото можеше любезно, но преживяните вълнения влияеха и на нея. Предишната и веселост се смени с някаква скръб и Дора чувствуваше, че тя никога няма да ѝ прости този „семеен скандал“. Това беше един от трите гряха, които обществото не прощаваше. В края на краищата Дора престана да се интересува какво мисли за нея Йън или който и да е друг. Както често се случва след изживени сътресения, тя преживя период на пълно безучастие към всичко окръжаващо я.

Понякога нощем се събуждаше, в паметта ѝ възкръсваше преживяното и пак изпитваше острата болка, която в първата минута едва не я подлуди. Виждаше бледото лице на Пан, толкова прекрасно в ковчега, и ѝ се струваше, че пак, както и тогава, го гледа с дълъг, прощален, последен поглед.

Йън настояваше отново да се залови за музиката.

— Трябва да правиш нещо!

Кавини, хитър като всеки новобогаташ, се заинтересува от Дора. Нейният произход го вълнуваше.

На един урок той започна да се шегува с нейната небрежност.

— Не е ли все едно? — мрачно каза Дора. — Интересува ли се някой какво правя и какво ще стане с мене дори и след сто години?

Тони почти не говореше с нея. При Йън не можеше да отиде. Грехът на Дора беше непростим.

Когато погледна Кавини, една внезапна мисъл я озари. Седмици наред тя търсеше някакъв изход и изведнъж ѝ се стори, че го е намерила.

Кавини разглеждаше някакви ноти. Дочул думите ѝ, той извърна глава и снизходително се усмихна.

— Кой се интересува какво ще стане след сто години? — повтори въпроса ѝ. — Аз говоря за близките дни и за това, че пренебрегвате гласа си. О, жени, никой няма нищо против вашата сантименталност, ако тя не се отразява на вас самите. Случи ви се нещо и вие веднага сте готови да се откажете да мислите за най-прекрасното дарование, с което може да бъде надарена жената. Колко е безразсъдно! Ако не сте успели в едно, защо да не се заловите за друго? Нищо не дава такова удовлетворение в живота както изкуството. А вие имате такъв глас, който ще ви заведе, където пожелаете!

Дора бурно се разсмя.

— Тогава водете и него, и мене — с равен глас каза тя, но две червени петна пламнаха на бузите ѝ.

Кавини сърдито каза:

— Не ви разбирам.

— Не ме карайте да мисля, че хвърляте душите си на вятъра!

— Какви думи — учуди се Кавини.

Дора се изправи до рояла.

— Вие току-що казахте, че ако не успеем в едно, трябва да се заловим за друго и че нищо не ни удовлетворява така както изкуството. Вярвате в гласа ми. Добре, вземете него и мене и ни подгответе за сцената.

За миг очите на Кавини блеснаха.

— Вие се шегувате, синьорина. А какво ще кажат роднините ви?

— Аз съм съвсем сама — бавно изрече Дора и за пръв път в живота си почувствува самота. Съзри премежиха погледа ѝ — Искате ли да ми помогнете?

Кавини разпери ръце, като че ли молеше за пощада. Неговият практичен ум вече обмисляше възможните загуби и печалби от това начинание.

Дора стоеше пред него, слънчев лъч нежно докосваше косите ѝ. Лицето ѝ, белязано от тъгата, изглеждаше одухотворено. Кавини не издържа. Възхищението на истински артист заговори по-силно от всякакви съображения. Пред него стоеше голяма певица. Най-после ще покаже на света истинската Мими — млада, красива, влюбена, и Кармен, и Луиза... Той хвана двете ѝ ръце.

— Да, и да, и да! — извика с влажни, блестящи очи, виждащ във въображението си бъдещия триумф.

— В такъв случай — спокойно каза Дора. — Искам веднага да напусна Англия.

ГЛАВА 19

— Но, Тони, ти не можеш да я спреш — за стотен път повтаряше Йън, седнала на края на кушетката. — Не го вземай толкова присърце.

Тони нищо не отговори. Между него и Дора се беше провел бурен разговор. Той направи неуспешен опит да я накара да се откаже от намерението си и оттогава упорито мълчеше. Дора продължаваше да живее при него, но той не я виждаше. И двамата бяха нещастни, но и двамата не искаха да отстъпят от решението си, а Йън, самата много раздразнена, им служеше като посредник.

Дора беше обмислила всичко. След една седмица заминаваше за Париж, но Тони продължаваше да вярва, че ако я остави без пари, тя ще се откаже. Пазеше намерението си в тайна и смяташе да го използва само в краен случай.

Облечена за разходка, Дора дойде вечерта при Тони, когато Йън беше в стаята му. И двете жени изглеждаха уморени. Дора се вълнуваше, съзнаваше, че трябва да съобщи на Тони за заминаването си.

Йън беше уморена от събитията, които изискваха от нея необикновено търпение.

Тя запали папируса и протегна табакерата си на Дора. През отворения прозорец слабо долиташе шумът на Пикадили. Дърветата в парка бяха покрити с дебел слой прах. Денят беше душен, а въздухът — напоен с лятна горещина.

Тъмните очи на Йън, въпросително и дори съчувствено се спряха на Дора. Лично тя смяташе, че намеренията ѝ не са така безразсъдни. За Дора, при създадените условия, бе невъзможно да продължи предишния живот в Гартспойнт и да мисли за брак. Трябваше да търси начин да забрави преживяното и така или иначе да устрои живота си.

С тих, треперещ глас Дора започна:

— Скъпи, заминавам утре с Кавини за Париж.

Тони я погледна, а после произнесе с пресипнал глас:

— Наистина ли?

— Да, и... и, Тони, скъпи, нима не искате да разберете и да ме пуснете, така че да не се чувствам... — тя се запъна и спря.

Натъртвайки всяка, дума, Тони проговори:

— Ако заминеш, никога не се връщай вече. Запомни добре. Ако станеш певица, не си повече моя дъщеря. Това е всичко, което имам да ти кажа.

Докато той говореше, Йън несъзнателно стана от леглото му и двамата в тоя миг се оказаха срещу Дора.

— Тони — пошепна девойката.

За миг му се стори, че тя се колебае. Не знаеше, че невинаги сълзите са признак на отчаяние, и пусна в ход последния си коз.

— Ако заминеш, няма да получиш нито пени и всичко между нас е свършено.

Дора се извърна. Едва влачещ краката си отиде в стаята си.

— Ще се вразуми — късо каза Тони, като се обърна към Йън.

ГЛАВА 20

Рекс се преобличаше след закуската на реката, когато при него се вмъкна Никълас с писмо в ръка.

— Ето ти история! — каза той.

Рекс го изгледа.

— Писмо от мама, прочети!

Докато четеше писмото Рекс чуваше как Никълас си подсвирква през зъби и рови из стаята, за да търси любимите си папируси.

Той сгъна писмото и спокойно каза:

— Те са в порцелановата кошничка. Слушай, Никълас, ще ида днес в града.

— Защо? — попита братовчед му, дъвчейки парче кейк.

— Така трябва — отговори Рекс и започна бързо да се преоблича.

На Бъркли скуеър той стигна едва в осем часа и веднага попита за Дора.

— Мис Гревил, струва ми се, е в градината — отговори портиерът. — Преди малко питаше за ключа.

— Ще ида там — отвърна Рекс.

Още отдалече той забеляза бялата рокля.

— Дора!

Сърцето му силно затуптя, щом чу радост в гласа ѝ.

— Рекс, ти ли си?

— Аз.

Приближи и седна на зелената пейка до нея. Искаше да я прегърне, но ръката му трепереше. По пътя беше изрепетирал цялата сцена — смяташе отначало да я изслуша, да обсъдят спокойно всичко и да ѝ съобщи причината за идването си.

Писа ѝ няколко пъти след смъртта на Пан, но не получи отговор. Баща му забраняваше да напуска Оксфорд и той не успя да поговори с нея. Не знаеше подробностите около смъртта на Пан, но продължаваше несъзнателно да го мрази. Пан умря, но със смъртта си

обърка живота на Дора и стана причина за решението ѝ да напусне Англия. Здраво стиснал ръце, приведен, той попита:

— Ще ми разправиш ли?

— Няма какво да разказвам, освен това, че утре заминавам за Париж с Кавини.

— Заминаваш? — машинално повтори Рекс — Така скоро?

— Да, мислех, че си научил за това и си дошъл да се сбогуваме. Тони не се интересува вече от мен — в очите ѝ блеснаха сълзи.

Рекс тихичко протегна ръка и незабелязано докосна дрехата ѝ. Това допиране малко успокои вълнението му. Сълза капна на ръката му и тя сякаш послужи за ключ, който отвори дълго сдържаната страст. Въпреки желанието му думите потекоха като река. Той ги чуваше и сам се ужасяваше, но не можеше да спре. Едва когато чу как Дора няколко пъти възкликна: „Рекс, о, Рекс!“ и когато думите най-сетне достигнаха до замаяното му от страст съзнание, той се запъна и млъкна.

Наоколо цареше тишина. Градският шум не достигаше до парка и той покой се струваше на Рекс като насмешка над чувствата му.

Неспокойно се раздвижи, а Дора стана.

Той също се надигна.

— Не си отивай, почакай. Не ме оставяй така...

— Всичко вече е загубено. Как не можеш да го разбереш? О, защо, защо ми каза всичко това?!

Той отговори едва чуто:

— Дора, живот мой, нима не разбираш, че не мога да се сдържам. Не исках нищо да ти казвам. Дойдох нарочно да те утеша и успокоя, но... ти заплака, видях в мрачината лицето ти...

— Стига, моля ти се, стига — умоляващо произнесе Дора.

Не искаше да бъде жестока, но сцената беше ужасна. Такава любов, изливаща се в безумни, несвързани думи, свършено забравяща себе си, и то от кого — от Рекс, от това момче, към което винаги се бе отнасяла с пренебрежение, неин другар от детинството.

— О, недей, недей! — молеше Дора.

Той се разсмя горчиво. Тези прости думи бяха много жестоки, много оскърбителни за неговата любов.

— Ти не можеш така да ме напуснеш, не можеш да отхвърлиш любовта ми. Тя може би не значи нищо за тебе, но от нея зависи животът ми, целият ми живот, чуваш ли?

— Сега ти се струва така — каза Дора с тъжен глас. Чувствуваше се оскърбена от неговото настояване. Направи усилия да стане пак внимателна и се помъчи да му помогне.

— Скъпи Рекс разбери, че аз... аз свърших с любовта. Не мога да говоря за нея с никого дори и с теб.

Той упорито я изгледа. В тоя миг се решаваше неговата съдба.

— Ти не знаеш какво е любов, ти никога не си я срещала — в тихия му глас прозвучаха и гняв, и молба, и отчаяние. — Не ме интересува какво говориш и какво чувстваш. Ти си длъжна да ме изслушаш. Знаеш, че това е истинската, великата любов. Ти си готова да ѝ се надсмееш, смяташ я за „зелена“. Но знай, че само младежката любов е безкористна и не се бои от страдания. Така, както аз те обичам, никой друг няма да те обича.

— О, защо говориш така, Рекс? Не бъди жесток. Толкова съм нещастна...

Сълзи задавиха гърлото на Рекс. Едва се сдържа да не зариде.

— О, скъпа моя, живот мой, не плачи. Не мога да понеса, мисълта, че си нещастна.

— Нещастна съм — повтори Дора с тон на обидено дете и е треперещ глас добави: — Не мога да се завърна в Гартспойнт, а след всичко станало Йън няма да ме погледне.

— Можеш да се омъжиш за мене — каза той с престорено спокойствие — и ще си свободна. Говоря ти сериозно. Давам ти честна дума. Дойдох само затова, да ти го кажа Дора, съгласна ли си?

— Не и не! — отговори тя, като се отскубна от него. — Нима мислиш, нима вярваш, че мога така лесно да забравя?

Те стигнаха мълчаливи до къщата и се протиха. Рекс притисна ръката ѝ до сърцето си.

— Вечно — каза той, — както сега. Разбираш ли? И никога няма да се откажа от тебе. Довиждане!

ГЛАВА 21

Най-после Дора получи свободата, която така жадуваше. Предаде на Кавини, че Тони отказва да ѝ помогне. Хитрият италианец не се учуди, той беше предвидил и това. Щом узна, че предположенията му се оправдават, престана да се церемони с девойката.

— Когато Дора стане знаменитост, о, тогава е друго нещо! Но сега, когато още не такава, защо да ѝ търся хотели, когато има пансиони?

Той намери пансион в една от крайните улици на Париж и се настани там, придружен от собствената си жена и Дора, която трябваше да прекара тук своята школа.

Да се каже, че Дора остана разочарован, е много малко. Тя беше потисната от тази обстановка и вътрешно се възмущаваше от нея. Превъзмогнала себе си, тя мечтаеше за слава, а вместо това намери мръсна, разхвърляна стая, лоша храна, непрекъсната, безкрайна работа, досадното мърморене на сеньора Кавини, която не беше много очарована от идеята на съпруга си и живееше с постоянния страх, че нищо няма да излезе от Дора.

Тя вече не беше за Кавини разглезената ученичка, на която всички се любуват, а инструмент, на който възнамеряваше да свири по пътя към славата.

— Ах, раздвижете мозъка си! — дразнеше се той. — Какво означават красотата, гласът и дори такава школа като моята, ако ще пеете погребална песен като припев на хор в някой водевил. Отворете устата си, отворете устата си, не сърбате супа.

Понякога и него го обхващаха минутни съмнения и той си отмъщаваше на Дора. Никой не ѝ пишеше.

Случайно на улица Мюра тя срещна Шропшър. Когато я видя, лицето му просия.

— Какво щастие! Да идем да закусим някъде.

Отидоха в „Cafe Parizien“ и за пръв път след заминаването от Лондон Дора си похапна добре.

Този ден Кавини беше особено взискателен. Денят беше студен, животът изглеждаше невероятно мрачен и Дора гледаше на Дейвид много по-благосклонно отпреди. Напомняше ѝ за Рекс. Принадлежаха към един и същи тип — и двамата бяха високи, стройни, с изящни маниери и добре облечени.

Преди смяташе Дейвид за глупав — за Рекс такова нещо разбира се, не можеше да се каже. Но след досадните жалби и одумки на Кавини разговорът с него ѝ достави удоволствие. Докато го слушаше си, помисли дали ще ѝ заговори отново за любовта си.

Но нищо подобно не последва. Вместо това Шропшър нае такси и на сбогуване каза:

— Надявам се, че като дойде великата вечер, ще бъда допуснат зад кулисите.

Вместо отговор Дора се разсмя. Тя ясно схвана, че в очите на Шропшър, не е вече това, което беше по-рано, и че той няма никакви намерения да се жени за нея.

За Рождество Рекс ѝ изпрати колет с пурпурни рози и поиска разрешение да дойде в Париж, на което тя телеграфира „Не“.

Това бяха най-тежките месеци в живота ѝ и затова искрено се зарадва, когато Кавини обяви, че след седмица заминават за Италия при родителите му. Тайно хитрият италианец възнамеряваше да представи Дора на известния импресарио Аверадо, който живееше близо до тях.

Щастието, което обикновено рядко съпътства човешкото безумие, се оказа на негова страна.

Преди Аверадо да чуе Дора, той я видя. А когато узна, че видението със зелените очи, на което тайно изпращаше въздушни целувки, притежава и прекрасен глас, той не можеше да повярва в своето щастие.

Забравил за всичко — и печалби, и предпазливост, и своето здраве — като вихър влетя в скромното жилище на Кавини. Дора беше сама в студиото. Той я целуна и благодари на Бога, че е здрава. Точно при тази сцена влезе Кавини и в миг студиото се изпълни с весел шум. Кавини се усмихваше, Аверадо сияеше, а жената на Кавини и старите му родители тихичко шушукаха.

По нареждане на Кавини трябваше да изпее една гама и когато свърши, ненадейно се озова в прегръдките на възхитения Аверадо. Това я смути и тя побърза да се освободи. Като всеки италианец импресариото изразяваше бурно не само възхищението си от музиката, а тя беше все още в плен на английското си възпитание.

Денят трябваше да се отпразнува и Дора веднага се видя окръжена от поклонници и ласкатели. Всички се надпреварваха да ѝ изразят вниманието си.

От тоя ден тя започна да се упражнява под ръководството на Аверадо, който извика във Флоренция знаменитата Ортес, за да продължи уроците.

За по-малко от една седмица оперният свят на Флоренция и неговите околности станаха близки на Дора.

Тя също започна да нарича всяка нова позната с „Carissima“ и скоро привикна към нищо незначещите целувки. В края на краищата животът доби за нея известна прелест и тя престана да се чувства нещастна.

Аверадо обсъждаше с Кавини бъдещето ѝ. Нелекият му живот го беше научил да цени не само изкуството, но и облагите, които то носи.

— Испания, Мадрид! — провикна се той, като размахваше пред Кавини пухкавите си ръце, обсипани с пръстени. — Родината! Птичката се връща в гнездото си! Каква примамка за сантименталната нация. Рекламата ще възложи на малкия Фреди: англичаните имат чудесно чувство за това. Най-добре от всички народи те умеят да покажат лицето на стоката и да привлекат купувачи. Почакайте, ще видите.

Мадрид наистина оцени Дора. Много преди нейното пристигане из целия град бяха разлепени афиши в националните цветове и на тези афиши Дора фигурираше в качеството на „ново“ чудо под името Долорес, като не бе пропуснато да се спомене близостта ѝ с английската аристокрация. Разбира се, тя трябваше да пее „Кармен“. Когато Дора запита защо „разбира се“, Аверадо се разсмя и успокоително отговори:

— Всичко в света е суета. По-добре да си популярен, отколкото придирчив. Могат да капризничат само самонадеяните или много богатите хора, първите — защото никой не се интересува от тях, а вторите — по друга, също проста причина. Но за да се харесате, вие

трябва да добиете „всеобщо единение“, макар и не в този смисъл, какъвто имат предвид, нашите свещеници.

Той запозна Дора със знаменитата Рашел Дюр, с която станаха искрени приятелки.

„Несравнимата Рашел“ на четиридесет и пет години добре познаваше живота! Тя умееше да привлича всичко светло, красиво и живо около себе си. Не беше никак красива, но много привлекателна и опасна — точно това, което французите наричат „belle laide“. Мълвата ѝ приписваше безкрайно множество любовници. Всъщност имаше само един, който умря.

Рашел запозна Дора с живота на сцената и младата певица бързо свикна със заобикалящата я атмосфера.

Минавайки през Париж, Дора отседна при Рашел. Там я намери Рекс. Рашел изведнъж се влюби в него. Харесаха ѝ красотата и изяществото му, а умът му я очарова. Дора забеляза, че той е единственият човек, който не се отнасяше към тях като с актриси.

Спомни си, че Давид Шропшър се държа, съвсем иначе.

От Рекс тя узна, че Тони изобщо не говори за нея, затова пък Джи много често я споменава.

— Защото ти говориш с нея — досети се Дора.

Като виждаше как Рашел се отнася с Рекс, тя започна да се вглежда по-внимателно в него. Той не правеше никакви опити да заговори за любовта си. Нима някога е имало такава сцена в градината на Йън? Всичко сега ѝ се струваше далечно и без всякакво значение.

Последната вечер преди заминаването на Дора за Мадрид Рекс я покани на вечеря. После трябваше да идат да вземат Рашел от театъра.

— Да се поразходим ли малко из града? — предложи Рекс: — Няма ли да ти е студено?

Те преминаха през Арменвил по направление за Версай. В гората Рекс заповяда на шофьора, да спре.

— Да изпушим тук по една папируса — предложи той на Дора.

Слязоха и тръгнаха по тясна криволичеца пътека. Високо над главите им сияеха звезди. Рекс запали папируса за Дора и когато тя попуши малко, я взе и сам я допуши.

Дора инстинктивно схвана накъде води това.

— Да не разваляме хубавото си настроение — с треперещ глас каза тя.

За нейно учудване той леко се засмя.

— Да го разваляме? Погледни ме, Дора — това прозвуча като призив.

Той застана пред нея и хвана двете ѝ ръце. Бледото му лице едва се открояваше в мрака.

— И тъй, още ли не ме обичаш?

Дора му отговори със същия тон:

— Не още.

— Има ли някой друг?

— Не.

— Слава Богу. Значи мога да се надявам — изрече Рекс със същия странен, сдържан глас.

— Време е да вървим — напомни Дора.

— Не, времето ще почака. Още малко, само малко...

Той пусна едната ѝ ръка и притисна лицето ѝ до своето.

— Ще дойде време да ме обикнеш — прошепна Рекс усмихнат.

Дора не отговори. Не можеше да говори. Обзе я някакъв страх.

— Целуни ме — дочу гласа на Рекс.

Тя отрицателно поклати глава, но Рекс не я пуцаше, обхвана с ръка шията ѝ и внезапно я целуна.

Тя почувствува притискането на мъжественото му лице и цялата неуверена трепереща сила на неговата младост.

Той ласкаво я пусна и каза, като дишаше развълнувано, но с напълно спокоен глас:

— За спомен от мене.

Тръгнаха обратно, като разговаряха за най-обикновени неща. При входа на театъра Рекс повтори:

— Спомняй си за мен!

ГЛАВА 22

— Истина ли е всичко това? — попита Дора отражението си в огледалото.

Всичко остана назад — черната работа, досадните приготовления, годините, посветени на борбата за успех, плановете и опасенията на Аверадо и Кавини, животът в пансиона, безкрайните изморителни упражнения. Всичко, всичко това е в миналото, тя покори сцената със своите Кармен, Мими, Жулиета...

Продължаваше да стои сама пред огледалото, осветена от единствената лампа в гримьорната.

Всички, всичко е минало. Усети леко бодване. Гартспойнт, Йън... Пан. Колко отдавна беше, а този спомен продължаваше да я вълнува и всеки път изпитваше същото разтърсване, същия ужас.

Тежките дни отминаха... И все пак...

Както и да е, утрото беше запълнено с развлечения — цветя, записки, вестникарски бележки, интервюта. Хотел Риц беше подложен на истинска блокада и Дора приемаше всичко с присъщата и живост и непосредственост.

Аверадо плуваше в самодоволство, фразата, която прави на всички ни такова удоволствие беше постоянно на устата му: Нали ви казах. Учтивостта, с която посрещаше всеки нов поклонник, приличаше на плащ, който постоянно сменя своя цвят, като всеки следващ е по-приятен и по-мек от предишния. Имаше телеграми и от Рекс и Рашел, а също и от познатите, с които се срещна при последното си пребиваване в дома на Йън, които в разговор с нея старателно избягваха да споменат за смъртта на Пан, а същевременно не изпускаха случай да й дадат да разбере, че им е известно участието й в това събитие.

Тя казваше тогава на Йън:

— Искане ми се да отговоря на тези хора, които много тънко, ми загатват, че аз съм или безнравствена, или безумна, или непозволено потайна. За нещастие това е невъзможно. Просто не се постъпва така и

единствено, което ти остава в такива случаи, е да хвалиш красотата на олеандрите, да запиташ мъчителката си сменила ли е готвачката си, или да ѝ задаваш други въпроси от този род. Колко противно и досадно.

Но днес всички поздравления бяха напълно искрени и ласкави за нея.

От Йън, Джи и Тони не получи нищо. При мисълта за тях радостното възбудено настроение на Дора сякаш беше готово да я напусне. Тя стоеше на прозореца гледаше градината долу, ярко осветена от полудневното слънце, съвсем безлюдна в тоя час за почивка.

Успехът ѝ даде много, но не всичко: независимо от славата, която я окръжаваше, от жизнения водовъртеж, който я подхвана и я носеше, тя се чувствуваше страшно самотна.

Опита се да поговори за това с Аверато, който въпреки грубостта си в известни отношения, имаше чувствителна душа и със своите съвети няколко пъти я спасява от грешки на сцената.

Той ласкаво я потупа по ръцете.

— Вие сте преуморена. Някои таланти в такива случаи изпадат в истерия, а вие се разочаровате от живота. Вашето положение е много по-добро. Нужни са ви само търпение и благоразумие. Знам това. Изобщо знам всичко за жената.

— Колко ужасно! — възкликна Дора.

— Не, не е толкова ужасно. Харесва ми тая наука. Нищо не ме увлича така, както да изучавам темперамента, да го изследвам, да го овладявам. Жена, която го няма, е за мене труп! Под темперамент разбирам такава нагласа, когато жената е способна на бързо и горещо увлечение, на сълзи, които обхващат сърцето ѝ, на преживявания, в които има красота, на безумна, великолепна в своята откровеност страст: тайната похотливост у жената е отвратителна. Не, такъв темперамент е божествен дар и той прави жената богиня — той отново потупа ръцете на Дора. — У вас той още спи.

— Струва ми се, че той е умрял, а не спи — изрече тя с трагичен тон, а после добави: — Поне, аз се надявам, че е така.

Аверато изведнъж се разсмя.

— Умрял. Ах, вие, момиче. Колко смешен бих бил, ако ви вярвах. То е същото, ако кажете, че звездите умират всяка нощ, като напускат

небето. Те се скриват и отново се появяват. Така и вашият темперамент ще се прояви, когато най-малко го очаквате, и аз пак ще имам удоволствието да повтора: „Аз ви казвах“.

— Вие сте славен човек, Аверато — каза Дора и той изпадна във възторг.

Аверато беше с цветущ вид, с големи мустаци, а по пръстите му блестяха брилянти. Беше обемист, а дрехите му — още по-обемисти. Обличаше се в палто със скъпа кожена яка и с шапка с такъв светъл цвят, че грееше ѝ в дъждовен ден. Външният му вид беше доста вулгарен и правеше впечатление на самодоволен човек, който обича добре да си поживее. Водеше едновременно три живота: единият — за сцената, където рядко се свърташе, друг — вкъщи, където използваше правото си на съпруг и баща, за да отпуска силния си глас, и най-последно — трети, дълбоко личен, където се наслаждава на ума и способностите си. Произхождаше от дребно буржоазно семейство и обичаше външния блясък, затова аристократичният произход на Дора възбуждаше неговия интерес и го караше да проявява по-големи бащински грижи, отколкото обикновено отделяше на своите протежета. Разбира се, казваха, че е влюбен в нея, но за него се знаеше, че винаги е влюбен в последното си откритие. Според мнението на огромна част от публиката нито една певица не може да запази нравствеността си и всяко импресарио трябва непременно да е Дон Жуан.

— Това само обогатява театралната каса — спокойно казваше Аверато. — Чудно защо тези добродетелни хора са готови да плащат много пари, за да гледат отчаяни грешници, а същевременно се отказват от пожертвование към църквите за възобновяване изобразенията на светиите.

Дора също намираше, че животът е странен, но по други причини. За пръв път трябваше да изпита върху себе си догмите на общественото мнение и разбра колко жестоки са те. В Англия тя беше дъщеря на лорд Рексфорд, а тук — обикновена оперна певица, актриса, родена в цигански табор. Дора беше умна и веднага разбра, че колкото и обществото да цени артистите, колкото и да ги ласкае, между тях винаги остава една невидима граница, която е невъзможно да прекрочиш. В началото това я оскърбяваше и довеждаше до отчаяние, но скоро свикна с него и започна да го приема като нещо напълно естествено.

На една голяма вечеря, дадена в нейна чест, случайно се срещна със Саварди, който изведнъж хареса.

— Аз винаги се харесвам на жените — откровено призна той.

Не можеше да се нарече самодоволен. Просто съзнаваше, че и мъжете, и жените винаги се възхищават от него, без да скриват чувствата си. Син на англичанка и испанец, собственик на голямо състояние, известен със своята ловкост и силата на спортист, силен характер, младият Саварди получи от живота само блага. По някакво чудо не се изврати.

Когато срещна Дора, той беше на двадесет и пет години и се носеше мъла за блестящ брак, който готвят църквата и семейството му.

Имаше отлични маниери и говореше правилен английски. В края на вечерята той спокойно ѝ заяви:

— Вие сте най-прелестната жена, която някога съм срещал, и имам доста да си поговоря с вас. Ако позволите, ще ви посетя утре.

На другата сутрин се яви, отрупан с орхидеи, които сам постави по вазите, като обясняваше на Дора, че прислугата не умее да ги подрежда. После седна на кожена възглавничка на пода и почти с благоговение целуна ръката ѝ.

Откупи за цял сезон специална ложа и всяка вечер в края на представлението ѝ изпращаше орхидеи със същите златистозелени отсенки.

Дора поощряваше лудориите му. Само безнадеждно студентите жени не обръщат внимание на мъжкото внимание. Може би е егоистично и жестоко, но животът е така устроен, че рядко се отказваме от неговите удоволствия.

Под поощрение в дадения случай трябва да разбираме, че Дора не разочарова своя поклонник. Тя приемаше орхидеите му, позволяваше да целува ръцете ѝ, смееше се над остроумията му и го наричаше „скъпи приятелю“.

Саварди беше съвършено очарован от нея. Той полудя от страст и не се криеше от никого. Близките му не обръщаха внимание на това. Според тях всеки мъж трябва да „поскита“, за да укрепне окончателно. Роднините на бъдещата му жена гледаха на тази работа по същия начин: с всички мъже се случват подобни неща. Но и всички очакваха, че това ще струва на Саварди много скъпо. Той беше готов да хвърли

цялото си състояние в краката ѝ. Дора беше за него истинска загадка. Всяка вечер очароваше публиката с таланта си, но когато останаха насаме, изглеждаше съвсем недостъпна. Той се промени, отслабна, лицето му доби одухотворен израз.

— Вие си играете с огъня — казваше Аверадо на Дора, като ѝ се любуваше.

Нито една сделка не му донесе такива печалби, както излизането на Дора на сцената. А ухажванията на Саварди послужиха за още една примамка да се увеличат приходите. Вярваше, че Дора напълно съзнава ролята си в тази игра, но беше далеч от истината. За Дора Саварди беше просто влюбен мъж, когото тя не обичаше. Разбира се, всичко щеше да свърши така, както единствено е възможно, макар че тая игра доста я забавляваше.

Всичко вървеше добре, докато Саварди през един антракт дойде в нейната гримьорна.

Стори и се отслабнал. Предишната му самоувереност беше изчезнала и тя му го каза.

— Имам треска — отвърна той на английски. Последва дълго мълчание. В огледалото Дора видя отражението на Саварди и отново си помисли колко е красив. Той се приближи и сложи ръце на рамото ѝ.

— Долорес, обичам ви!

Гласът му звучеше толкова сдържано и почтително, че ѝ стана забавно. Вдигна глава и срещна погледа му — зениците му се разшириха и тя усети необикновената му сила. Ръцете му стиснаха силно рамото ѝ.

— Обожавам ви!

От дишането му косите ѝ леко се помръднаха и тя трепна.

— Ах — въздъхна Саварди с облекчение, — най-послед!

Ръцете му се плъзнаха надолу и я сграбчиха. Притискането им беше леко и все пак чувствуваше, че не може лесно да се отърве от тях.

Прекъсваният му от страст глас слабо долетя до нея:

— Сърце мое, душа моя... Обикнете ме и вие ще цъфтите на олтара на моята любов... само ме обикнете. Винаги сте толкова студена, нима винаги така се владеете? Не мога повече да търпя, не мога...

Той се наведе и я целуна.

Младежки романтизъм и неугасима жажда за любов, която живее във всеки от нас и ни подтиква към най-безумни постъпки, затрептяха в нея от тази целувка. Устните на Дора не ѝ отговориха, а само я приеха, но това беше достатъчно. Всеки влюбен след това може да храни надежда.

Мигът отмина, волята на Дора се върна, тя се видя унижена и се разсърди.

Стана бързо. Саварди протегна ръце към нея. По упоритото му, младо лице се четеше молба. Дори в тоя миг Дори не можеше да не забележи колко е красив. Запъвайки се и съзнаваща грубостта на думите си, тя каза:

— Моля ви... не бива... Напрасно ви позволих...

По лицето на Саварди се изписаха обида и учудване. Сините му очи се свиха. Той я изгледа продължително, а после се приближи и я прегърна. Дора се опита да го отклони, но той отново силно я притисна до себе си. Съпротивата беше безполезна. Поток от испански думи се изля от устата му. В гласа му се долавяше молба, обожаване, власт. Никога не е бил такъв испанец, такъв безжалостен, див и безумен, както в тази минута. Смяташе нейното колебание само за преструвка. Не допускаше — както ѝ го каза — че може да се среща с него толкова седмици, че може да му позволява да я посещава всекидневно, да целува ръцете ѝ, да я отвежда от театъра е колата си и нищо да не чувствава към него.

Лицето му побледня, а сините му очи заблестяха.

— Вие не принадлежите вече на себе си, вие... сте моя — каза той и пак почна да я целува, като силно я притискаше.

В промеждутъка между целувките той изливаше обожанието си в поток от нежни думи, но Дора не ги чуваше. Тя се чувствуваше съвсем унижена се срамуваше от себе си, защото целувките и обаянието му я лишаваха от сила, а неговата власт над нея ѝ беше противна.

Внезапно слухът и долови, че той не говори вече за любовта си, а за Кордова, и се вслуша. Говореше, че двамата ще идат във вилата му в Кордова:

— Там е толкова самотно, толкова прекрасно. Славеите пеят умопомрачително, розите са като море, цъфтят портокали... Ще бъдем сами...

Гласът му спадна до шепот. Притисна лице до косите ѝ и ги целуваше.

Изведнъж Дора схвана, че я моли да му стане любовница. Това съзнание изпълни сърцето ѝ със скръб и тъга. Не го обичаше, беше уверена в това. Но в този миг реши да го увлече дотолкова, че да бъде готов на всичко. Ще го принуди да се ожени за нея. Неочаквано сама протегна устни и го целуна.

Саварди излезе уверен, че е спечелил. Светът му се струваше играчка, с която може да си поиграе и захвърли. Всъщност беше загубил.

На другия ден в единадесет часа беше вече в хотела, с букет.

На ясната дневна светлина, със своите черни коси и ресници, с бронзовия цвят на лицето си, той беше много привлекателен. По устните му играеше щастлива усмивка.

Щом камериерката на Дора затвори вратата зад себе си и останаха сами, той се спусна към нея, прегърна я и ѝ даде подаръците си.

— Нищо не може да се сравни с красотата на вашите очи, но все пак може би няма да откажете да приемете тези играчки.

Той седна до нея на дивана и я прегърна.

— Моля ви се, сложете ги.

Заговориха отново за Кордова.

— Ще идем с колата — весело обясняваше Саварди. — Ще бъде чудесно. Пътят е лош, но е много романтично.

Той сниши гласа си и очите му заблестяха.

— Долорес, кога?

— В края на сезона — каза тя, като се усмихваше. — По-рано е невъзможно.

— Няма нищо невъзможно — бързо заяви Саварди. Той не допускаше, че някой може да се противопостави на неговата воля. — Глупости! Договор? Ще уредя това с Аверадо. Ще изпълните Миньон, а после...

— А после... ако ще и потоп — добави Дора.

Той я погледна с укор.

— Не бива да се надсмивате над любовта. Това винаги малко ѝ пречи.

Дора разбираше отлично, че отношенията им със Саварди не могат да бъдат други. Той постъпваше така, както му диктуваше средата, в която беше израснал. Но ако не можеше да се ожени за нея, нищо не му пречеше да я желае.

Цели седмици тя му позволяваше да я посещава. Приемаше чудноватите му подаръци, както приемаше и целувките му, но понеже той още не предприемаше нищо, тя изчакваше.

Той прекарваше всяка вечер дългите антракти в гримьорната ѝ. Дора пееше в „Палячо“ и стоеше пред него в балетния си костюм, с венче от листа в косите си.

Саварди не издържа. Скочи и я притисна в обятията си.

— Толкова сте красива, че не мога да се сдържа — възхити се той. — Не мога да ви го обясня, но когато ви гледам, ставам едновременно и безпомощен, и жесток. Не може да продължава вече така, Дора. Тази вечер...

Той я загледа със светнали очи.

— Тази вечер — като ехо повтори тя. — Какво?

Саварди наведе глава. Устните му трепнаха.

— Но какво е това? — по детски избъбри той. — Какво още да казвам?

Всичко, което можеше да каже тогава и по всяка вероятност би го казал, защото имаше красноречив дар, остана завинаги загубено, тъй като в това време с шум и несвързани възклицания дотича камериерката, последвана от Тони.

Той се запъти към Дора и невъзмутимо я приветства:

— Как си, дъще моя? — и когато тя мълчаливо се притисна до него, погледна втренчено Саварди.

Младежът каза името си спокойно, без да трепне, но умът му трескаво работеше. Той знаеше историята за осиновяването и възпитанието на Дора, знаеше какво е отношението на нейните английски роднини, но появата на Тони го смути. Много добре разбираше, че лорд Рексфорд едва ли ще погледне благосклонно на неговото ухажване...

Втурна се в спалнята на родителите си и с пламенните жестове на южняк и сълзи на очи сподели своето отчаяние. След дълги упреци, въздишки и целувки от двете страни той получи разрешение да се ожени за Дора.

Още същата нощ написа дълго писмо до Тони, в което искаше ръката на Дора и позволение да го посети сутринта.

Щом Саварди излезе от гримьорната, Тони взе папируса, запуши, а после, като помълча известно време, попита:

— Кой е този дон Луис Саварди? Кой от тях?

— Той е единственият им син.

— Вероятно иска да се ожени за тебе?

Дора не отговори веднага.

— Той е влюбен в мене — най-после каза тя.

Тони кимна с глава.

— Той, разбира се, иска да му станеш жена? Не се учудвам.

С нескривано отвращение той огледа гримьорната. Не се чувствуваше никак удобно тук. Не обясни на Дора причината за необикновената си поява и тя не го попита — беше толкова хубаво, че е при нея.

— Това не може да ти харесва — доста грубо каза той. — Тази миризма, топлина и... изобщо всичко това...

— Тъкмо обратното, много ми харесва. Дори в известно отношение го обичам.

— Боже мой — изрече Тони.

Думите ѝ го поразиха. Известно време мълча, сложил ръце на коленете си, пушеше и продължаваше да оглежда стаята.

— Защо не се омъжиш за него? — най-после каза той.

Отначало тя помисли, че има предвид Рекс, но той ласкаво продължи:

— Младежът е красив, навярно спортист или нещо подобно. Защо не искаш?

В Дора трепна лукавото желание да бъде напълно откровена и да му каже: „Скъпи мой, защото той не иска да му стана жена и никога няма да го направи, ако аз не прибегна до хитрост.“ Но не искаше да го огорчава сега, когато сам дойде при нея.

— Да не говорим за Саварди — бързо каза Дора. — Разправете ми всичко. Как са Рекс, Джи, конете, цялата къща?

— О, всички са добре! — отговори Тони. — Джи малко застаря. Времето лети. Не може вечно да си млад.

Той посочи залата.

— През цялото време бях там и те слушах — погледът му стана доста рязък. — Много по-добре бих те слушал, Дора, в гостната у дома!

— О, скъпи мой! Мили Тони, нима не разбирате?...

— Няма да говорим сега за това — съгласи се Тони е великодушието, с което обикновено се отнасяме към дреболиите, когато желаем да предразположим нашия събеседник към по-голяма отстъпчивост — Още е рано да говорим.

Той изгледа Дора и устата му се изкриви, което придаде на лицето му сприхаиво и заедно с това наивно изражение.

— Нещата се изменят — каза той.

— „On revient toujours?“ изрецитира Дора и очите ѝ весело заблестяха.

Една от слабите страни на Тони беше отвращението към чуждите езици. И макар да не разбра казаното от нея, разбра, че тя иска да му възрази.

— Колко много цветя имаш! — забеляза Тони.

— Обсипват ме с тях.

— Вярвам, скъпа моя. Ще бъдеш ли свободна тази вечер, за да вечеряме заедно?

— Бих се отказала от всички покани на света, за да съм с вас, скъпи.

Това му достави голямо удоволствие и той каза с усмивка, като се стараеше посвоему да изрази благодарността си:

— Разбира се, след време ще почнеш да виждаш нещата в друга светлина.

Дора, която бе свикнала с неочакваните обрати в речта на Тони, разбра, че с тези думи той иска да изкаже съжаление за раздялата им. Коленичи, пред него, а тюлената ѝ рокля се изду като камбана.

— Тони, скъпи мой — галено започна тя и сложи ръка на коляното му.

В този миг влезе Аверато и гледката го разсмя. Спря се на вратата и размаха оживено ръце.

Тони остана поразен от появата на импресариото. Той изгледа накриво необикновените украшения, с които беше отрупан, после тежкият му поглед се спря на лицето на италианеца. Дора нервно назова името на своя гост и Аверато усилено започна да се кланя. Тони

още не беше да се съвзел от този удар, когато дотича контраалтово Ричини и се спусна да целува Дора. Тя беше огромна жена, напарфюмирана и силно деколтирана. Тони я наблюдаваше с погнуса както, се гледа рядък екземпляр.

Стана, измънка, че ще се срещне с Дора по-късно, и излезе.

Появата на Аверадо и Ричини все пак има известен резултат: Тони излезе от гримьорната с убеждението, че Дора не може да се чувства добре в такава среда и реши, че молбата му да се върне вкъщи ще бъде послушана.

Животът без нея стана непоносим и той мечтаеше само за това, да я върне вкъщи или в краен случай да я омъжи. Мисълта, че води такъв живот, го отчайваше.

Дните в Гартспойнт без Дора се влачеха безсмислено и монотонно. Рекс почти постоянно беше в града и те мълчаливо седяха с Джи един срещу друг. След една особено лошо прекарана неделя той не издържа, стана и накъсо каза:

— Ще ида в Мадрид.

— Добре — отвърна Джи и същия ден той замина.

Като премина границата, се почувствува смутен.

Припомни си миналото, Франческа, дните, прекарани с нея в Испания.

Нищо не го трогна така и нищо не го доближи така до Дора, както споменът за щастливото минало.

Дори задушният и прашен Мадрид, шумът на трамваите, който достигаше до стаята му в хотела, и липсата на всичко, което според него правеше живота поносим, не отслаби нежното чувство, изпълнило сърцето му.

Обядва рано, отиде в театъра и седна в ложата.

Взривът от аплодисменти при появата на Дора му достави известно удоволствие, но не се примири с нейното положение. Сцената не е за истинска жена. Според Тони това е очевидно за всички и се учудваше, че Дора ѝ досега не го е разбрала.

Видът на гримьорната, теснотата, задухът, мрачната светлина — всичко това само укрепваше неговото мнение. Гледаше фотографиите — всички с надпис „Ваш навеки, скъпоценна Долорес“.

Гледаше глупавите подаръци за спомен, дрънкулки — черни котки, подкови, стари гвоздеи и други нищо незначещи предмети, разхвърляни навсякъде. Обърна внимание на миризмата от мазните гримове, смесена със силния аромат на любимия на Дора жасмин, и намери, че нито едно човешко същество не може да живее доброволно в такава атмосфера, не може да я обича.

Запъти се към казиното, поръча най-хубавата вечеря, каквато може да се измисли, и зачака търпеливо в автомобила пред вратите на театъра.

Дора изтича при него, облечена в чудесна зелена рокля, по която пърхаха сребърни птици. Тя също беше развълнувана. Спомените завладяха ѝ нея. Появата на Тони, и думите му я накараха да почувствува, че още принадлежи към неговия свят. Опита се да се замисли за сегашната си среда и трябваше да признае, че не изпитва към нея симпатии.

Но когато Тони започна да я уговаря да напусне сцената и да се върне вкъщи, почувствува, че новият ѝ живот има за нея по-голяма прелест. Съзнаваше, че няма сили да се откаже. Съзнанието за властта над тълпата беше за нея непрекъсващ източник на наслаждения.

Тя не бързаше с отговора и Тони, както беше свикнал, си помисли: „Нека обсъди и реши“. Той насочи всичките си надежди към Саварди. Харесваше го и намираше, че е подходяща партия за Дора.

Срещата им беше приятелска. Закусиха заедно и Рексфорд остана доволен от външния вид и възпитанието му.

Оставаше да чуят какво ще каже Дора.

— Тя ще закуси с мене — каза Тони, — останете и вие.

Дора влезе, облечена в бяло, с бяла шапка и без никакви скъпоценности, само с бисерната огърлица, подарък от Тони.

— Ето, скъпа моя — каза Тони, като я целуна, — имаш гост.

Дора погледна Саварди и сърцето му безумно заби. Той силно побледня.

Когато Тони отиде „за пури“, Саварди побледня още повече. Лицето му изразяваше борба на гордост и упоритост.

Неочаквано той падна на колене пред нея.

— Дора, току-що поисках от лорд Рексфорд ръката ви.

Той се изправи, нямаше сили да продължи, но погледът му бе устремен в нея. Тя забеляза, че устните му треперят. Неочаквано ѝ

домъчния за него. Очакваше тази минута, за да я направи минута на своето тържество, но сега това желание я напусна.

Саварди едва чуто прошепна:

— Майко Божия, колко ви обичам!...

Това прозвуча като молитва, но Дора знаеше, че тези думи имат чисто светски смисъл и, който знае защо, в тоя миг видя в Саварди нещо детинско.

Може би той забеляза, че погледът ѝ се смекчи. Наведе се, нежно я прегърна и после я целуна с такава страст, че тя се почувствува съвсем отпаднала.

— Отворете очите си, скъпа — и последва страстен поток от нежни испански думи.

Неговият глас, изпълнен с обожание, я трогна въпреки волята ѝ. Толкова е приятно да си пак любима, въпреки че не обичаш, и да се чувстваш победителка... Нали победата е такъв балсам за, раните ни. А Саварди е чудесен... и тя е толкова самотна...

— Моя красавице, моя, моя, моя — заекващ повтаряше Саварди и внезапно склони глава на съединените им ръце.

Нямаше възможност да каже „не“, колкото и да съзнаваше, че действа под влиянието на тоя миг, под влиянието на умоляващата, великолепно настойчива младост на Саварди.

Той вдигна глава, усмихна се и с онази рязка промяна на настроението, която толкова я привличаше, каза:

— Преди да ви видя, не, ми минаваше през ума, че може да поискам да се оженя.

Дора се вгледа в сините му, окръжени с гъсти мигли очи.

— Имате ли роднини дипломати или висши църковни служители? — сериозно попита тя.

— Да, разбира се...

Той не сваляше очи от нея. Нейният начин на мислене му беше толкова чужд, че не можа да схване тънката насмешка в думите ѝ.

Той стана, буйно прегърна Дора и започна да я целува, задъхвайки се, както тя каза: „напълно по испански“.

Той се разсмя и я погледна в очите.

— Ще ви целуна „по английски“ — и едва допря устни до бузите ѝ.

Остана на закуска, а после и за чая. На другия ден Дора и Тони щяха да обядват у тях.

Саварди все повече и повече се харесваше на Тони. Никои влюбени в света не умеят да са така рицарски внимателни, така коректни като испанците, а това много се хареса на Тони.

Двамата взеха решение, макар да не го обсъждаха, че Дора веднага след сватбата ще напусне сцената. Бяха убедени, че тези две събития ще последват едно след друго, „както нощта след деня“.

Саварди усърдно ухажваше Дора, като се стараеше да ѝ даде всичко, което е в негова власт — любезност, обожание ласки, разкошни подаръци. Всички я поздравяваха. Присъствието на Рексфорд я издигна в очите на обществото.

Дора, не мислеше, не се отдаваше на размишления. Позволяваше на Саварди да я обича, сама се поддаваше на обаянието на неговата любов, на ненаситната му младост. Животът ѝ през последните две години беше тъжен и самотен. Саварди съумя да пробие път до сърцето ѝ и, ако не успя да запали огън в този олтар, то в него все пак святкаше слабо отражение от пламъка, обгарящ собственото му сърце.

Дора обичаше в него стремителността, веселостта, мъжествеността — качества, които се харесват на жените, защото те карат пулса ускорено да бие, правят живота интересен и необикновен.

Искрено казано, Дора нямаше намерение да продължава сценичната си кариера. Тя предвиждаше, че ѝ предстои борба и се надяваше, че този въпрос ще се реши със сватбата, тъй като беше убедена, че след това събитие борбата иде донесе на двете страни само половин победа.

Случайната забележка на Саварди привлече вниманието ѝ. Една вечер, преди да си отиде, той я целуна на прощаване и тая „последна“ целувка така се удължи, че можеше да продължи до сутринта. Саварди седеше на дивана, държеше ръцете ѝ и ласкаво ги целуваше, после долепи устните си до косите ѝ:

— Dias! Животът е ужасно тежък и труден. Иска ми се да ви затворя и никой, освен мене да не вижда, красотата ви.

Говореше сериозно. Сините му очи жадно я гледаха.

— Ще ми е задушно, душата ми ще се задуши в такъв живот — каза Дора.

Той сложи студената си ръка на рамото ѝ.

— Но ние трябва всецяло да си принадлежим. Трябва цяла да сте моя.

— Ах, трябва...

Тя усети студен ужас. Предстоящата борба не се рисуваше във въображението ѝ толкова неприятна, а изглеждаше дори забавна. Сега обаче съзнаваше, че това е много сериозен въпрос.

Безполезно бе да се разчита на помощта на Тони. Неговите възгледи ѝ бяха известни. Оставаше да вземе обратно думите си.

Аверато ускори решението ѝ, като я запита как мисли да постъпи. Имаше договор с него за още пет години.

— Разбира се, ще го изпълня — каза Дора. — Няма никакво съмнение.

Този отговор го зарадва, макар че сутринта лорд Рексфорд направо го беше попитал колко ще струва анулирането на този договор.

В последната неделя от сезона, при страшна горещина, започнаха борбите с бикове и точно в това време пристигна Рекс, съдържан и студен както винаги. Със светлите си коси, светлото лице, леката насмешливост в гласа и пълната липса на превземки представляваше пълна противоположност на Саварди.

— Истина ли е? — попита той Дора. — И си така щастлива, както искаше?

— Кой е напълно щастлив? — тъжно отговори тя!

Дора предпочиташе Рекс да не идва. Неговото пристигане ѝ се струваше като упрек, а същевременно виждаше, че няма в какво да се упреква.

Двамата не се харесаха от пръв поглед. Саварди веднага долови, че Рекс има право на известно ъгълче в сърцето на Дора, и беше принуден да запази външно приличие.

Испанецът не го харесваше и не го разбираше. Струваше му се безжизнен и самодоволен. С Рекс се различаваха по вкусовете и още по-малко си допадаха във възгледите. Независимо от това изглеждаше, че младият човек много е преживял и във всеки случай не е глупав.

На Дора ѝ се стори, че Рекс се присмива на годеника ѝ, и се опита да го разпита, но той се усмихна отрицателно.

— Харесва ли ти Саварди? — попита Дора.

— Дора.

Той спокойно срещна погледа ѝ.

— Разбира се, че ревнувам от него. Саварди е отличен спортист и има великолепни маниери, но не може да не се забележи отличаващата го смес от диващина и изтънченост.

Той отиде със Саварди на борбата с бикове, което много учуди Дора, защото тя самата чувствуваше отвращение от такива зрелища.

— Върна ли се вече? — попита тя, когато го срещна при Тони.

— Да, Саварди бе заобиколен от цяла тълпа, а аз предпочетох да се върна.

— Хареса ли ти борбата с бикове?

— Не. То е нещо ужасно.

— Защо отиде?

Тя искрено се учудваше.

Рекс лежеше на дивана, и подпрял с ръце главата си.

— Саварди ме покани, като мислеше, че ще се откажа. Затова отидох.

— Но защо? Толкова е глупаво.

— О, той много добре разбира защо.

Идваше буря. Червеното небе се изпъстри с пурпурни облаци. Дърветата се люлееха.

— Колко е тихо — каза Дора.

— Да, затишие пред буря. Принудителното спокойствие винаги предвещава нещо.

Той съсредоточено я гледаше.

— Дора.

— Да?

— Кога ще бъде сватбата?

— Само небето знае.

— Може би небето знае, но ще задоволи ли това Саварди?

— Искаш да се върнеш ли? — попита Дора.

— Разбира се.

— Рекс — в нея се пробуди любопитството, което никога не напуска жената към мъжа, който някога я е обичал. Знаеше, че въпросът ѝ е неуместен, но попита: — Рекс, защо дойде?

— За да те видя, скъпа ми — каза той усмихнат.

— Ах, само... само за това ли? — в гласа ѝ прозвуча разочарование.

— Исках да видя що за човек е Саварди и ще те обича ли.

— Е, какво мислиш? Одобряваш ли го?

— Той е порядъчно момче, явно ограничено, но това е за предпочитане пред скритата хитрост.

Устните на Дора трепнаха. Тя си спомни за първите опити на Саварди да я завладее. Беше ли той искрен?

„Какво ще каже Рекс, ако научи тази история?“

— Имаш ли намерение да останеш на сцената след сватбата? — неочаквано запита Рекс. — Струва ми се съмнително. Някак трудно мога да си представя синьора де Саварди в ролята на Далила, която умира от страст.

Дора се приближи до дивана.

— Рекс, какво да правя? Не искам да се откажа от сцената.

— Зная, но се страхувам, че ще те принудят. Ти можеш да не искаш, но то още нищо не значи.

Тя се почувствува обидена от неговия лекомислен тон и реши да му отмъсти.

— Саварди ме обожава — каза тя.

— Посвоему — много спокойно отговори Рекс. — Но за нещастие такава любов няма да ти даде възможност да правиш каквото си искаш. Винаги е така. Трябва да обичаш другия повече от себе си. Във всеки случай — той седна и извади табакерата си — ти можеш да се откажеш от „желанията си“.

Дора смутена седна до него на дивана.

— Рекс, какво говориш?

Той стана, отиде при прозореца и запуши, папируса.

Дора гледаше профила му, очертан на фона на бурното небе. Лицето му изразяваше решителност и тя си помисли, че мъжествеността невинаги се забелязва от пръв поглед. Приближаващата буря засилваше възбудата ѝ. Дразнеше я спокойствието на Рекс. Ако не беше дошъл, работата щеше да бъде съвсем друга. С присъствието си той само подчертаваше лекомислието и ограничения ум на годеника ѝ.

Влезе Саварди и като видя Рекс, сините му очи блеснаха.

Той целуна Дора и тихо я заговори, за да се отдели със събеседничката си от останалия свят.

Рекс стоеше при прозореца и гледаше сгъстяващата се мрачина по улицата, ниско свеждащите се дървета и удължаващите се сенки.

Саварди безумно искаше Рекс да си излезе и продължаваше да шепне на Дора. Беше възбуден от зрелището на борбата с бикове и изпитото хубаво шампанско.

Искаше му се да целува и да целува Дора, а този човек, който стоеше тук без никаква работа, го дразнеше.

— Хареса ли ви борбата с бикове, синьор Гревил — неочаквано попита той.

— О, да, благодаря ви.

— Значи одобрявате нашите развлечения?

— Защо не, дон Луис?

Саварди разбра, че нищо няма да постигне. Времето минаваше. Най-после, малко преди да се разрази бурята, той си тръгна.

— Не мога да отида в театъра, докато това продължава — каза Дора, като гледаше как градушката трака по улиците. — Невъзможно е. Боже, Рекс, как ме дразни животът!

И понеже той продължаваше да мълчи, тя каза с нервен смях:

— Как искам някой да ме утеши.

Тези думи сякаш я върнаха в предишния живот в Гартспойнт.

— Рекс, аз съм в такова положение...

Искаше ѝ се да започне да я утешава, но той спокойно издума:

— Ти си годеница. Никой вече не може да ти пречи.

— Обстоятелствата могат — мрачно отговори Дора.

Той не я гледаше. Замисленият му поглед беше вперен в мократа улица.

Изведнъж Дора попита:

— Как се отнесе Джи към моя годеж?

— О, тя се надява, че ще си щастлива, и тъй нататък, или нещо подобно.

Всъщност Джи изобщо не коментира избора на Дора. Пожела ѝ щастие, а после прегърна главата му и я притисна към рамото си. Разбираше неговото отчаяние, знаеше, че някои хора са така създадени, че любовта запълва целия им живот, не остава място за нищо друго и че за такива хора единственият път към щастието е да обладават любимата жена.

— Искам да имам най-хубавото или нищо — мрачно каза той веднъж на Джи.

Тя го посъветва да отиде в Мадрид. Схвана, че го занимава тая мисъл и доколкото можеше, го облекчи в изпълнението ѝ.

Сватбата на Дора се бавеше. Рекс видя достойнствата и недостатъците на Саварди, разбра, че Дора не го обича и че ще се омъжи за него само от отчаяние. Стана му ясно, че няма какво да прави тук и че трябва да се върне в Англия. Признаваше, че Саварди е напълно прав да не го обича и се презираше, че иска да използва тази омраза.

Тая вечер той разбра, че трябва да замине, защото, ако Дора не обичаше Саварди, тя не обичаше и него. При това неговото присъствие само ѝ пречеше да се съсредоточи и да провери чувствата си.

— Утре заминавам, скъпа моя — каза той. — В такова време предпочитам Гартспойнт.

— Искаш да си заминеш утре? — отзова се Дора. Сърцето ѝ се сви. — Защо?

— Много причини, а главната е, че аз така искам.

В стаята стана съвсем тъмно и те едва се виждаха.

— Не си отивай — каза Дора. Отиде при него и сложи ръце на рамото му. — На мен толкова ми е... толкова приятно, че ти си тук. Саварди...

— Не ме обича, но е добър с мене, това ли искаш да кажеш? — прекъсна я той.

— Той те обича.

— Не, скъпа ми, и аз не го обичам.

— Каква лудост. Но дори да е така, защо е всичко това?

Рекс си помисли: „Наистина ли жената е жестока, или това е от нерви?“ Искаше му се да улови ръката на Дора, да я стисне в своята и да ѝ каже: „Защото и двамата те обичаме. Защото той подозира, че те обичам, и аз зная, че той знае. Защото ми е противно да присъствам, когато те докосва, да мисля за миговете, когато те целува. Защото той ме изпревари, защото закъснях не по своя вина, защото е просто една случайност, щастие — наречи го както искаш. Мразя го и за това, че заради него презирам себе си“. Вместо това той каза:

— Просто ние не си подхождаме, въпреки че са много мили хора — всеки по свой начин — и продължи разговора в този шеговит тон,

като се мъчеше да запази бодростта си.

Нито веднъж, откакто пристигна в Мадрид, той не беше се чувствал така развълнуван. И никога не е бил така увлечен от Дора, както в този момент. Нервите му се изопнаха. Очевидно действаше му и бурята. Съзнаваше, че ако не си отиде сега, никога после няма да си прости. А много му се искаше да счупи тази крехка преграда, която го отделя от Дора, искаше му се да я помоли да оттегли дадената дума, искаше му се да ѝ разкаже за безсънните нощи и мъчителните дни, прекарани без нея. Вместо това отново каза:

— Трябва да си отивам, скъпа моя. Ако позволиш, утре сутринта ще дойда да се сбогувам.

Не се реши да ѝ целуне ръка. Като дойде до вратата, запали светлината, обърна се и каза:

— И така, довиждане.

Рекс притвори вратата зад себе си и остана сам в безкрайния коридор. Беше му ясно, че случаят е пропуснат и срещата, която толкова желаше, завърши.

Дълго стоя така, като си задаваше безполезния въпрос: защо не остана по-дълго? Защо се държа така? Нали всъщност никак не му се искаше да си отива, нали цялото му същество се стремеше обратно към Дора.

Рекс излезе и тръгна през площада. Изведнъж една акация се приведе ниско, сякаш нечия ръка се протегна към него. Идваше втори пристъп на буря.

Рекс се затича, накуцвайки, напред, като забеляза пред себе си слаба светлина, посочваща убежище. Намери полуотворена врата и се промъкна през нея. Отнякъде долитаха гласове, мъжки глас се смееше, някой пееше! Като се огледа, Рекс разбра, че се намира пред страничната врата на „Cafe du Nord“.

Дъждът се изливаше като из ведро. Той реши да почака тук и седна на покритата с линолеум стълба.

Запуши папируса. Стори му се чудно, че утре по това време ще е далече от тук. Необичайно му се струваше просто това, че действа против желанието си, дори против волята си.

Усещаше, че никога не е обичал Дора толкова, както сега, когато съдбата ги разделяше окончателно. Намери я променена и това ѝ

придаваше особена прелест или може би още подчертаваше качествата, които ценеше.

Опита се да помисли как да нареди живота си, как да прекара времето, което така грозно се изправяше пред него. Когато любиш и не си любим, времето израства като безпощаден звяр, от който не можеш да се отървеш.

Представяше си, че ще се върне в Лондон, ще остане там, ще чете във вестниците за Дора и... както преди ще ненавижда Саварди.

Презираше го, макар да съзнаваше, че ревността му пречи да е напълно справедлив.

И чудно нещо, тъкмо в тоя миг дочу гласа на Саварди: той споменаваше някакво име, името на Дора.

Кръв нахлу в главата на Рекс.

— Негодникът, той сигурно е пиан!

Друг глас ясно подзе:

— В чест на сватбата.

Ако се съдеше по звука, пълнеха чашите. Рекс се готвеше да си тръгне, но в тоя миг някакъв млад, звучен бас произнесе:

— Никога не му е идвало на ум да се жени за Долорес, но баща ѝ настоявал...

Дочу вик, ругатни, възклицания, смях. Рекс, чиито нерви бяха изопнати до краен предел, с два скока се намери на върха на стълбата и отвори вратата.

Саварди се бореше с друг млад човек. Няколко младежи ги заобиколиха и се мъчеха да ги разтърват. В момента, когато Рекс влезе, младият човек се освободи от ръцете на Саварди. По лицето му течеше кръв.

Той яростно викаше:

— Истина е. Цялото ни семейство знае, че това е истина. Цял Мадрид знае, че Луис не искаше да се жени за оперната певица. Мислеше да я закара във вилата си в Кордова, но изведнъж се появи лорд Рексфорд...

Приятелите му задържаха Саварди. Един от тях случайно съзря Рекс и шепнешком произнесе името му. Саварди бързо се обърна и погледите им се срещнаха.

„Сега ми е ясно защо не му вярвах“, помисли Рекс и тази мисъл охлади възпаления му мозък.

Той се запъти към Саварди и спря на една крачка от него. Бяха еднакви на ръст и дръзко се вгледаха един в друг.

Протече миг, през който нито единият, нито другият помръдна. Рекс дигна ръка, леко удари Саварди по лицето ѝ отстъпи назад.

Саварди дрезгаво се изсмя. Приятелят му Мигел Мартинес изскочи напред, поклони се на Рекс, подаде му картичката си и започна възбудена реч на испански.

Рекс взе картичката, разкъса я на две и все така вгледан в побледнялото лице и горящите очи на Саварди, го удари леко, както и първия път.

Саварди се хвърли отгоре му и Рекс изпита истинска радост, че най-сетне врагът е в ръцете му. Усети прилив на сили и необикновена лекота в тялото си. Нито единият, нито другият не продума. В стаята стана тихо. Саварди едва не катурна Рекс, но той му подложи крак и го събори на пода.

Щом го повали, веднага усети нетърпима болка в болния си хълбок. Болката го заслепи, но той успя да види, че Саварди още лежи на пода.

Рекс се усмихна и машинално пристъпи напред, за да помогне на испанеца да стане. После отиде при висящото на стената запрашено огледало в широка златна рамка, с книжни букети по ъглите, поправи яката си и грижливо завърза вратовръзката си.

Дъждът беше спрял и хладният въздух навън го освежи.

Болката ставаше по-остра и го замая. Искаше да се върне в хотела, но не можеше да намери пътя. Пред него спря трамвай. Рекс се отправи към ватмана и с мъка изрече името на хотела. Последва оживена реч, от която разбра само, че се намира на две крачки от него.

Едва се добра до стаята си. Падна изнемощял на леглото и поръча на прислужника:

— Повикайте доктор... потърсете някой по-добър и... и никой нищо да не знае... дори лордът... разбрахте ли?... Тичайте и се погрижете да доведете лекаря колкото се може по-скоро.

След пет минути слугата се върна с доктора, мъничък, пригладен човечец, който леко миришеше на чесън, но според думите на слугата „е умен като дявол“. Той го прегледа и лицето му стана сериозно.

— Заминавам довечера с парижкия експрес — заяви Рекс, Щом болката му се поуспокои, — ако е възможно, много ще се радвам, да ме

придружите до Париж.

Докторът го изгледа, а устата му затрепери от негодувание.

— Няма да заминете — безапелационно каза той.

— Не, ще дойдете ли, или се отказвате?

— Разберете, че не можете да пътувате. Нужен ви е пълен покой.

— Ще замина.

Докторът замълча.

Той беше беден и отлично разбираше, че този англичанин е богат. Всички англичани според него имат четири качества: те са богати, упорити, надменни и не вярват в бога.

Двамата със слугата внесоха Рекс в спалния вагон и той седна до него.

Преди заминаването си младежът уведоми Дора и Тони, че заминава и това беше всичко.

Сега, като лежеше във вагона, той изпитваше болка и известна радост при спомена, че наби Саварди.

В Париж освободи испанеца и отиде в къщата на свой приятел от Оксфорд — французин. Той обинтова Рекс и го развличаше с разкази за любовните си похождения, за работа и наука.

Рекс прекара при него една седмица, а после бинтован като мумия, замина за Лондон, изпратен с най-отбрани френски ругатни от приятеля си, който се възмущаваше от неговото лекомислие.

Рекс обичаше лондонската си къща. Харесваше му прохладата на голямата, обзаведена с тъмни мебели стая. Спалнята му гледаше към Трийн парк, спокойно убежище за разходки, и той прекарваше времето си да наблюдава минувачите й да отгатва настроението им.

През това време не се чувствуваше самотен или по-право не забелязваше самотата си. Постоянната болка страшно го изморяваше, беше обезпокоен от сериозните намеци на лекарите, усещаше се много изморен и угнетен, за да може да мисли за някой друг.

Но когато в един прекрасен ден в стаята му влезе като по чудо Джи, той изведнъж почувствува колко много му е липсвала.

Беше в черна рокля, осеяна с рози. Нов чадър, също черен с рози, заместваше бастуна от черно дърво. На корсажа си имаше забодена естествена роза. Цялата ухаеше на парфюма, който Рекс обичаше от детинство.

Тя спря до леглото му и се усмихна.

— Нищо, нищо! — каза с оня глас, с който жените утешават децата, когато се ударят.

— Как научихте, че съм се върнал? — попита Рекс.

— Срегнах в градината сър Кейт и той ми разправи всичко, с изключение на подробностите, които ти сам ще ми разправиш покъсно.

Застарялата Суит влезе с вечния си недоволен вид, за да подреди вещите на господарката си и между другото, за да има удоволствието да изкаже съчувствията си на Рекс.

— Какъв лош вид имате, сър — мрачно каза тя. — Заприличали сте на сянка, ако позволите да се изразя така. Право ли казва докторът, че дълго ще лежите?

— Една година, мила Суит — отговори Рекс, — ако изобщо успея някога да се оправя.

Суит избъбри нещо благочестиво, като: „Бог дал, бог взел“, а после започна да разправя за болестта, от която, като Рекс, страдал неин роднина. Болестта била толкова сериозна, че в нея се събрали всички известни дотогава болести, но доживял до старост и умрял, когато му дошъл редът.

— Приятна перспектива — завърши Рекс, който се забавляваше от сърце.

Той се чувствуваше много по-добре, толкова го зарадва идването на Джи.

Присъствието ѝ, парфюмът, който употребяваше, тихият изразителен глас, а също и умението да вложи в стаята свой личен отпечатък — способност, която малцина имат — всичко създаваше приятна, радостна атмосфера.

Той забрави болката си, Мадрид, всичко, което безкрайно го потискаше през последните дни.

Джи, изпаднала в отчаяние от хладността и очевидната слабост на Рекс, реши да остане в града за неопределено време. Тя изпрати Суит в Пойнтърс с нареждания да се върне с първия влак и да доведе Ник.

Естествено изгаряше от любопитство да узнае причината за болестта на Рекс и внезапното му заминаване от Мадрид. Старостта я беше направила философ. Но философията рядко съвпада с любовта, а любовта на Джи към Рекс беше главният двигател в живота ѝ. Тя

проклинаше идването на Дора в тяхното семейство, защото Рекс страдаше заради нея. Спомни си ноемврийската вечер преди много години, когато за пръв път забеляза, че Рекс обръща внимание на красотата на Дора. Още тогава предугади какво може да излезе от това, но се надяваше, че постоянният съвместен живот и създаващата се приятелска близост ще предпазят момчето от увлечения.

Трябваше да признае, че се е провалила: често мъжете обикват жената само след като друг мъж ѝ е обърнал внимание, влюбват се в нея и със силата на любовта си като че ли я измъкват от любовта на другия. Ако Пан не беше се влюбил в Дора, сигурно и Рекс нямаше да се влюби в нея. Но беше късно да се съжалева вече за станалото.

Останала сама в стаята си, свидетелка на много бури, минали през живота ѝ, тя неусетно се пренесе в годините на собствената си младост.

Казват, че времето лекува всичко, но Джи отново си спомни страданията, които преживя преди години, когато се влюби нещастно като Дора.

Споменът за собствената ѝ мъка помогна да разбере мъката на Рекс.

Тя вечеря в неговата стая и остана да стои в тъмнината, осветена само от лампите на парка.

Дърветата тихо шумяха, сякаш се радваха, че е преминала дневната горещина. Долу се чуха стъпки, влезе Ник, здраво завързан и воден от Суит. Той скочи на кревата при Рекс и се сви на ръката му.

— Ужасно — неочаквано каза Рекс, като засмука папируса. — Направих ужасна грешка, че отидох.

И той разказа на Джи всичко с подробностите, които можеше да си спомни.

— Саварди е тип на авантюрист. Дора не го обича. Той се е промъкнал в живота ѝ, когато е изживявала период на съмнения и колебания. За кратко време тя е преживяла толкова много, че бъдещето не ѝ е предлагало нищо светло. Тя иска нещо, но сама не е уверена какво именно. Вероятно това, което желае всеки от нас — съчувствие. Исква ѝ се да продължи работата си, за да има определено положение в обществото. Тя самата по всяка вероятност не е съгласна с него. Може би сама не съзнава какво ѝ е нужно, а то е такъв мъж като мене, тоест човек, който да ѝ позволи да върши каквото желае и да запази

независимостта си, да ѝ отдаде цялото си сърце и да я вземе. Това рядко се осъществява и дори да ме сметнеш за самонадеян глупак, аз съм способен на това. Ако се посветиш всецяло на една жена, можеш да разбереш как трябва да се отнасяш с нея. Мога да ѝ създам такъв живот, какъвто тя иска. Саварди след една година ще я напусне. Отсега са му омръзнали исканията ѝ за свобода и съвършено неразбраните ѝ възгледи за правата и задълженията на бъдещите съпрузи. Всъщност той винаги е искал да направи от нея само любовница и нищо повече. Поискал ръката ѝ, когато се убедил, че Тони няма да го допусне. Когато научих това, го натупах публично.

— Ето каква била работата — сдържано каза Джи. Искаше ѝ се да го притисне до сърцето си и да каже на своя любимец, че се гордее с него. Но те никога не обичаха да издават чувствата си. „А да се започва отсега е късно във всяко отношение“ помисли с усмивка Джи, когато удари дванадесет часът.

След дълга пауза Рекс каза:

— Разбира се, Дора не знае нито за първоначалните намерения на Саварди, нито за нашата борба.

— Значи тя ще се омъжи за него?

— О, да. Вероятно са се венчали.

Той се подпря на възглавницата си, а Ник се притисна до него.

— Джи, толкова много желая Дора, че не мога да си представя живота без нея. Някои уверяват, че щом любимата жена се омъжи, тя умира за тях, но аз не чувствам това. Мъртва! Когато тя диша, смее се, движи се и всеки момент можеш да я видиш! Ако тя е мъртва, ще настъпи спокойствие, но какво спокойствие може да има, когато живее с друг мъж и той заема мястото ти. О, как исках да убия Саварди и да заплатя за това!

Гласът му затихна. Джи беше потресена. Предполагаше, че той обича Дора с тиха, търпелива любов, а се оказа, че под прикритото спокойствие, което достигаше до рядко самообладание, е горяло като разпален въглен обожание.

Почти невъзможно беше да си представи, че е съборил Саварди и още по-трудно да приеме за искрено възклицанието му! „Как исках да убия Саварди и да заплатя за това“.

— О, мили мои! — с дълбока тъга каза Джи.

Рекс непринудено се засмя, като че искаше да разсее тежкото впечатление от последните си думи.

— Е, нищо, нищо — бързо каза той.

Те заговориха за друго, но когато Джи отиде в стаята си, мрачните мисли пак я обзеха. Целият живот сякаш опустя и се превърна на пепел в тоя миг, когато гласът на Рекс замлъкна и мълчанието ги обви с пелената си.

ГЛАВА 23

Саварди посрещна с облекчение вестта за заминаването на Рекс. Особено доволен остана, когато разбра, че младият англичанин не е казал никому за сбиването им.

Нито за миг не допусна, че Рекс е заминал, за да спаси Дора от клюки. Ограниченият му ум не познаваше такива чувства.

За да изкупи вината си, обсипа Дора с нови подаръци. Подари и разкошна мантия, на която беше извезан фамилният му герб. Саварди обясни, че в нея винаги са кръщавали по-голямата дъщеря на най-големия в рода син. От мантията той постепенно премина към въпроса, който го интересуваше повече от всичко — деня на сватбата.

Като че ли нарочно в този момент вратата се отвори с трясък и в стаята влезе тържествуващият Аверадо, който размахваше току-що получения от Лондон нов договор.

Без да обърне внимание на потъмнялото лице на Саварди, той връчи договора на Дора, поклони се невъзмутимо и излезе.

Щом вратата зад него се затвори, младежът грабна Дора в прегръдките си.

— *Madre de Dios*, нима забравяте, че и аз имам чувства? Нима ви е толкова безразлично, че страдам? Аз чакам и чакам вашата дума, а вие мълчите. Някакво си парвеню ви предлага договор и вие сте съгласна веднага да го подпишете, а никак не мислите за нашата сватба. Вие не можете, не бива да постъпвате така. Това е невъзможно, казвам ви, невъзможно.

Сините му очи се свиха от гняв, а устата му трепереше. Той я пусна и бързо продължи:

— Аз ви любя, аз ви любя. Ще ви дам всичко, което поискате, за да се откажете от сцената. Боже мой, какъв живот ще е това, ако вечно ще трябва да пеете!

Внезапно той падна в краката ѝ. В устремения му към нея поглед имаше и молба, и обожание, дори и страх.

Наистина ли толкова малко го обича, така малко цени любовта му, че да я пожертвува за сцената. О, той я обожава като светица, като свещен пламък...

— Сложете си ръката тук, сложете я...

Той притисна ръката ѝ до сърцето си, което силно биеше под тънката копринена риза.

След цяла буря от целувки, молби, отчаяния, печал и въздишки, най-после си отиде.

„Трябва да се реша на нещо“ — печално си каза Дора останала най-после сама, и усети колко много ѝ липсва Рекс с неговото спокойно, безпристрастно отношение към всичко.

„Трябва да избира едно от двете: или сцената, или брака. Ако е само сцената, тогава какво ще стане? Ще остане само нейната кариера. А ако се омъжи? О, да, ще чувствава нежна привързаност, ще принадлежи на някого, ще има някой, с когото ще се смее, ще споделя живота...“

Иска ли Саварди поне малко да сподели живота си с нея?

„Аз искам невъзможното — откровено си призна тя, — човек, който да ме направи своя, а същевременно да ме остави свободна“.

Неочаквано в края на сезона, в най-големия разгар за обсъждане на плановете за бъдещето Тони заболя от малария, негов стар враг, и докторът му препоръча веднага да замине за Лондон.

Саварди, тайно побеснял, се съгласи Дора да замине с него и ги придружи до Париж. Разделиха се на гарата. Той стоеше гологлав на перона и се усмихваше на Дора с младежки самоуверен вид. Ръцете им се съединиха. Саварди дълбоко въздъхна, докато очите му проследяваха една красива дама, която отиваше към изхода.

— Всяка минута ще мисля за теб.

Влакът тръгна и заглуши последните му думи.

Саварди се обърна и тръгна към изхода. Дора усети, че с отдалечаването му чувствата ѝ намаляват. Сега той беше само млад човек, който търси приключения.

— Аз съм непоносима — помисли си тя, — приемам добрината без благодарности, сама не знам какво искам и през цялото време съм недоволна, че не ме разбират.

Това чувство на мъчителна пустота не я напусна през целия път.

За да се поободри, се опита да си обясни своето състояние с преумора, но това не разсея апатията ѝ.

Дори и Лондон не я пробуди. Стафорд хотел, дето Тони реши да пренощуват, беше много внушителен. Горещина се влачеше по мрачните улици, както и тогава, през миналото лято...

— Ще си легна рано — обяви Тони. — Смятам, че и ти няма да стоиш дълго?

— Аз може би ще поостана малко — отговори Дора. Тя седна в креслото до прозореца и загледа звездите.

Утре ще види Гартспойнт и Рекс...

Какво ли прави сега Саварди?

Настигнал ли е хубавата дама от гарата?

Каква пустота и случайност е целият живот. Подпря глава на ръцете си.

Всичко ли до последната искрица изгоря след смъртта на Пан?

Лондон живо ѝ напомняше за него и тези спомени разбудиха дълбоко затаената болка, навяха чувството на тежка самота. Любовта на Саварди не я засегна, мина по повърхността, но откри друго, дълбоко погребано в нея чувство.

О, още веднъж, още веднъж, макар за миг, да изпита онова сладко упоение, което познаваше от по-рано! Пак да стане за някого всичко, най-скъпото от всичко на света...

Саварди ще се ожени за нея само защото не може да я има по друг начин. Тя горчиво се усмихна, загледана в звездната нощ. Колко се беше променила, за да усмихва спокойно на такива мисъл. Господи, колко бързо свикваме с дребните неща.

Животът ѝ се струваше пуст и безсмислен. Имаше чувството, че наблюдава празник, на който ѝ е забранено да присъства.

Някой почука на вратата. Влезе слугата на Тони и постави на масата вечерните вестници.

Едно малко заглавие привлече вниманието ѝ. Тя видя името на Рекс, а под него беше написано, че той лежи опасно болен в дома си на Сейнт Джеймс вследствие на дуел. Следваше описание на дома му, Дора започна да чете и машинално отбеляза допуснатата грешка: репортерът съобщаваше, че в бялата гостна има италиански фрески, което не беше вярно. Вестникът падна от ръцете ѝ. Стоеше неподвижна в силно осветената стая и ѝ се струваше, че вижда Рекс

пред себе си. Рекс отначало се усмихваше, после се натъжи и изведнъж стана сериозен. Спомни си най-малките му навици — маниера, с които пригласяше гъстите си, светли коси, позата, която заемаше, когато седеше в голямото кресло...

Зад прозореца шумно биеше пулсът на лондонския живот. Някъде в хотела се тръшна врата. Този рязък звук изтръгна Дора от нейното вцепенение. Сложи ръка на гърлото си, като се стараеше да успокои усиленото си дишане. „Опасно болен“...

Така пишат, когато няма никаква надежда. Това значи, че човек умира...

Представи си Рекс мъртъв — Рекс, който толкова обичаше живота. Рекс, с неговия добродушен хумор, да се бие на дуел! Спомни си деня на заминаването му, тайната, която обгръщаше това заминаване, късата му прощална записка, а после — подпухналото лице и неподвижната ръка на Саварди и всички, тия подробности й се видяха свързани помежду си.

Тя извика и затули устата си със свитата в юмрук ръка.

Беше единадесет часа, когато стигна в Гревил хауз. Вратата не беше затворена, пред изхода стоеше автомобил. Дора влезе и срещна Рекс, който, накуцвайки, излизаше от библиотеката.

— Ти ли си наистина? — със сподавен глас смънка той и стисна подадената ръка. — Кой щастлив вятър те доведе тук?

Дора го погледна и със заекващ глас едва чуто продума:

— Вестниците... във вестниците пише...

— Това ли те доведе — прекъсна я Рекс. Бледото му лице почервения. — Надявам се, че не вярваш на това — опита се да се засмее — Джи ми го прочете днес на обяд. Ужасно е. Изпратих опровержение. Безобразие, как лъжат тези репортери...

Дора глухо каза:

— Нищо — казвам за лъжите във вестниците. Ти си тук жив... здрав.

Смутените й очи жално се спряха на него.

— Дора — ласкаво каза той, — мила, всичко мина благополучно. Но как... защо дойде сама, така късно?

Тя му се усмихна през бликналите сълзи.

— Узнах истината... толкова късно — прошепна тя. В очите и гласа й имаше онова, което рядко се отдава да видят и чуят мъжете.

Рекс трепна... Надежда след отчаяние... помъчи се да я отблъсне. Не искаше да повярва, не смееше да я разбере!

Чуха се стъпки. Инстинктивно, в желанието си да останат сами те влязоха в библиотеката и затвориха вратата.

Там беше тъмно. Прозорците бяха отворени към малката градинка до къщата. Слаб ветрец полюшваше тежките пердета.

Дора извика с отчаяние в гласа:

— Защо се би? Затуй ли, че ти... ти узна?

— Бих се, защото мразя Саварди — разпалено заговори Рекс. — Мразя го, защото те обича. Никой не може да обича своя щастлив съперник. Може да го уважава, ако го смята за достоен човек. Но аз знаех, че Саварди е негодник, а той стоеше като преграда на пътя ми. Исках да се преборя с него и се радвам, че го направих.

— Но аз... аз приех любовта му такава, каквата е, съзнателно — измънка Дора. — Аз... ти трябва да го знаеш, аз не зная, как да го обясня...

— И не трябва — спокойно каза Рекс. — Отдавна знаех. Разбрах всичко. Когато обичаш, разбираш.

Тя се приближи до него.

— Аз разбрах, когато прочетох, че си болен, Рекс. Тогава научих... Сякаш някой ме освободи от самата мене. Помниш ли тогава, в Париж, когато ме целуна и ми каза да си спомням? Ето, днес си спомням...

Нежно притискайки я в обятията си, той каза:

— Разбирам те... много добре... — гласът му стана мек, младежки, в него звучеше съдържана буйност. — Дора, истина ли е? Наистина ли ме любиш?

Още се въздържаше да я целуне. Като че ли очакваше още нещо и тя разбра, че той иска да продължи това незабравимо мигновение.

Изведнъж по детски, бързо въздъхна и прошепна името ѝ.

Тя освободи ръката си и притисна главата му до себе си.

— О, да, да! — шепнеше тя, впила устни в устните му. — Истина е, любими мой. Чувствам, че сърцето ми най-после ще намери покой в твоето!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.